

Złożenie pracy online:
2013-07-01 12:17:34
Kod pracy:
9815

Olimpia Obrzut
(nr albumu: 20637*PO/SUM)

Praca magisterska

**Przestrzenne zróżnicowanie przestępczości
na terenie działania Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu
w latach 2007-2011 ze szczególnym uwzględnieniem miasta
Nowego Sącza**

**The spatial variation of criminality
the area of the Police Department in Nowy Sacz
in 2007-2011, with a special focus the city of Nowy Sacz**

Wydział: Nauk Społecznych i Informatyki

Kierunek: Politologia

Specjalność: instytucje i administracja publiczna

Promotor: dr Marcin Poręba

*Doskonale bezpieczeństwo i nietykalność własności oraz osoby:
oto prawdziwa wolność społeczna.*
Antoine de Rivarol

Składam serdeczne podziękowania na ręce

Prodziekana Wydziału Nauk Społecznych i Informatyki

*mojego promotora dr Marcina Poręby, za nieocenioną pomoc przy pisaniu
niniejszej pracy, cenne wskazówki i wyrozumiałość, którą okazał wiele razy.*

Spis treści

WSTĘP	s 5
--------------------	-----

Rozdział 1

1. Literatura przedmiotu dotycząca przestępczości	s. 7
1.1. Przepięstwo - przestępczość, prawne i naukowe definiowanie	s. 7
1.2. Przestrzenne i środowiskowe uwarunkowania przestępczości	s. 8
1.3. Etiologia przestępczości w Polsce	s. 9
1.4. Terytorialna sytuacja społeczno gospodarcza a kryminogenność	s.11

Rozdział 2

2. Przestępczość w obliczu prawa karnego	s.13
2.1. Definicja prawa karnego	s.13
2.2. Prawo karne i jego rola w zwalczaniu przestępczości	s.14
2.3. Rys historyczny funkcjonowania i kształtowania się Policji w Polsce i na świecie w minionym stuleciu	s.15
2.4. Pozbawienie wolności, jako środek poprawy przestępców, czy wykluczenia społecznego jednostki	s.19
2.5. Aktywność obywatelska a bezpieczeństwo publiczne	s.21

Rozdział 3

3. Metodologia badań	s.24
3.1. Cel i przedmiot badań	s.24
3.2. Problemy badawcze	s.25
3.3. Hipotezy badawcze	s.26
3.4. Metody i narzędzia badawcze	s.26

Rozdział 4

4. Skala przestępczości popełnianej na terenie działania Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu w oparciu o dane KMP w Nowym Sączu w latach 2007 - 2011	s.29
4.1. Charakterystyka miasta Nowego Sącza	s.29
4.2. Źródła danych	s.31

- 4.3. Analiza i interpretacja zgromadzonego materiału badawczego w oparciu o przestępczość zgłoszoną w Komendzie Miejskiej Policji w Nowym Sączu ..... s. 32
- 4.4. Analiza stanu zagrożenia przestępczością kryminalną w Komisariatach i Posterunku Policji według zgłoszeń obywateli s.36
- 4.5. Badanie poszczególnych kategorii przestępstw zgłoszonych na terenie miasta Nowego Sącza s.39
- 4.6. Miejsca, w których najczęściej popełniane są przestępstwa kryminalne źródłem utworzenia mapy zagrożenia przestępczością s.56

Rozdział 5

- 5.   Rozwój przestępczości i niektóre sposoby jej zwalczania s.66**
- 5.1. Czynniki sprzyjające rozwojowi przestępczości oraz wpływające na ocenę policji s.66
- 5.2. Oczekiwania społeczne s.71
- 5.3. Nasylenie służb patrolowych na terenie miasta Nowego Sącza s.73
- 5.4. Proponowane przedsięwzięcia zmierzające do poprawy i ochrony porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli s.78

- Wnioski ..... s. 83**
- Podsumowanie..... s. 85**
- Aneks..... s. 87**
- Bibliografia..... s. 89**

Wstęp

Potrzeba odczuwania bezpieczeństwa, została umieszczona przez amerykańskiego psychologa - Abrahama Maslowa w hierarchii podstawowych potrzeb człowieka zaraz po potrzebach biologicznych i fizjologicznych. Nie jest zatem możliwe „normalne” funkcjonowanie człowieka wtedy, gdy czuje się on w jakikolwiek sposób zagrożony.

Z jednej strony każdy z nas chciałby zapewnić sobie oraz swoim najbliższym poczucie bezpieczeństwa, szczególnie w aspekcie socjologicznym. Zagrożenia, jakie niesie ze sobą cywilizacja oraz alarmujące statystyki dotyczące bezpieczeństwa publicznego skłaniają nas do podjęcia rozważań na temat przyczyn takiego stanu rzeczy.

Jednym z ważniejszych czynników, które decydują o naszym poczuciu bezpieczeństwa (lub jego braku), jest stopień przestępczości. Z uwagi na istotne znaczenie tej kwestii postanowiono uczynić ją przedmiotem rozważań w niniejszej pracy. Jednocześnie zdecydowano skupić się na tematyce bezpośrednio związanej z przestępczością i czynnikami sprzyjającymi jej rozwojowi, gdyż wydaje się stanowić drażliwy temat, z którym nie do końca wiadomo jak sobie poradzić.

W dotychczasowej polskiej geografii społecznej podejmowane są studia z zakresu geografii przestępczości, lecz ich zaawansowanie jest niewspółmierne do wagi społecznej. Podjęte w niniejszej pracy zagadnienie przestępczości na obszarze Nowego Sącza jest próbą częściowego ujęcia tego problemu.

Po wnikliwej analizie literatury przedmiotu zauważono, że w opracowaniach naukowych pomijana jest kwestia przestępczości zaistniałej w mniejszych miejscowościach. Przegląd dostępnej literatury kryminologicznej dowodzi, iż zagadnienie przestępczości w mniejszych miastach nie znajduje się nawet na obrzeżach obszarów badawczych dyscyplin naukowych z pogranicza kryminologii, socjologii, psychologii czy prawa karnego.

Z tego właśnie względu prowadzone badania obejmować będą teren Nowego Sącza, gdyż brakuje opracowań, które poruszałyby tę kwestię w sposób wyczerpujący.

Celem niniejszej pracy jest uzyskanie naukowej wiedzy o rozmiarach przestępczości na terenie podległym Komendzie Miejskiej Policji w Nowym Sączu ze szczególnym uwzględnieniem dzielnic miasta Nowego Sącza. Podjęto się tej pracy, ponieważ autor stoi na stanowisku, że zjawisko przestępczości powinno być mierzone, gdyż diagnoza stanu przestępczości jest konieczna dla prowadzenia racjonalnej polityki kryminalnej. Zidentyfikowanie przyczyn tego zjawiska powinno być krokiem do odnalezienia sposobu

skuteczniejszej walki z przestępczością. Dzięki takim badaniom będzie można również stworzyć narzędzie pozwalające na określenie najbardziej prawdopodobnego obszaru, w którym może w najbliższej przyszłości dojść do popełnienia przestępstwa, czyli mapy zagrożenia przestępczością, przy pomocy której powinno się szybko i skutecznie reagować na przestępczość jako zjawisko społecznie szkodliwe oraz dokonać właściwej organizacji monitoringu miejskiego.

W pierwszym rozdziale tej pracy wskazano z jakim zjawiskiem mamy do czynienia, a więc przybliżono temat przestępczości w ujęciu teoretycznym, skupiono się m.in. na określeniu ram pojęciowych. Przedstawiono również szerszy kontekst jego funkcjonowania oraz wyjaśniono przyczyny dynamicznego rozwoju tego procederu.

Natomiast w drugim rozdziale wskazano na rolę prawa wobec przestępczości, podkreślono głównie, że prawo jest strażnikiem ustalonych wartości. Ujęto również „fotograficznie” sposób funkcjonowania i kształtowania się policji w XX wieku oraz metody włączania się obywateli i różnych podmiotów w działalność na rzecz bezpieczeństwa.

Trzeci rozdział zawiera kwestie metodologiczne, poczynając od celu badań, poprzez problemy badawcze i przybliżenia wykorzystanych metod.

Z kolei czwarty rozdział to przegląd zgromadzonych materiałów, przy pomocy których poprzez zastosowanie analizy dokumentów zaprezentowane będzie zjawisko przestępczości na terenie działania Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu, ze szczególnym uwzględnieniem miasta Nowego Sącza.

W piątym rozdziale wykorzystując zgromadzony materiał wyłoniono czynniki sprzyjające rozwojowi przestępczości. Wskazano na oczekiwania społeczności lokalnych, jak również zilustrowano wykorzystanie służb patrolowych oraz ich efektywność. Na końcu tego rozdziału przedstawiono różne propozycje i przedsięwzięcia, które mogłyby przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa.

W zakończeniu przedstawiono wnioski i uwagi końcowe, które stanowią podsumowanie rozważań płynących z badanego tematu.

W procesie tworzenia niniejszej pracy sięgnięto do licznych opracowań naukowych, z których niezwykle cenne okazały się dwie pozycje: *Przestępczość i zjawiska patologiczne w województwie mazowieckim* pod red. Feliksa Prusaka oraz *Wybite szyby, Jak zwalczać przestępczość i przywrócić ład w najbliższym otoczeniu*, George L. Kelinga i Catherine M. Coles, korzystano również z wiedzy zdobytej w trakcie pracy zawodowej. Najistotniejszą jednak rolę, odegrały natomiast bez wątpienia materiały Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu. Bez danych z tego źródła powstanie tej pracy nie było by możliwe.

1. Literatura przedmiotu dotycząca przestępczości

1.1. Przestępstwo - przestępczość, prawne i naukowe definiowanie

Punktem wyjściowym na temat rozważań kwestii prawnych niech będzie odwołanie się do definicji przestępstwa, która znajduje się w Kodeksie Karnym.

Przestępstwo to czyn zabroniony pod groźbą kary przez ustawę. Przestępstwo jest zbrodnią lub występkiem. Zbrodnią jest czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat trzech albo karą surowszą. Występkiem jest czyn zabroniony grzywną, karą ograniczenia wolności albo karą pozbawienia wolności przekraczającą miesiąc. Zbrodnię można popełnić tylko umyślnie; występki można także popełnić nieumyślnie, jeżeli ustawa tak stanowi.¹

Termin ten funkcjonuje jednak w oparciu o Kodeks Karny stosunkowo od niedawna. Wcześniej kwestie odpowiedzialności prawnej regulowane były w zupełnie inny sposób. Chodź i te rozwiązania ulegały stopniowej ewolucji.

Znany i ceniony profesor Czesław Grzeszczyk w bardzo prosty sposób ujmując ten termin „*przestępstwo jest zjawiskiem złożonym, a zarazem niepożądanym społecznie, oddziałyującym na wiele sfer życia społecznego i osobistego człowieka*”. Zjawisko te determinują różnorodne czynniki. Świat otaczający człowieka stwarza wiele przyczyn natury endogennej i egzogennej, które wpływają na określone zachowania ludzi². Natomiast Brunon Hołyst zjawisko przestępczości określa w następujących definicjach:

- **przestępczość rzeczywista** - to „ogół czynników przestępnych, jakie popełnione zostały w danej jednostce czasu na określonym terenie”, której rozmiary nie są nam określone,
- **przestępczość ujawniona** lub pozorna - to „ogół czynników, w których informacje uzyskały organy ścigania i na podstawie tych informacji wszczęły postępowanie przygotowawcze”,
- **przestępczość stwierdzona** - to „ogół czynników, których charakter, jako przestępstwo został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego”,

¹ Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.

² *Przestępczość i zjawiska patologiczne w województwie mazowieckim* pod red. F. Prusak, Warszawa 2003, s. 51.

- **przestępczość** - osądzona prawomocnym wyrokiem skazującym - to „ogół czynników, których charakter, jako przestępstwo został potwierdzony w wyniku postępowania sądowego³.

Przestępstwo jest patologią społeczną, która z kolei jest zachowaniem postrzeganym negatywnie, jako odstępstwo od przyjętych społeczno-kulturowych zasad oraz norm postępowania.

W następnym podrozdziale pokrótce zostanie opisane, co warunkuje powstawanie przestępczości.

1.2. Przestrzenne i środowiskowe uwarunkowania przestępczości

Już od początków organizowania się społeczeństw przemoc i agresja towarzyszyły ludziom. Na przestrzeni dziejów, w każdej epoce, rozgrywały się wojny i dramatyczne bitwy. Na przestrzeni dziejów ulegał zmianie rodzaj przemocy i agresji, zmieniają się także uwarunkowania⁴. Dzisiaj jedną z przyczyn warunkujących powstawanie groźnej przestępczości są zachowania niezgodne z ogólnie przyjętym obecnie porządkiem, które stanowią poważne zagrożenie dla ładu i porządku publicznego⁵.

Koncepcje uwarunkowań przestępczości, głównie dorosłych są bardzo zróżnicowane, gdyż istnieje wiele teorii związanych z przyczynami zachowań przestępczych. Jedną z nich jest teoria Leszka Lernella, która zakłada, że przyczyną prawie każdego przestępstwa jest pozycja nierówności (somatycznej, społecznej, psychicznej)⁶. L. Lernell przyczyny przestępstwa podzielił na dwie grupy:

- 1) czynniki indywidualne (jednostkowe) - mające swoją genezę w cechach lub osobowości ludzkiej,
- 2) czynniki ogólne (społeczne) - wywodzące się z grupy społecznej, w której osoba się znajduje⁷.

Takim czynnikiem społecznym jest bezrobocie, które obecnie w Polsce występuje w masowej skali, a zwłaszcza długotrwałe bezrobocie, które jest źródłem patologii społecznej. Patologii

³ M. Różański, „O przestępczości w dziewiętnastowiecznej Warszawie” w: *Przestępczość i zjawiska patologiczne w województwie mazowieckim* pod red. F. Prusak, Warszawa 2003, s. 128.

⁴ S. Krawiec, *Niektóre uwarunkowania przemocy w Polsce. Aspekty socjologiczne* [w:] *Socjologiczne i psychologiczne aspekty przemocy*, pod red. J. Wawrzyniak, Łódź 2007, s. 29.

⁵ G. Kelling, C. Coles, *Wybite szyby. Jak zwalczać przestępczość i przywracać ład w najbliższym otoczeniu*. Wydawnictwo. Media Rodzina. Warszawa 2000, s. 28.

⁶ L. Lernell, *Podstawy nauki polityki kryminalnej* w: *Przestępczość i zjawiska patologiczne w województwie mazowieckim* pod red. F. Prusak, Warszawa 2003, s. 197.

⁷ Tamże, s. 197.

tym groźniejszej, bowiem pociągającej do powstawania innych patologii między innymi do zachowań przestępczych. Zjawisko bezrobocia uważane jest za jeden z głównych czynników, które wpływają na poziom przestępczości. Powszechne opinie głoszą, że zjawiska takie jak bezrobocie i bieda sprzyjają wzrostowi przestępczości, jednak etiologia przestępczości jest bardzo złożona. To, że ludzie są biedni nie zawsze powoduje, iż rozwiązują swoje problemy przez wchodzenie w konflikt z literą prawa⁸.

Psychologowie i socjologowie od lat starają się określić przyczyny i uwarunkowania przemocy. Nie ma w tej kwestii całkowitej jednoznaczności, jednak bez wątplenia można stwierdzić, że niektóre aspekty socjologiczne odgrywają w tym zakresie znaczącą rolę. I tak badania psychologiczne wskazują na ścisły związek między popełnianiem przestępstw, a pochodzeniem sprawców z rodzin wielodzietnych, o negatywnej atmosferze wychowawczej, w której istniały zaburzone kontakty zarówno z ojcem jak i z matką, albo też jedno lub oboje rodzice nadużywali alkoholu⁹.

Bardzo duży związek powstawania przestępczości tkwi w nieprzestrzeganiu ładu i porządku publicznego. Przedstawił to socjolog Wesley Skogan w swych wnioskach z badań wynikających z eksperymentu prowadzonego przez Narodowy Instytut Sprawiedliwości i Fundację Policyjną w Stanach Zjednoczonych. Udowodnił on właśnie istnienie bezpośredniego związku między naruszeniem ładu i porządku publicznego a przestępczością, stwierdzając równoznacznie, że naruszenie tego ładu jest głównym czynnikiem sprzyjającym rozwojowi przestępczości. Natomiast uwarunkowania socjalno-bytowe są drugorzędym czynnikiem¹⁰.

W kolejnym podrozdziale opisane będzie pewne powiązanie z uwarunkowaniami, a mianowicie etiologia przestępczości.

1.3. Etiologia przestępczości w Polsce

Nauki kryminologiczne rozróżniają kilka działów koncentrujących się na różnych aspektach przestępczości, czy też na osobie przestępcy. Takim działem jest etiologia kryminalna, która zajmuje się poszukiwaniem przyczyn zachowań przestępczych¹¹. W doktrynie kryminologicznej podkreśla się, że badania etiologiczne zmierzające

---

⁸ *Przestępczość i...*, *op. cit.*, s. 112.

⁹ M. Sitarczyk, *Nieletni sprawcy zabójstw. Sylwetki psychologiczne*, Lublin 2004, s. 27.

¹⁰ G. Kelling, C. Coles, *Wybite szyby...*, *op. cit.*, s. 39.

¹¹ J. Błachut, A. Gaberle, K. Krajewski, *Kryminologia*, Gdańsk 2001, s. 21.

do wykrycia czynników, które powodują występowanie przestępczości lub sprzyjają jej rozwojowi stanowią największe zainteresowanie kryminologii¹².

Zagrożenia przestępcze stymulowane są przez tradycyjne, jak też przez nowe czynniki kryminogenne, głównie patologie społeczne, uciążliwe warunki egzystencji ludności spowodowane między innymi wzrastającym wysokim bezrobociem. Na wysokie rozmiary przestępczości wpływ ma również umiędzynarodowienie grup przestępczych, słabość aparatu instytucjonalnej kontroli, niedostateczna ochrona i zabezpieczenie mienia oraz organizowanie się grup przestępczych. Ze statystyk policyjnych oraz prokuratorskich i sądowniczych wynika, że Polska jest krajem należącym do tych, które mają najwyższy poziom nie zgłaszanych przestępstw, oznacza to, że istnieje bardzo wysoka ciemna liczba przestępstw¹³. Etiologii i źródeł przestępczości należy upatrywać również głównie w oddziaływaniu różnych czynników endogennych, tj. natury somatycznej, psychicznej dziedzicznej oraz pochodzenia egzogenne, jak: alkoholizm, złe warunki mieszkaniowe, rozbite małżeństwa, nieprzystosowanie małoletnich do życia, wadliwe wychowanie, zły wpływ grupy rówieśniczej, prostytutka, narkomania, niedostateczna pomoc społeczna, wpływ negatywnego środowiska hazardu i przemocy oraz negatywny wpływ środków masowego przekazu informacji.

Etiologia agresywnych oraz kryminalnych postaw u współczesnego człowieka wynika najczęściej ze złego wychowania w rodzinie, z niewłaściwej edukacji. Coraz wyraźniej dostrzec można, że w polskich szkołach zaprzestano nauk nasyconych humanizmem między innymi takich jak: estetyka, etyka czy ekologia. Młody człowiek nastawiony jest głównie na pozyskiwanie dóbr materialnych, często nie bacząc na przestrzeganie norm prawnych.

Brunon Hołyst stwierdza, że „w Polsce od kilku lat narastają problemy patologii społecznej wśród młodzieży, a do najgroźniejszych odmian patologii zalicza się m.in. przestępczość”¹⁴

W celu uzyskania pożądaných efektów w zakresie skutecznego zapobiegania oraz zwalczania przestępczości należałoby między innymi:

- koncentrować prowadzenie przez naukowców prac badawczych nad etiologią przestępczości, jej objawami i wiktyologią,
- preferować w mediach pozytywne oddziaływania służące do zwalczania przestępczości,

¹² L. Tyszkiewicz, *Kryminologia. Zarys systemu*, Katowice 1983, s. 59

¹³ *Przestępczość i...*, op. cit., s. 53.

¹⁴ B. Hołyst, *Kryminologia*, Wydawnictwo Prawnicze, LexisNexis, Warszawa 2007, s. 612.

Natomiast absolutnie nie kreować przywódców grup przestępczych, lecz przedstawiać ich zachowania w maksymalnie negatywnym świetle.

W najbliższych latach, mimo iż jesteśmy członkami Unii Europejskiej strukturę przestępczości w Polsce, jej rozmiary i dynamikę kształtować będzie trudna sytuacja społeczno-gospodarcza, obniżająca się sytuacja demograficzna, otwarcie Polski na świat i przede wszystkim występujące z dużym nasileniem czynniki kryminogenne. W związku z powyższym decyzje rządu, kościoła, organizacji społecznych, głównie resortów odpowiedzialnych za naukę, zdrowie, sport, kulturę i bezpieczeństwo muszą być o wiele bardziej niż dotychczas nastawione na realizowanie właściwego wychowania dzieci i młodzieży przez rodzinę, szkołę oraz organizacje społeczne, a społeczeństwo powinno ciągle kształtować pozytywne postawy. Czy te aspekty wystarczyłyby aby powstrzymać rozwój przestępczości, czy jednak sytuacja społeczno-gospodarcza wpływa na kryminogenność dowiedzieć będzie można się z poniższego podrozdziału.

1.4. Terytorialna sytuacja społeczno gospodarcza a kryminogenność

Zagrożenie przestępczością w różnych rejonach Polski jest wielce zróżnicowane, a właśnie poziom przestępczości jest jednym z kluczowych parametrów jakości życia mieszkańców.

Jak podkreśla profesor nauk prawnych Brunon Hołyst kryminogenny charakter zwłaszcza większych miast może być rozważany dwójako, tj. ze względu na panujące w miastach stosunki (anonimowość) oraz możliwości popełniania przestępstw, jakie dostarcza mieszkanie w mieście, uważa on, że „*miasto ze względu na swój charakter jest czynnikiem (...) kumulującym przestępczość*”¹⁵.

Przestępczość jest zjawiskiem społecznym zaistniałym, jako efekt działań sprawców różnych przestępstw. Przyczyna złożoności tego zjawiska tkwi właśnie w tym, że nie da się go wyizolować od normalnych form życia społecznego.

Z uwagi na fakt poparty wiedzą naukową mówiący o tym, że przestępczość jest zjawiskiem występującym jako istotny element życia społecznego wypada stwierdzić, że nie można go zwalczyć, a jedynie wpłynąć na jego ograniczenie. A zatem społeczne zapobieganie przestępczości to nowa filozofia mówiąca, że przestępczość jest częścią ogólnych problemów

---

¹⁵ Tamże, s. 156-157.

społeczności. Można, więc założyć, że jeżeli poprawi się jakość życia społeczeństwa i zadba się o samopoczucie obywateli oraz wzmocni się wzajemną pomoc, i uniknie nieporządku i dezorganizacji, to wówczas osiągnie się więcej dla ograniczenia przestępczości, niż poprzez stosowanie represji¹⁶.

Kazimierz Freieske zastanawiał się nad tym, *...jakie cechy społeczno gospodarcze sprzyjają bardziej „rozbójniczemu” lub bardziej „złodziejskiemu” charakterowi przestępczości...* Stwierdza on, że z prezentowanych przez niego analiz nie wynika, że rozboje stanowią alternatywę dla kradzieży, przeciwnie, tam gdzie więcej rozbojów, tam też i więcej kradzieży oraz kradzieży z włamaniem¹⁷. Równocześnie stwierdza, że udział rozbojów, czy kradzieży w ogólnej liczbie przestępstw w różnych powiatach jest bardzo odmienny. Profesor Freieske podkreśla, że już u początków naukowej kryminologii były dokonywane badania w celu wyjaśniania terytorialnego zróżnicowania przestępczości. Literatura przedmiotu wskazuje, że od około 200 lat takie działania były podejmowane. Natomiast związki między parametrami społecznymi lub gospodarczymi i poziomem przestępczości nie oznaczają, że mają one charakter zależności przyczynowych. Jednak potwierdzone są wieloma badaniami, że wraz ze wzrostem miary społecznego dobrobytu wzrasta poziom przestępczości. Nie wynika z tego jednak, że przyczyną wzrostu przestępczości jest społeczny dobrobyt. Autor wskazuje jednocześnie na kraje Azji Południowo-Wschodniej, w których sukces gospodarczy jest osiągany, lecz nie jest łączony z zasadą organizacji życia zbiorowego. W związku z tym stwierdza, że *„wzrost przestępczości nie jest koniecznym korelatem dynamiki gospodarczej”*¹⁸.

Natomiast w Polsce funkcjonują stereotypy, które wiążą bezrobocie i biedę z przestępczością, jednak badania tego nie potwierdzają, aczkolwiek nierówności dochodów prowadzą do niskiej stabilności politycznej, mogą powodować angażowanie się osób biednych w przestępstwa, zamieszki lub w jakąś inną działalność destrukcyjną, czyli czyny za które staje się przed obliczem prawa, co zostanie opisane w drugim rozdziale.

---

¹⁶ *Bezpieczeństwo lokalne, Społeczny kontekst prewencji kryminalnej*, pod red. Janiny Czapskiej i Jana Widackiego, Warszawa 2000, s. 16-23

¹⁷ *Przestępczość i...*, *op. cit.*, s. 15.

¹⁸ *Tamże*, s. 16.

2. Przestępczość w obliczu prawa karnego

Punktem wyjścia dla nauki o przestępstwie jest pojęcie czynu, które ma również ogromne znaczenie dla systemu prawa karnego. Takie znaczenie czynu w strukturze całego systemu prawa karnego jest efektem dominującego poglądu w nauce prawa karnego zgodnie, z którym każde przestępstwo jest czynem¹⁹.

Książd doktor Mieczysław Różański przytacza następujące słowa Leona Peterażyckiego - umieszczone w publikacji „O pobudkach postępowania i o istocie moralności i prawa”: „*ewolucja teorii prawa karnego dokonywała się na podstawie rozwoju myśli na temat przyczyn przestępczości. Dotyczyły one istoty i funkcji kary, jak też odpowiedzialności człowieka za jego czyny*”²⁰ -

Prawo od wieków towarzyszyło człowiekowi, a to w postaci różnych kodeksów, czy też przepisów, które regulowały funkcjonowanie społeczeństw poprzez ustalenia różnych zasad postępowania oraz norm ułatwiających ogólny rozwój społeczno gospodarczy. Prawo spełniało i nadal spełnia taką rolę, pomimo zmieniających się ideologii na przestrzeni stuleci. Pokazuje wciąż funkcjonującą zasadę, która była realizowana w różnych systemach prawnych, a mianowicie sprawcę przestępstwa zawsze powinna spotkać zasłużona kara. Tak więc prawo uważane jest z jednej strony za niezbędne i pożyteczne, które zapewnia ład społeczny, natomiast z drugiej strony jest często krytykowane i uważane za niesprawne, a przede wszystkim niesprawiedliwe.

2.1. Definicja prawa karnego

Prawo karne *sensu largo* – jest to zespół przepisów prawnych normujących zagadnienia odpowiedzialności karnej osoby za czyny zabronione pod groźbą kary kryminalnej. Prawo karne *sensu largo* dzieli się według kryterium regulacji na:

- Prawo karne materialne, zwane także prawem karnym *sensu stricto*, które normuje:
  - czyny będące przestępstwem,
  - zasady odpowiedzialności za te czyny
  - środki prawne stosowane wobec ich sprawców,

---

¹⁹ P. Kardas, *Przestępstwo ciągle w prawie karnym materialnym*, Zakamycze, Kraków 1999, s. 24.

²⁰ *Przestępczość i...*, *op. cit.*, s. 129

- prawo karne procesowe, określane, jako prawo karne formalne, które jest zespołem przepisów prawnych regulujących postępowanie w sprawach o czyny zabronione przez prawo karne materialne,
- prawo karne wykonawcze będące zespołem przepisów prawnych normujących wykonywanie:
  - kar,
  - środków karnych i zabezpieczających oraz
  - innych rozstrzygnięć wydawanych w sprawach karnych,

Z prawem karnym blisko związane jest prawo nieletnich, które określa zasady postępowania z nieletnimi sprawcami czynów karalnych. Nie należy ono do prawa karnego, ponieważ czyny popełniane przez nieletnich nie stanowią przestępstw, a odpowiedzialność za nie, nie ma charakteru odpowiedzialności karnej. Podobnie bliską prawu karnemu, jest prawo wykroczeń²¹. Z uwagi na ważną rolę prawa karnego w zwalczaniu czynów społecznie szkodliwych poniższy podrozdział poświęcono tej tematyce.

2.2. Prawo karne i jego rola w zwalczaniu przestępczości

W zapobieganiu oraz zwalczaniu przestępczości szczególną rolę przypisuje się prawu karnemu jak również cywilnemu i administracyjnemu, natomiast w realizacji tych czynności zadania przejmuje kryminalistyka.

Michał Sowa współautor książki „Człowiek w obliczu Prawa” pisze, że prawo karne przedstawione jest, jako zbiór przepisów materialno-prawnych istniejących w danym momencie, jako układ statyczny. Autor uważa jednak, że prawo karne jest dynamiczne, zmienia się w czasie, gdyż powstają nowe uregulowania. Natomiast najwybitniejszy znawca prawa karnego materialnego w Polsce prof. Władysław Wolter w jednym z podręczników uniwersyteckich pisał, że prawo karne to „*prawo nieprzekraczalnych granic zachowania się*”²², pełniące rolę posilkową. Profesor Wolter wskazując na 5 art. Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela, określającego, że „*ustawa ma prawo zakazywać tego tylko, co jest szkodliwe dla społeczeństwa*”²³, stwierdził bezwzględnie, że prawo karne pełni rolę

²¹ http://pl.wikipedia.org/wiki/Prawo_karne - 22.09.2012r. godz. 19.30

²² K. Buchała, W. Wolter, *Wykład prawa karnego na podstawie kodeksu karnego z 1969r.* cz. I, Zeszyt I, Kraków :UJ 1971, s. 7. w: *Człowiek w obliczu prawa*, pod red. B. Pastwa-Wojciechowska, Kraków 2008, s. 291.

²³ W. Wolter, *Granice i zakres prawa karania*, Państwo i Prawo, 1957, z. 2, s. 242-244. w: *Człowiek w obliczu prawa*, pod red. B. Pastwa-Wojciechowska, Kraków 2008, s. 291.

pośilkową i realizuje funkcję ochronną, nie może odgrywać roli kształtującej i organizującej stosunki społeczne.

Przeciwnicy tej tezy role prawa karnego upatrują w ochronie oraz kształtowaniu stosunków społecznych. Prawnik Leszek Lernell uważał, że prawo karne ma za zadanie chronić stosunki społeczne przed występującymi czynami społecznie niebezpiecznymi, poprzez zagrożenie sankcjami i represjami karnymi. Czyli ma regulować i wpływać na kształtowanie pożądanych stosunków społecznych²⁴.

Wolter sprzeciwiał się takiemu rozszerzaniu prawa karnego, uważał, że funkcję kształtującą stosunki społeczne pełnią wszystkie dziedziny prawa za wyjątkiem prawa karnego, które jest jak mówił „jedną z najsilniejszych broni, jaką władza posługiwać się może”²⁵. Twierdził, że prawo karne dzięki nakazom i zakazom zabezpiecza możliwość organizacji społecznych stosunków przez pozostałe dziedziny prawa, ale niczego bezpośrednio nie kształtuje. Prawo karne potępiając określony czyn, jako społecznie szkodliwy ma wpływ na kształtowanie stosunków społecznych poprzez ich umocnienie oraz ochronę, stanowi to jedynie konsekwencję istoty prawa karnego zwalczającego czyny oceniane ujemnie z punktu widzenia interesu społecznego.

Prawo karne wywiera na społeczeństwo pośredni wpływ, opatrując sankcjami karnymi normy, które regulują inne dziedziny prawa. Uzasadnieniem funkcjonowania określonych norm prawa karnego nie może być zatem chęć zmiany istniejących postaw, poglądów i realiów społecznych. Zmian takich należy dokonywać innymi metodami, natomiast prawo karne może jedynie stać na straży ustalonych wartości²⁶. Aby prawo karne mogło być strażnikiem tychże wartości potrzebne są różne organy, które wspomagałyby respektowanie tego prawa przez obywateli, jednym z takich organów jest policja i jej to właśnie poświęcony został kolejny podrozdział.

2.3. Rys historyczny funkcjonowania i kształtowania się Policji w Polsce i na świecie w minionym stuleciu

Dziewiątego stycznia 1919 roku Józef Piłsudski - Naczelnik Państwa Polskiego powołał do życia Policję Komunalną - jego koncepcją była policja przyjazna obywatelom.

---

²⁴ L. Lernell, *Wykład Prawa Karnego*, PWN, Warszawa 1961, s. 6. w: *Człowiek w obliczu prawa*, pod red. B. Pastwa-Wojciechowska, Kraków 2008, s. 291.

²⁵ W. Wolter, *Niektóre zagadnienia prawa karnego w świetle konstytucji PRL*. Państwo i Prawo, 1954, z. 2, s. 241 w: *Człowiek w obliczu prawa*, pod red. B. Pastwa-Wojciechowska, Kraków 2008, s. 292.

²⁶ *Człowiek w obliczu prawa*, pod red. B. Pastwa-Wojciechowska, Kraków 2008, s. 291-292.

Funkcjonowanie tej policji trwało 7 miesięcy. Po czym 24 listopada 1919 roku powołana została do życia Policja Państwowa. Do najważniejszych jej zadań należało zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego. Policja Państwowa w większości była finansowana przez skarb państwa. Część kosztów utrzymania finansowane było przez organy samorządowe.

W swej publikacji Andrzej Misiuk oceniając funkcjonowanie policji stwierdza, że po uzyskaniu niepodległości i powołaniu Policji Komunalnej bardzo szybko odchodzono od idei policjanta działającego dla społeczności lokalnej na korzyść modelu policji scentralizowanej. Spowodowane to było tym, że społeczeństwo polskie po roku 1918 wyrażało chęć aktywności obywatelskiej na niwie samorządowej, ale jeszcze bardziej odczuwało potrzebę silnego państwa. Dlatego też w przyjętej formule działania służb policyjnych w Polsce (Policji Państwowej) ograniczono do minimum formalny wpływ samorządu oraz innych organizacji społecznych na sprawy ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego²⁷. Kres funkcjonowania Policji Państwowej przyniósł wybuch drugiej wojny światowej.

Następnie jeszcze w czasie II wojny światowej, tj. 7 października 1944r. powołano Milicję Obywatelską. Tworzona była ona, jako instytucja mająca na celu bronić interesów partyjnych. Do jej zadań należało:

- ochrona bezpieczeństwa oraz ładu i porządku publicznego,
- ściganie przestępstw,
- wykonywanie poleceń sądów i prokuratury oraz władz administracyjnych w zakresie przewidzianym przez prawo.

Jednak do połowy lat pięćdziesiątych, nie można było określić w jednoznaczny sposób, który organ administracji państwowej jest odpowiedzialny za ochronę bezpieczeństwa i porządku publicznego, ponieważ nie było takiego aktu ustawodawczego. Z ogólnych aktów ustawodawczych można było jedynie wnioskować, że był nim rząd²⁸. Dopiero kolejne regulacje prawne ustanowiły rady narodowe i samorządy terytorialne, jako sprawujące nadzór i kontrolę działalności Milicji Obywatelskiej w sferze ochrony ładu i porządku publicznego²⁹. Jednak wkład społeczeństwa w ochronę bezpieczeństwa publicznego był w istotny sposób ograniczony uwarunkowaniami politycznymi. Uczestniczyć można było tylko poprzez

²⁷ A. Misiuk, *Policja a społeczeństwo*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji, Szczytno 1997, s. 43.

²⁸ B. Dobkowski, *Funkcje resortu spraw wewnętrznych w ujęciu prawnohistorycznym*, Instytut Prawa ASW, Warszawa, 1984, s. 19-67.

²⁹ Uchwała Rady Ministrów z 7 grudnia 1954 r. – o zakresie działania ministra spraw wewnętrznych oraz jego organów terenowych (Mon. Pol. Nr 8, poz.83); Ustawa z dnia 20 lipca 1983 r. O systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego (tekst jednolity – Dz.U. z 1988 r. Nr 26, poz. 183).

przynależność do ustawowo powołanych organizacji (np. ORMO) o charakterze kontrolno-ochronnym³⁰.

Andrzej Misiuk podsumowując ten okres podkreśla, że Milicja Obywatelska wbrew swojej nazwie nie była postrzegana przez polskie społeczeństwo, jako siła porządkowa broniąca jego interesów. Takie oceny społeczne potęgowały się w dziejach PRL-u - okresach licznych napięć społecznych. Milicja Obywatelska przeszła do historii, jako aparat, który służył uciskowi obywateli, a nie rozwiązywaniu ich problemów³¹.

Zmiany ustrojowo-gospodarcze początkiem lat 90-tych wpłynęły na przekształcenia prawne w strukturze oraz zakresie działania tej formacji. Uchwalono nową ustawę nawiązującą w pewnym zakresie do międzywojennych rozwiązań. W pierwszym brzmieniu był to akt niezbyt doskonały, zawierał wiele luk, ale stał się podstawą do określenia nowej pozycji prawnej policji, jako formacji służącej nie tylko państwu, lecz również społeczeństwu.

Tak więc, po rozwiązaniu Milicji Obywatelskiej Sejm Uchwalił w dniu 6 kwietnia 1990 roku Ustawę o Policji określającą organizację i jej działalność. Na podstawie tej ustawy utworzono Policję, jako umundurowaną formację służącą społeczeństwu i przeznaczoną do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego³². Ustawa ta nie normuje zakresu działań policji całościowo. Natomiast ustala jej naczelny cel przyświecający podejmowaniu wszelkich działań zmierzających właśnie do ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Zgodnie z tą ustawą Policja powinna być instytucją profesjonalną, odpowiedzialną i nastawioną na wypełnianie zadań zgodnie z tym, czego oczekuje a zarazem potrzebuje społeczeństwo demokratyczne. Z uwagi na nieustanne przemiany społeczno-gospodarcze i polityczne w państwie istniała konieczność poszukiwania nowych form prawnych i metod działania organów funkcjonujących w Polsce. Znalazły one wyraz w przekształceniach wprowadzonych przez reformę terytorialną w 1999 roku³³. Zmiany te występowały również w zakresie form prawnych działania Policji. Nadrzędnym celem ich było przede wszystkim zapewnienie skuteczności realizacji podejmowanych działań, głównie w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku

³⁰ ORMO powołana ustawą z dnia 13 czerwca 1967 r. – Dz.U. nr 23,poz. 108.

³¹ A. Misiuk, *Policja a społeczn...*, op.cit., s. 52.

³² Art. 1 ustawy z 6 kwietnia 1990 roku o Policji (Dz. U. 07. 43277).

³³ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa – Dz. U. Nr 91, poz. 576.; Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o administracji rządowej w województwie – Dz. U. Nr 91, poz. 577.; Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym – Dz. U. Nr 91, poz. 576.; Ustawa z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa – Dz. U. Nr 96, poz. 603.; Ustawa z dnia 17 sierpnia 1998 r. o zmianie niektórych ustaw kompetencyjnych organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa – Dz. U. Nr 106, poz. 668.; Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym – Dz. U. Z 1996 r. Nr 13, poz. 74. z późn. zm.

publicznego. Zagadnienia dotyczące funkcji Policji w państwie polskim zawsze były przedmiotem pewnego zainteresowania społeczeństwa. Zapewnienie bezpieczeństwa porządku publicznego należy do wielu organów, w systemie tym, to właśnie Policja spełnia szczególną rolę ponosząc największą odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i porządku publicznego w państwie. Pozostałe podmioty stanowią uzupełnienie i wzmocnienie ochrony tego stanu. A więc policja powinna promować zaufanie oraz poczucie bezpieczeństwa. Jej aktywne uczestniczenie w działaniach prewencyjnych oparte na współpracy ze społecznością lokalną winno być widoczne, ukierunkowane na zapobieganie popełniania przestępstw i wykroczeń. Policja jest instytucją, która z uwagi na specyfikę swoich zadań jest istotnym elementem w przeprowadzaniu działań zmierzających do osiągnięcia najważniejszego celu jakim jest utrzymanie bezpieczeństwa, ładu i porządku publicznego. Osiągnięcie tego celu oprócz innych komórek wymiaru sprawiedliwości stawiają sobie również różne instytucje, jak władze lokalne, organizacje społeczne, instytucje opiekuńcze, zrzeszenia osób prywatnych, przedsiębiorcy. Działania tych instytucji powinny być aktywnie wspierane przez obywateli. Zatem obywatele muszą w pełni uczestniczyć w tworzeniu różnych programów i wspierać wcielanie ich w życie³⁴. Z uwagi na funkcje, jakie pełni policja wpływa ona na codzienne życie obywateli, wkraczając nawet w intymne sfery życia. Jej działania w sposób bezpośredni lub pośredni dotyczą każdego obywatela. Wydaje się, że nie łatwo byłoby spotkać osobę, dla której działanie policji byłyby obojętne, większość zachowań policjantów jest uważnie oceniana, to właśnie w świadomości obywateli kształtuje się wizerunek policji.

W okresie tym w Europie jak również w USA poszukiwano modelu idealnej policji. Na przykład szef Policji w Berkeley August Vollmer uważał, że każdy policjant powinien być wszechstronnie wykształcony. Według Vollmera kandydaci do pracy w policji oprócz studiów wyższych musieli przechodzić testy psychologiczne. Policjanci mieli bardzo rozbudowane zadania. Do ich obowiązków oprócz dbania o bezpieczeństwo należało także rozwiązywanie innych problemów życia codziennego np. policjant musiał pomagać bezdomnym w poszukiwaniu pracy, czy też wykonywał czynności związane z pomocą społeczną. Niestety zakres obowiązków oraz problemów, z którymi musiał się borykać policjant przewyższał możliwości jednej osoby. Natomiast w latach pięćdziesiątych dwudziestego wieku w USA powstała koncepcja policji, która miała przestrzegać procedur, czyli działać schematycznie. Między 60 a 80 rokiem XX wieku nastąpiła fascynacja policji amerykańskiej komputerową technologią. Usprawnienia technologiczne sprawiły, że centrala

---

³⁴G. Kelling, C. Coles, *Wybite szyby...*, *op.cit.*, s. 224-225.

wspomagania komputerowego przydzielala zadania do wykonania, natomiast załoga radiowozu załatwiała interwencję, poczym natychmiast odjeżdżała i czekała na następne zgłoszenie. Tym sposobem wyizolowano policję ze społeczeństwa.

W następnym podrozdziale zostanie przedstawiony problem pozbawienia wolności, jako mało skuteczny środek resocjalizacji skazanych.

2.4. Pozbawienie wolności, jako środek poprawy przestępców, czy wykluczenia społecznego jednostki

W istniejącym ustawodawstwie karnym i penitencjarnym podstawowym typem sankcji prawnej za popełnione przestępstwo jest kara pozbawienia wolności, marginalną natomiast postać przypisuje się środkom probacyjnym. Mogą one być orzeczone w postępowaniu sądowym w następstwie m.in. zastosowania instytucji przedterminowego warunkowego zwolnienia. Podstawy formalno prawne, które określają wymagania odbycia połowy kary izolacyjnej przez osobę skazaną, decydują o możliwości skorzystania z sankcji alternatywnej³⁵.

Przypisywanie karze pozbawienia wolności wartości sprawiedliwościowych i resocjalizacyjnych jest fikcją, ponieważ są one mierzalne tylko w procesie wykonawczym i powinny być uzależnione m. in. od poniższych warunków:

- faktyczna poprawa skazanego,
- osiągnięty stan równowagi wyrażający się spełnieniem funkcji kary odwetowej, sprawiedliwościowej i resocjalizacyjnej.

Polskie ustawodawstwo karne potrzebuje natychmiastowych reform, świadczą o tym Reguły Minimalne Narodów Zjednoczonych dot. środków o charakterze nieizolacyjnym. Treść tych postanowień międzynarodowego prawa karnego stanowi zbiór podstawowych dyrektyw, które mają na celu promowanie stosowania środków nieizolacyjnych oraz minimum gwarancji przysługujących osobom poddawanych środkom alternatywnym w stosunku do kary pozbawienia wolności. Zasady takie powinny doprowadzić do większego zaangażowania społeczności lokalnych w problemy wymiaru sprawiedliwości dotyczących spraw karnych, ze szczególnym uwzględnieniem traktowania sprawców przestępstw, a przede wszystkim ze wzmocnieniem u nich prawdziwego poczucia odpowiedzialności wobec społeczności. Niestety istotne braki w obszarze polskiego ustawodawstwa karnego sprawiają,

³⁵ W. Ambroziak, P. Stępnik, *Śłużba więzienna wobec problemów resocjalizacji penitencjarnej*, Poznań, Warszawa, Kalisz: Wolumin 2004, s. 39-59.

że system odpowiedzialności karnej jest przestarzały, oparty na nieefektywnych instytucjach prawnych³⁶. W związku z brakiem dobrej woli dotyczącej zmian legislacji karnej odbiera się szansę wielu skazanym na korzystanie z sankcji nieizolacyjnych, na stosowanie instytucji nadzwyczajnego złagodzenia dot. wykonania kary pozbawienia wolności oraz różnych form alternatywnego karania³⁷. W takiej to rzeczywistości prawnej znajdują się osoby odbywające karę pozbawienia wolności. Światowy dorobek nad badaniami kryminologicznymi, który jest udokumentowany w krajowym i międzynarodowym piśmiennictwie wskazuje na dosyć wysokie tendencje powrotu na drogę przestępczą osób wcześniej skazanych na karę długoterminowego pozbawienia wolności³⁸. Jest to świadectwem znikomej skuteczności kary bezwzględnej pozbawienia wolności, ocenianej wyłącznie przy stosowaniu najprostszego, formalnego kryterium, czyli poprawy jurydycznej³⁹. A więc podważona została ranga kary bezwzględnej pozbawienia wolności, jako środka dążącego do skutecznej poprawy przestępców. A zatem nie może ona być traktowana, jako lekarstwo na antyspołeczne zachowanie osób⁴⁰.

Istniejący związek pomiędzy przestępczością i różnymi problemami społecznymi upoważnia badaczy do skonstruowania przedsięwzięć poszukujących jednorodnego wspólnego paradygmatu naukowego w celu zbudowania modelu zapobiegania zjawiskom patologii społecznej – marginalizacji oraz wykluczenia społecznego. Szansą na zbudowanie takiego modelu jest powszechna moralność. Jest ona sumieniem prawa, uwarunkowana na zasadzie solidarności społecznej, oparta na uczciwości, pomocniczości i godności człowieka⁴¹. Próbą stworzenia takiego modelu moralnego niech by była aktywność obywatelska zmierzająca do zwiększenia bezpieczeństwa społecznego, co zostanie opisane w poniższym podrozdziale.

---

³⁶ *Przestępczość i...*, *op. cit.*, s. 291-292.

³⁷ A. Baładynowicz, *Probacja Wychowanie do wolności*, Primum, Warszawa 1996, s. 41-53. w: *Człowiek w obliczu prawa*, pod red. B. Pastwa-Wojciechowska, Kraków 2008, s. 217.

³⁸ H. Machel, *Psychospołeczne uwarunkowania pracy resocjalizacyjnej personelu więziennego*, Wyd. UG. Gdańsk 2001, s. 30-41.

³⁹ P. Szczepaniak, *Kara pozbawienia wolności a wychowanie*, Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauki, Kalisz-Warszawa, 2003, s. 86-109.

⁴⁰ A. Baładynowicz, *Kara pozbawienia wolności jako totalne ograniczenie wolności jednostki*, w: A. Rejzner (red.), *Penitencjarna kultura fizyczna*, UW, Warszawa 2002. S. 11-35.

⁴¹ *Przestępczość i...*, *op. cit.*, s. 221.

2.5. Aktywność obywatelska a bezpieczeństwo publiczne

Nie zawsze obywatel zdaje sobie sprawę z tego, że ogólne współczynniki przestępczości, które są oparte na rejestrowanej kategorii przestępstwa stwierdzone w policyjnych systemach stanowią agregat, który nie koniecznie w tej to postaci przekłada się na stan świadomości Polaków. Wynika to z tego, że w skład takiego agregatu wchodzi również przestępstwa, które rzadko są kojarzone z większym bądź mniejszym indywidualnym bezpieczeństwem, a są to, np. przestępstwa celne, czy przestępstwa z ustawy karno-skarbowej. Jeśli nagłośnione są w mediach przestępstwa takiego rodzaju czy np. korupcyjne to mogą łączyć się właśnie z uogólnionym przekonaniem, że „Polska nierządem stoi”, jak również z krytyką administracji publicznej czy wymiaru sprawiedliwości, ale nie zawsze muszą być uważane i traktowane jako korelat poczucia zagrożenia osobistego⁴². Niestety wypada jednak stwierdzić, że w kategoriach przestępstw, które hipotetycznie wydają się być groźne dla przeciętnego Polaka jak bójki i pobicia, rozboje, czy kradzieże cudzej rzeczy i kradzieże z włamaniem sytuacja przedstawia się również nie najlepiej. Dlatego też powstaje problem w związku, z którym należy postawić pytanie, czy rejestrowany w badaniach opinii publicznej lęk o indywidualne bezpieczeństwo znajduje odzwierciedlenie w tym, co naprawdę wiemy o dynamice przestępczości. Aby zminimalizować ten lęk należy dążyć do zwiększenia poczucia bezpieczeństwa.

Natomiast uzyskanie znacznej poprawy bezpieczeństwa należy upatrywać we współpracy obywateli oraz różnych podmiotów, które są odpowiedzialne za zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego. Jednak pokonanie barier, jakie zbudowały nam „mundury milicyjne” represjonujące społeczeństwo przeszło czterdzieści lat jest bardzo trudne i nie sprzyja angażowaniu się ludzi w działania zmierzające do ograniczenia przestępczości. Toteż „właściwe relacje pomiędzy społeczeństwem a podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo dają szansę na skuteczną kontrolę przestępczości w lokalnej społeczności”⁴³. Aby takie relacje zaistniały, społeczeństwo powinno być przekonane, że w sytuacji zaangażowania się w działania nie spotkają ich z tego powodu nieprzyjemności. Dlatego też należy dążyć do zmiany prawa w taki sposób, aby ktoś, kto podejmie współpracę przeciwstawiającą się łamaniu prawa w rezultacie tej aktywności nie odczuwał, że za chwile zasiądzie na ławie oskarżonych.

⁴² *Przestępczość w Polsce w latach 90*, red. Feliks Prusak, Warszawa 2002, s. 39-40.

⁴³ A. Urban, *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych*, Warszawa 2009, s. 102.

Jednym z elementów aktywności obywatelskiej była sąsiedzka czujność wyrażająca się w programach, które początkowo miały miejsce w USA. Polegały one na organizowaniu sąsiedzkich spotkań z udziałem policji, ich celem było:

- zmniejszenie przestępczości,
- wzmocnienie poczucia wspólnoty w sąsiedztwie,
- ograniczanie strachu przed przestępczością,
- poprawianie kontaktów między mieszkańcami a policją.

Kolejną formą takiej aktywności były patrole obywatelskie, swoją działalność rozpoczęły również w USA w latach czterdziestych dwudziestego wieku początkowo, jako rezerwa policji. Natomiast w latach osiemdziesiątych zaczęto wykorzystywać je do patrolowania okolicy. Wszędzie tam, gdzie udało się mieszkańcom zorganizować w grupy, ustalić zasady działania, priorytety i wywrzeć właściwy nacisk na różne instytucje publiczne, by uzyskać od nich wsparcie, obywatele odczuli zauważalną poprawę jakości życia. Po prostu im mniej przypadków naruszania porządku publicznego, tym mniej jednocześnie przypadków poważnej przestępczości⁴⁴. Innymi słowy dbałość o porządek publiczny przynosi w efekcie spadek przestępczości. Spowodowane jest to częściowo dzięki temu, że policja walcząc z naruszaniem ładu i porządku publicznego pozostawała w bezpośrednim i stałym kontakcie ze społeczeństwem. Funkcjonowanie wyżej wspomnianych patroli przynosiło pozytywne efekty, co było potwierdzone badaniami. Pokazały one, że przestępczość w badanej okolicy, gdzie działały takie patrole spadła, poczucie bezpieczeństwa uległo zwiększeniu, co wpłynęło na zmniejszenie strachu przed przestępczością. Jednak z uwagi na brutalne działania tych patroli powstało również wiele krytycznych uwag, ponieważ dochodziło do przekraczania prawa przez te patrole⁴⁵.

W Polsce dopiero pod koniec lat dziewięćdziesiątych dwudziestego wieku dało się zauważyć zainteresowanie tworzeniem programów, które miały na celu włączenie się obywateli oraz różnych podmiotów w działalność na rzecz bezpieczeństwa. Programy te różnie nazywano, np.: sąsiedzka czujność, straż obywatelska, czy pomoc sąsiedzka. Działania takie powodowały przełamywanie anonimowości w sąsiedztwie, dawały możliwość poznania prawdziwego zagrożenia, zmniejszały występowanie drobnych przestępstw. Takie czynności pozwalały lepiej poznać się sąsiadom, powodowały większą dbałość o porządek. Niestety często takim działaniom niechętnie przypisywano związek

---

⁴⁴ G. Kelling, C. Coles, *Wybite szyby...*, *op.cit.*, s. 157.

⁴⁵ J. Czapska, J. Wójcikiewicz, *Policja w społeczeństwie obywatelskim*, wyd. Zakamycze, Kraków 1999, s. 244-245

z ograniczeniem przestępczości, a przecież wyniki badań Kellinga i Coles opisane w *Wybitych Szybach* przedstawiają ścisły związek drobnego naruszenia prawa, nie przestrzegania norm społecznych z poważną przestępczością. Autorzy udowodnili, że naruszanie ładu i porządku publicznego tworzy warunki do powstawania i rozwoju prawdziwej przestępczości⁴⁶. A zatem utrzymanie ładu i bezpieczeństwa publicznego jest punktem wyjścia do zapobiegania i zwalczania przestępczości. A więc policja powinna się bardziej starać o zwiększenie udziału społeczeństwa w tworzeniu policyjnych strategii czy w kształtowaniu policyjnej polityki. Albowiem szeroko pojęta współpraca powinna się przyczynić do utrzymania ładu i porządku publicznego, a przede wszystkim ograniczenia przestępczości, bo przecież to na policji ciąży obowiązek wywierania bezpośredniego wpływu na kształtowanie społeczności lokalnej. Ważnym aspektem jest również fakt uznania samorządów lokalnych i ich organów za bardzo ważne ogniwo koordynacji lokalnych inicjatyw prewencyjnych oraz wszystkich instytucji zaangażowanych w te programy czy działania prewencyjne. Dlatego też policja zwracając się ku społeczeństwu doceniła jego znaczenie i pomoc w zapobieganiu i zwalczaniu przestępczości. To zbliżenie się do społeczeństwa sprawiło, iż działania policji stały się bardziej efektywne i widoczne. Poprzez ograniczenie przestępczości i zmniejszenie przed nią strachu poprawiła się jakość życia obywateli. Współpraca z obywatelami skierowana została na rozwiązywanie problemów, co sprawiło, że zwiększyło się zaufanie do policji. Aby prewencyjne programy zapobiegania przestępczości odnosiły sukces i osiągały większą efektywność, należy zadbać o ich właściwy odbiór i ocenę, przedstawiać osiągnięcia poprzez medialne prezentacje. W rozdziale trzecim niniejszej pracy zostaną zaprezentowane założenia metodologiczne.

---

⁴⁶ G. Kelling, C. Coles, *Wybite szyby...*, *op.cit.*, s. 268

3. Metodologia

3.1. Cel i przedmiot badań

W kształtowaniu problematyki empirycznych badań i teoretycznych dociekań odgrywać mogą rolę dwojakiego rodzaju motywacje: względ na praktyczno-społeczne lub względ na naukowo-poznawcze implikacje uzyskania odpowiedzi na pewne pytania⁴⁷.

Podstawą dla wykonywania jakichkolwiek działań o charakterze badawczym jest sprecyzowanie problemu (teoretycznego lub praktycznego), zaś punktem końcowym, jego rozwiązanie. Organizując pracę badawczą mamy na uwadze zweryfikowanie określonego problemu (opisanego w literaturze) w warunkach praktycznych.

Celem głównym, który przyświeca wszystkim osobom związanym z nauką jest poszukiwanie i poznawanie prawdy o rzeczywistości, w której żyjemy, która nas otacza, ale także o nas samych. Jak pisze Tadeusz Pilch: *zasadniczym celem poznania naukowego jest zdobycie wiedzy maksymalnie ścisłej, maksymalnie pewnej, maksymalnie ogólnej, maksymalnie prostej, o maksymalnej zawartości informacji. Takie bowiem poznanie prowadzi do wyższych form funkcjonowania wiedzy*⁴⁸.

Decydując się na prowadzenie badań, mamy nadzieję na uzyskanie rzetelnego materiału, który z kolei posłuży skonstruowaniu konkretnych wniosków.

Badania naukowe prowadzą do wykrycia prawidłowości daną kategorią zjawisk. Są one ujęte za pomocą twierdzeń o związkach i zależnościach zachodzących między poznawanymi faktami lub zjawiskami albo też odnoszących się do procesu ich rozwoju⁴⁹.

Każda postawiona teza wymaga weryfikacji. Dokonujemy jej poprzez realizację założonych celów badawczych.

Celem niniejszej publikacji było zbadanie problemu przestępczości zgłaszanej w Komendzie Miejskiej Policji (KMP) w Nowym Sączu popełnianej w rejonie jej działania ze szczególnym uwzględnieniem Miasta Nowego Sącza w latach 2007-2011 i uzyskanie naukowej wiedzy o jej rozmiarach i czynnikach, jakie mają wpływ na jej rozwój oraz poznanie przyczyn jej zróżnicowania na poszczególnych dzielnicach. Dzięki takim badaniom będzie można stworzyć mapy zagrożenia, przy pomocy których powinno się szybko

---

⁴⁷ S. Nowak, *Metodologia badań socjologicznych*, Warszawa 2003, s.26.

⁴⁸ T. Pilch, *Zasady badań pedagogicznych*, Warszawa 1998, s.8.

⁴⁹ M. Łobocki, *Metody i techniki badań pedagogicznych*, Kraków 2006, s.32.

i skutecznie reagować na przestępczość jako zjawisko społecznie szkodliwe oraz dokonać właściwej organizacji monitoringu miejskiego.

3.2. Problemy badawcze

Mieczysław Łobocki interpretuje problem badawczy, jako *uszczegółowienie celu badań, umożliwiające dokładniejsze poznanie tego, co zamierzamy badać, dlatego też stanowi on podstawowy składnik każdego badania*⁵⁰. Uważa on również, że *problem badawczy może być także swoistym pytaniem określającym jakość i rozmiar pewnej wiedzy oraz cel i granice pracy naukowej*⁵¹. Z kolei Stefan Nowak, uznawany za autorytet w dziedzinie polskiej metodologii określa problem badawczy, jako *pewne pytanie lub zespół pytań, na które odpowiedzi ma dostarczyć badanie*⁵².

Przystępując do pracy badawczej zostały określone problemy badawcze, wokół których koncentrowały się wszelkie działania.

Problem główny niniejszej pracy, to określenie dynamiki utrzymującej się w zakresie przestępstw zgłaszanych w Komendzie Miejskiej Policji w Nowym Sączu i znalezienie sposobu ich ograniczenia.

Problemy szczegółowe:

- Czy liczba przestępstw zgłaszanych w Komendzie Miejskiej Policji w Nowym Sączu w latach 2007-2011 utrzymywała się na równym poziomie, czy może się zmieniała?
- Czy wszystkie dzielnice miasta Nowego Sącza były w jednakowym stopniu zagrożone?
- Które z spośród podstawowych kategorii przestępstw stanowiły największe zagrożenie?
- Czy istniały jakieś przyczyny zróżnicowania przestępczości na poszczególnych dzielnicach?
- Jakie czynniki sprzyjały rozwojowi przestępczości?
- Czy ilość służb prewencyjnych miała wpływ na ilość przestępstw pospolitych, tj. bójki, pobicia, rozboje, włamania, kradzieże, uszkodzenia mienia?

---

⁵⁰ Tamże, s. 21.

⁵¹ M. Łobocki, *Wprowadzenie do metodologii badań pedagogicznych*, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2007, s.109.

⁵² S. Nowak, *Metodologia badań... op. cit.*, s. 30.

3.3. Hipotezy badawcze

*Hipotezy to stwierdzenia, co do których istnieje prawdopodobieństwo, że są trafną odpowiedzią na sformułowany uprzednio problem badawczy. Mówi się że są odpowiedzią na pytanie uosabiające problem badawczy*⁵³

Z celów i problemów badawczych niniejszej pracy wyodrębniono poniższe hipotezy ogólne i szczegółowe :

- W ostatnich latach zjawisko przestępczości przedstawiało tendencję wzrostową.
- Poziom przestępczości był zróżnicowany w poszczególnych dzielnicach.
- Największe zagrożenie na terenie Nowego Sącza dotyczyło przestępczości skierowanej przeciwko mieniu.
- Przypuszcza się, że istniały pewne przyczyny zróżnicowania przestępczości na poszczególnych dzielnicach.
- Zakłada się, że występowanie szczególnych czynników sprzyjało rozwojowi przestępczości.
- Ilość policyjnych służb prewencyjnych miała istotny wpływ na ilość przestępstw w wybranych kategoriach typu bójki, pobicia, rozboje, włamania, kradzieże, uszkodzenia mienia.

3.4. Metody i narzędzia badawcze

Andrzej Jan Chodubski w swej publikacji „Wstęp do badań politologicznych” definicję metody badawczej ujmuje w następujący sposób *przez pojęcie metoda badawcza rozumie się zasady i sposoby systematycznych dociekań w celu poznania obiektywnej rzeczywistości*⁵⁴. Stefan Nowak w swoich pracach metodę badawczą traktuje, jako *określony, powtarzalny sposób rozwiązywania pewnego typu problemu naukowego*⁵⁵. Z kolei T. Pilch przez metodę badań rozumie *zespół teoretycznie uzasadnionych zabiegów koncepcyjnych i instrumentalnych obejmujących najogólniej całość postępowania badacza, zmierzającego do rozwiązania określonego problemu naukowego*⁵⁶. Techniki badań to czynności praktyczne, regulowane starannie wypracowanymi dyrektywami, pozwalającymi

---

⁵³ M. Łobocki, *Wprowadzenie do metodologii...op. cit., s. 132.*

⁵⁴ A.J. Chodubski, *Wstęp do badań politologicznych*, Gdańsk 2004, s. 114.

⁵⁵ S. Nowak, *Metodologia badań... op. cit.,s. 38.*

⁵⁶ T. Pilch, *Zasady badań... op. cit., s.42.*

na uzyskanie optymalnie sprawdzalnych informacji, opinii, faktów⁵⁷. Narzędzia badawcze to przedmioty, którymi posługujemy się w trakcie realizacji wybranej techniki badań.

Ze względu na charakter pracy i zgromadzony materiał, posłużono się metodą analizy dokumentów. *Metoda ta polega na uporządkowaniu i interpretacji zawartych w dokumentach treści pod kątem problemu badawczego, a także hipotez*⁵⁸. Analiza dokumentów to właśnie wnioskowanie wytworów, które powinny być źródłem informacji, na podstawie którego można przedstawiać uzasadnione sądy o przedmiotach, osobach, lub procesach. Nie błahą sprawą w przypadku analizy dokumentów jest zaświadczenie o ich wiarygodności i autentyczności.

*Za dokument uważa się każdy przedmiot materialny będący świadectwem jakiegoś faktu, zjawiska, lub myśli ludzkiej*⁵⁹.

W badaniach można posłużyć się również analizą systemową, która polega na *konstruowaniu modelu pojęciowego (modelu systemowego) zjawisk politycznych. Różnorodne dziedziny rzeczywistości politycznej interpretuje się nie jako luźne zbiory izolowanych elementów, lecz jako wewnętrznie zintegrowane, wyróżniające się z otoczenia i kierujące się swoistymi prawidłowościami całości*⁶⁰. Natomiast, aby badać zjawiska masowe ujęte w materiałach źródłowych wykorzystać można analizy statystyczne, np. w ujęciu ilościowym. Metody te umożliwiają badanie specyfiki określonych zbiorowości, pozwalają na ustalenie i rozpoznawanie cech zjawisk masowych oraz inspirują do wyjaśniania związków przyczynowych między nimi oraz służą przewidywaniu trendów dalszego rozwoju.⁶¹ Aby posługiwać się analizą statystyczną należy zastosować parametry opisowe, które określone są mianem *przeciętnych*. Wykorzystać można również *metodę porównawczą*, zwaną również komparatywną bądź analogią. Polega ona na wykrywaniu podobieństw między procesami i zjawiskami, które dążą do ustalenia różnic między nimi. Natomiast analiza *instytucjonalno-prawna* polegająca na zakreślaniu pola badań do grupy określonych przepisów prawnych. Istnieje w niej założenie charakteryzujące kulturę prawną, wyrażającą się w przekonaniu, że ustawodawca dysponuje wiedzą zrączalną, możliwie pełną w zakresie znajomości stanu prawnego, języka oraz aktualną wiedzą empiryczną. Z uwagi na to, iż w obrębie politologii zwyczajowo mieści się współczesna historia polityczna oraz

---

⁵⁷ Tamże, s. 42.

⁵⁸ M. Łobocki, *Wprowadzenie do metodologii...*, op. cit. s. 132.

⁵⁹ Tamże s. 257,

⁶⁰ A.J. Chodubski, *Wstęp do badań polit...* op. cit., s. 119,

⁶¹ Tamże, s. 120

historia powszechna i historia Polski XX wieku posłużono się metodą historyczną w celu gromadzenia materiału empirycznego.⁶²

Opierając się w dużej mierze na dokumentach pozyskanych w Komendzie Miejskiej Policji w Nowym Sączu, uzyskany został obszerny materiał badawczy. Po dokonaniu selekcji i wstępnych zestawień okazało się, że jedną z najlepszych metod, która pozwoli na maksymalne wykorzystanie zgromadzonych danych będzie analiza dokumentów, która zostanie przeprowadzona w czwartym rozdziale.

---

⁶² Tamże, s. 126

4. Skala przestępczości popełnianej na terenie działania Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu w oparciu o dane KMP w Nowym Sączu w latach 2007 - 2011

Zagadnienie przestępczości na terenie Nowego Sącza nie zostało w sposób wyczerpujący opisane w literaturze naukowej. Nie mniej jednak problem jest znaczący, czego dowodem będą dane, w oparciu o które w sposób możliwie szeroki przedstawiono powyższą problematykę. Prezentując zagadnienie przestępczości na terenie Nowego Sącza skoncentrowano się na danych gromadzonych w Komendzie Miejskiej Policji, a w szczególności w Wydziale Prewencji. Przed przystąpieniem do analizy zgromadzonego materiału badawczego w kolejnych dwóch podrozdziałach scharakteryzowany zostanie teren badań oraz opisane źródła, z jakich zostały pobrane niezbędne dane do napisania tej pracy.

4.1. Charakterystyka Miasta Nowego Sącza

Sądeckizna jest regionem szczególnym, posiada znaczące walory klimatyczne i turystyczne, pociąga swoim dużym kapitałem przyrodniczym i kulturowym.

Nowy Sącz założony został w 1292 roku przez Wacława II, króla czeskiego, na terenie biskupiej wsi Kamienica. Jest jednym z najstarszych miast w Małopolsce, położony w płaskim dnie Kotliny Sądeckiej. Miasto szybko się rozwijało dzięki licznym przywilejom oraz położeniu na szlaku handlowym na Węgry. Za czasów Kazimierza Wielkiego wybudowano mury obronne i zamek, na którym odbywały się liczne spotkania polskich władców.

W 1951 r. Nowy Sącz został uznany za miasto na prawach powiatu. Natomiast w latach 1975-1998 był stolicą województwa nowosądeckiego.

Nowy Sącz to trzecie, co do wielkości miasto w Małopolsce zajmujące powierzchnię 60km².⁶³ Według danych z 28 grudnia 2009r. roku Nowy Sącz zamieszkuje 85493 mieszkańców⁶⁴. Gęstość zaludnienia wynosi 1398,8 os./km².⁶⁵

---

⁶³ Materiały KMP w Nowym Sączu: Narada roczna Wydziału Prewencji KMP w Nowym Sączu.

⁶⁴ Urząd Miasta Nowego Sącza – Wydział Spraw Obywatelskich – Załącznik do pisma WSO.0200-17/09).

⁶⁵ <http://www.nowysacz.pl/demografia>. (22.10.2012, 16:37).

Miasto stanowi ważny węzeł komunikacyjny w południowej części województwa, fakt, iż znajduje się w obszarze o charakterze turystycznym sprawia, że ma to jednak swoje negatywne odbicie w kwestii bezpieczeństwa społecznego, gdyż wiąże się z występowaniem dużej anonimowości, która z kolei stanowi sprzyjające warunki dla działalności przestępców.

Na terenie Nowego Sącza znajduje się Urząd Miasta Nowego Sącza, Starostwo Powiatowe, Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie – delegatura w Nowym Sączu, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego - Agenda w Nowym Sączu. Nowy Sącz jest siedzibą Sądu Okręgowego oraz Prokuratury Okręgowej i Rejonowej. W mieście znajduje się również Urząd Celny oraz zakład karny. Natomiast bezpieczeństwa publicznego i prawa strzeże Komenda Miejska Policji w Nowym Sączu, którą wspomaga Straż Miejska, a także Karpacki Oddział Straży Granicznej.

W Nowym Sączu funkcjonuje radio i telewizja regionalna, jak również różne wydawnictwa prasy lokalnej, znajduje się osiem placówek przedszkolnych, siedemnaście szkół podstawowych, dziesięć gimnazjów, oraz jednaście szkół ponadgimnazjalnych, do których uczęszcza około pięciu tysięcy uczniów z samego Nowego Sącza oraz pobliskich miejscowości. Ponadto na terenie miasta funkcjonują trzy wyższe uczelnie: Wyższa Szkoła Biznesu - National-Louis University (WSB-NLU), Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa (PWSZ), Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości oraz dwie filie krakowskich szkół wyższych: Uniwersytetu Pedagogicznego, Akademii Górniczo-Hutniczej. Uczy się w nich około 10 tysięcy studentów.⁶⁶

Patrząc na powyższe dane można zauważyć, że Nowy Sącz to miasto młodych. Uczących się i studiujących Sądectwan ciągle przybywa.

Nie wolno też zapominać, że powstaje coraz więcej placówek oświatowych, posiadających niepubliczny charakter działalności. Swą działalność prowadzą także świetlice środowiskowe, Pałac Kultury oraz liczne stowarzyszenia organizujące młodym czas wolny.

Poza instytucjami edukacyjnymi w krajobrazie miejskim pojawia się coraz więcej obiektów sportowo-kulturalnych, tj.: hale sportowe, kina, galerie, kluby itp. miejsca spotkań młodych ludzi. Funkcjonowanie tego typu obiektów, gdzie młodzież może rozwijać swoje zainteresowania (sportowe, kulturalne), prowadzi do częściowego zagospodarowania ich czasu wolnego.

---

⁶⁶ <http://www.nowysacz.pl/uczelnie-wyzsze> (22.10.2012, 18:40).

Niestety nie zawsze idzie to w parze z poprawą ogólnego poziomu bezpieczeństwa. Często bowiem są sytuacje, które prowadzą do zwiększania się liczby popełnianych przestępstw oraz do liczniejszych interwencji policyjnych.

Ponadto istnieje inny, poważny problem. Aktualne niekorzystne tendencje w koniunkturze zatrudnienia, są przyczyną emigracji Polaków (także z Małopolski) w celach zarobkowych. Niesie to ze sobą pewne konsekwencje wychowawcze. Młodzi ludzie pozbawieni właściwej opieki, wzorów i autorytetów, często wchodzą w konflikt z prawem, nie odnajdując się w nowej, trudnej dla nich sytuacji. Wolność, którą się zachłystują, bywa nieodpowiednio wykorzystywana, co stanowi poważny, ogólnospołeczny problem.

4.2. Źródła danych

Do prezentacji skali przestępczości posłużono się danymi zaczerpniętymi z trzech baz prowadzonych w Wydziale Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu zawierającymi wszystkie zdarzenia z terenu odpowiedzialności Komendy. Korzystano również z wykazów oczekiwań społecznych, a także z raportu z badań na dzielnicy Millennium. Jedną z wymienionych wyżej baz jest baza przestępczości kryminalnej zgłaszanej w Komendzie Miejskiej Policji przez obywatela – przestępstwa zgłoszone należy rozumieć, jako wszystkie przestępstwa zgłoszone przez obywatela w jednostce Policji u policjanta pełniącego dyżur operacyjny. W bazie tej gromadzone są przestępstwa według następujących kategorii – zabójstwa, zgwałcenia, rozboje, włamania, kradzieże, pobicia, uszkodzenia mienia i inne oraz według pod-kategorii. Agregacja tych danych jest do poziomu dzielnica⁶⁷, ulica. W oparciu o te dane opracowywane są sprawozdania w rozkładzie tygodniowym, miesięcznym, kwartalnym, półrocznym i rocznym.

Druga baza zawiera przestępstwa zgłaszane w Komisariatach i Posterunkach Policji. Natomiast trzecia baza to podjęte interwencje przez Referat Patrolowo-Interwencyjny, które przekazywane są do Wydziału Prewencji w formie zestawień tygodniowych zawierających dane dotyczące przyczyny interwencji, miejsca jej zaistnienia oraz czasie reakcji służby na zdarzenie.

Wykazy oczekiwań społeczności lokalnej są gromadzone w Wydziale Prewencji w oparciu o dane o miejscach zagrożonych przekazywanych przez dzielnicowych w formie

---

⁶⁷Materiały KMP w Nowym Sączu: Podział Nowego Sącza na dzielnice – rejony odpowiedzialności dzielnicowych jest równoznaczny z podziałem administracyjnym miasta na osiedla, za wyjątkiem osiedla Stare Miasto, które jest podzielone na dwie dzielnice, tj. Rynek i Jagiellońska.

notatek urzędowych ze spotkań z Zarządami Osiedla, Radami Osiedlowymi, pedagogami i dyrektorami szkół, mieszkańcami podległego rejonu służbowego i innymi podmiotami. Oczekiwania takie przekazywane są również przez przedstawicieli Administracji Budynków. Co się tyczy raportu z badań na dzielnicy Millenium, to korzystanie z niego pozwoliło całościowo i przejrzysto zaprezentować wnioski z problematyki na tej dzielnicy.

Innym źródłem wykorzystanym w tym procesie badawczym były różne zasoby informacyjne policji. Mimo dostępu do potrzebnych materiałów z racji zatrudnienia w resorcie policji wystąpiono do kierownictwa Policji o wyrażenie zgody na wykorzystanie tych danych w niniejszej pracy.

Nie wykorzystano danych z systemu policyjnej statystyki przestępczości o skróconej nazwie TEMIDA, ponieważ jest on formą statystyczną zagregowaną tylko do poziomu powiatu, zawiera on dane o: postępowaniach przygotowawczych (wszczętych pierwszy raz, podjętych wznowionych, wyłączonych, zakończonych) a także umorzonych bez wydania postanowienia o wszczęciu i przekazanych do innych organów RP lub do organów wymiaru sprawiedliwości innych państw; przestępstwach i czynach karalnych stwierdzonych w zakończonych postanowieniach; czynach zabronionych popełnionych przez osoby niepełnoletnie oraz nieletnich do lat 13 i sprawcach tych czynów; podejrzanych o popełnienie przestępstw i nieletnich sprawcach czynów karalnych; pokrzywdzonych; zamachach samobójczych; wypadkach tonięcia lub ratowania osoby tonącej.⁶⁸

System ten nie zawiera całego szeregu informacji, które by były użyteczne z punktu widzenia badającego oraz interesujących go problemów przestępczości.

4.3. Analiza i interpretacja zgromadzonego materiału badawczego w oparciu o przestępczość zgłoszoną w Komendzie Miejskiej Policji w Nowym Sączu

Zamiarem przedstawionego w tym rozdziale przedsięwzięcia jest ogólna analiza zgłoszonych przestępstw w Komendzie Miejskiej Policji w Nowym Sączu w celu zweryfikowania hipotezy dotyczącej dynamiki w zakresie występujących przestępstw.

Dokonując analizy tendencji i kierunków rozwoju przestępczości kryminalnej na terenie działania Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu można stwierdzić, że istnieje duże zagrożenie przestępczością i demoralizacją oraz innymi patologiami społecznymi. Zjawiska te mają niewątpliwie negatywny odbiór społeczny i rzeczywisty

---

⁶⁸ http://www.stat.gov.pl/gus/index_PLK_HTML.htm (12.11.2012, 16:10)

wpływ nie tylko na poziom bezpieczeństwa i porządku publicznego, ale oddziałują również na poczucie bezpieczeństwa obywateli. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela i wykres.

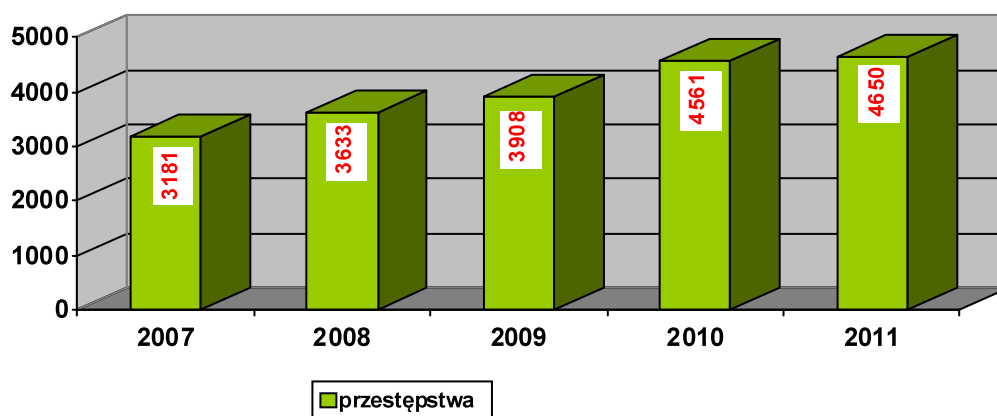
Tab. nr 1. Zgłoszona przestępczość w Komendzie Miejskiej Policji na przestrzeni 5 lat.

Komenda Miejska Policji w Nowym Sączu	RAZEM	LATA					
		2007	2008	2009	2010	2011	
Przestępstwa	19933	3181	3633	3908	4561	4650	
Różnica i procent	07 r. - 11r.	452	14,2%	653	16,7%		
		1469	46,2%		275	7,6%	89

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu

Zaprezentowane dane wskazują, że wzrost przestępstw między rokiem 2007 a 2011 stanowi liczę 1469, tj. o 46,2% więcej. Rysuje się tu widoczna tendencja wzrostowa co obrazują dane statystyczne. Szczególnie wysoki wzrost zanotowany został między rokiem 2009 a 2010 bowiem osiągnął on liczbę 653 przestępstwa więcej, tj. o 16,7%, następnie między rokiem 2007 a 2008 wzrost wyniósł o 452 przestępstwa, tj. o 14,2%. Natomiast między rokiem 2008 a 2009 wzrost wyniósł o 275 przestępstw, tj. o 7,6%. Najmniejszy wzrost wystąpił między rokiem 2010 i 2011, tj. o 89 przestępstw, a więc o 2,0%.

Wykres nr 1. Zgłoszona przestępczość w Komendzie Miejskiej Policji na przestrzeni 5 lat.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu

Jak wskazują policyjne statystyki, najwyższą liczbę przestępstw na terenie podległym Komendzie Miejskiej Policji w Nowym Sączu zanotowano w 2011 roku, wyniosła ona

bowiem 4650. Z kolei najniższą liczbę przestępstw, bo 3181 zanotowano w 2007 roku. Pomiędzy tymi latami odnotowano prawie połowę więcej przestępstw. Prawdziwą, zatem staje się hipoteza mówiąca o systematycznym wzroście przestępstw.

Poniżej zaprezentowano szczegółowe dane przestępstw popełnionych na terenie miasta Nowego Sącza.

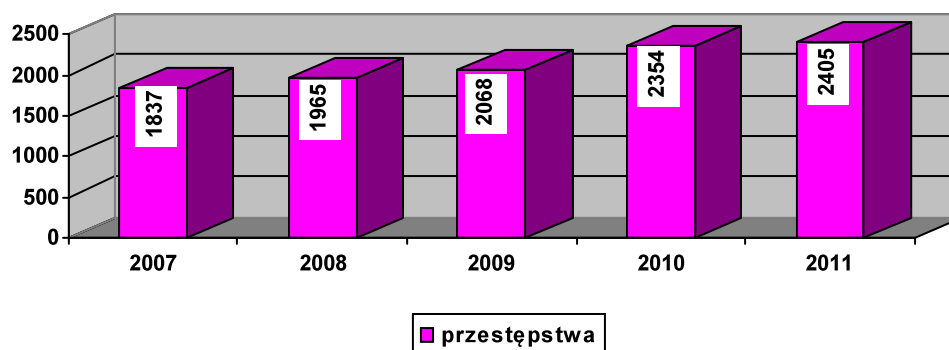
Tab. nr 2. Zgłoszona przestępczość popełniona na terenie miasta Nowego Sącza na przestrzeni 5 lat.

MIASTO NOWY SĄCZ	RAZEM	LATA				
		2007	2008	2009	2010	2011
Przestępstwa	10629	1837	1965	2068	2354	2405
Różnica i procent	07 r. - 11r.	128	7,0%	286	13,8%	
		568	30,9%	103	5,2%	51

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu

Skupiając się na przestępczości, jaka zaistniała na terenie miasta Nowego Sącza na przestrzeni lat 2007 - 2011 roku stwierdza się, iż między 2009 a 2010 rokiem wystąpił największy wzrost, bowiem osiągnął on liczbę 268 przestępstw, tj. o 13,8%. Natomiast rok 2008 w porównaniu do analogicznego okresu roku wcześniejszego przyniósł nieco mniejszy wzrost, bo o 128 więcej, tj. o 7%, następnie między 2008 a 2009 wzrost osiągnął liczbę 108 przestępstw, tj. o 5,2%. Najniższy wzrost przedstawia rok 2011, którego liczba wynosi 51, tj. o 2,2% więcej niż w roku 2010. Poniższy wykres przedstawia tendencje rosnącej przestępczości na terenie miasta N. Sącza.

Wykres nr 2. Zgłoszona przestępczość popełniona na terenie miasta N. Sącza na przestrzeni 5 lat.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu

Kierunek rosnącej przestępczości przynosi bardzo niekorzystny obraz rzeczywistości. Niestety te niekorzystne tendencje utrzymywały się na przestrzeni wszystkich pięciu

badanych lat, co obrazuje ogólna analiza między 2007 a 2011 rokiem, z analizy tej wynika, iż wzrost osiągnął dość znaczącą liczbę, bo aż 568 przestępstw, tj. 31%.

Szczegółowe dane przestępstw popełnionych na terenie Komisariatów i Posterunku Policji.

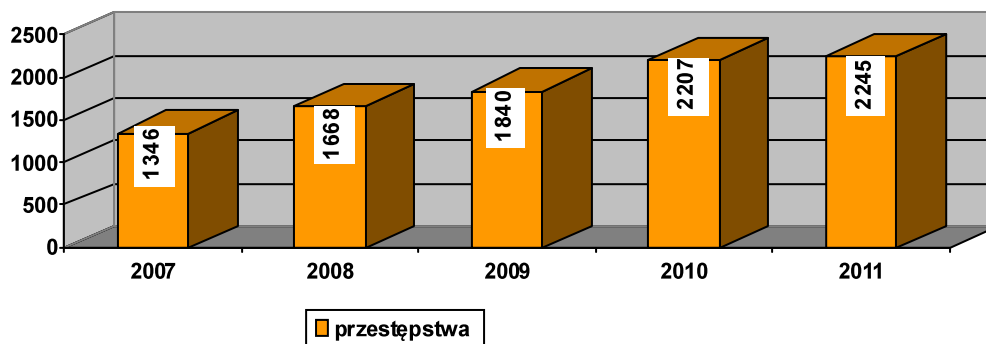
Tab. nr 3. Zgłoszona przestępczość popełniona na terenie działania Komisariatów i Posterunków Policji na przestrzeni 5 lat.

Komisariaty i Posterunki Policji	RAZEM	LATA				
		2007	2008	2009	2010	2011
Przestępstwa	9306	1346	1668	1840	2207	2245
Różnica i procent	07 r. - 11r.	322	23,9%	367	19,9%	
		899	66,8%	172	10,3%	38

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sącz

Zaprezentowana tabela pokazuje ogrom zjawiska, które szczególnie silnie rozwija się na terenach wiejskich. Sytuację taką stymuluje poważny problem bezrobocia występującego na terenach wiejskich, zbyt daleka odległość od ośrodków pomocowych sprzyja, że przestępczość na tych terenach ciągle wzrasta⁶⁹. Najbardziej wyraźny wzrost przedstawia się pomiędzy rokiem 2009-2010 w liczbie 367 przestępstw, tj. o 19,9% więcej. Natomiast największy procentowy wzrost wystąpił między rokiem 2007 a 2008 – wyniósł on 23,9%, najniższy w 2011 roku, gdyż liczba przestępstw w porównaniu do analogicznego okresu roku wcześniejszego wyniosła o 38 więcej, tj. o 1,7%.

Wykres nr 3. Zgłoszona przestępczość popełniona na terenie działania Komisariatów i Posterunków Policji na przestrzeni 5 lat.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu

⁶⁹ Materiały KMP w Nowym Sączu: Informacja o realizacji przedsięwzięć przez Wydział Prewencji KMP w N.S. wpisujących się w obszar zadań ogólnopolskich i małopolskich programów oraz akcjach i działaniach

W każdym badanym roku tendencje są wzrostowe. Dynamika pomiędzy rokiem 2007 a 2011 była bardzo niekorzystna, gdyż wyniosła ona aż 166,8%.

4.4. Analiza stanu zagrożenia przestępczością kryminalną w poszczególnych Komisariatach i Posterunku Policji według zgłoszeń obywateli

Dokonując oceny poziomu przestępczości na obszarze działania komisariatów policji i posterunku policji, poniżej przedstawiono zagrożenie w poszczególnych jednostkach, które kształtowało się w sposób następujący:

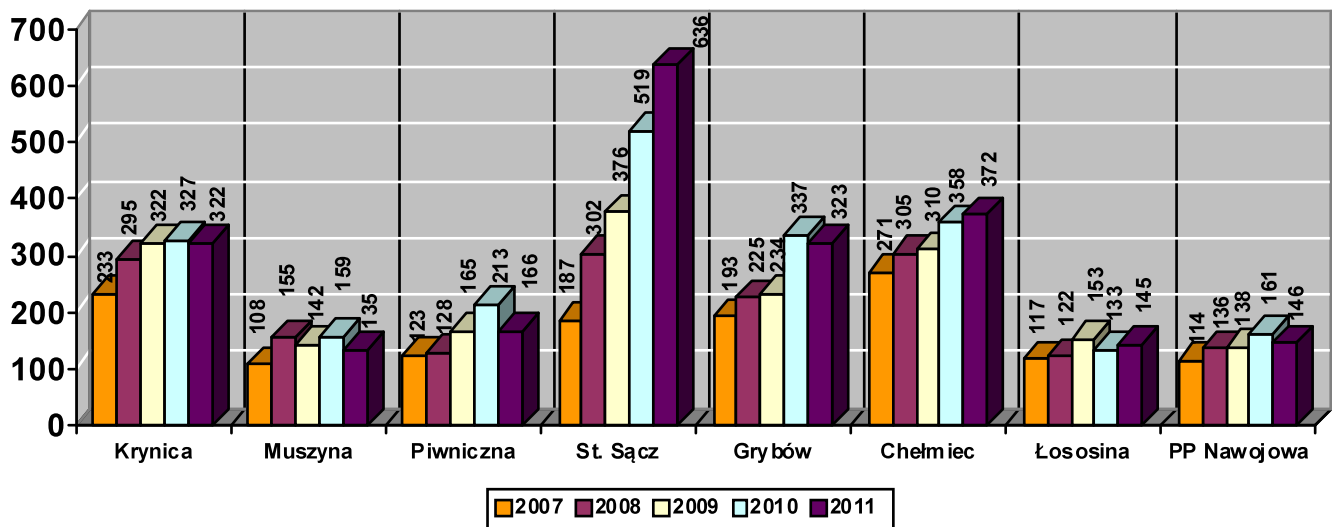
Tab. nr 4. Zgłoszona przestępczość popełniona na terenie działania poszczególnych Komisariatów Policji i Posterunku Policji na przestrzeni 5 lat.

JEDNOSTKA	Razem	LATA				
		2007	2008	2009	2010	2011
		OGÓŁEM				
	9306	1346	1668	1840	2207	2245
Krynica	1499	233	295	322	327	322
Muszyna	699	108	155	142	159	135
Piwniczna	795	123	128	165	213	166
Stary Sącz	2020	187	302	376	519	636
Grybów	1312	193	225	234	337	323
Chełmiec	1616	271	305	310	358	372
Łososina	670	117	122	153	133	145
PP Nawojowa	695	114	136	138	161	146
Różnica i procent		322	23,9%	367	19,9%	
			172	10,3%	38	1,7%
		899 66,8%				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sącz

Jeszcze wyraźniej te niekorzystne tendencje widać na podstawie analizy liczby przestępstw o charakterze kryminalnym zgłoszonych policji przez obywateli na terenie działania komisariatów policji i posterunku policji, bowiem w ocenianym okresie nastąpił tutaj wyraźny wzrost z 1346 przestępstw w roku 2007 do 2245 przestępstw w roku 2011, a więc wzrost o 899 przestępstw, tj. o 66,8%.

Wykres nr 4. Zgłoszona przestępczość popełniona na terenie działania poszczególnych Komisariatów Policji i Posterunku Policji na przestrzeni 5 lat.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu

Podkreślenia wymaga fakt, że na obszarze komisariatu w Starym Sączu systematycznie i intensywnie z roku na rok wzrastała przestępczość. Rok 2007 nie wyróżniał bardzo Starego Sącza spośród innych jednostek, bowiem przestępczość oscylowała na podobnym poziomie jak w pozostałych komisariatach. Niestety następne lata pokazały ogrom zagrożenia, jaki wystąpił w tej jednostce, bowiem na przestrzeni 5 lat dynamika przestępczości osiągnęła bardzo wysoki poziom, tj. 340,1%.

Inną jednostką, w której na przestrzeni 5 lat nie odnotowano żadnych spadków był komisariat policji w Chełmciu. Między rokiem 2007 a 2008 wystąpił wzrost o 34 przestępstwa, tj. o 12,2%. Pomiędzy 2008 a 2009 rokiem wzrost był niewielki, tj. o 1,6%. Natomiast już o 48 przestępstw, tj. o 15,5% przestępczość wzrosła w 2010 roku, a w 2011r. wzrost osiągnął liczbę 14 przestępstw, tj. 3,9%.

Do jednostek o wysokim stopniu zagrożenia należy również zaliczyć komisariat policji w Krynicy. Dokonując analizy tendencji i kierunków rozwoju przestępczości, nie sposób nie zauważyć, że w roku 2010 przestępczość w jednostce tej osiągnęła najwyższy poziom, tj. 327 przestępstw. Natomiast w roku 2011 widoczny jest niewielki spadek, tj. o 5 przestępstw.

Na podobnym poziomie przestępczość utrzymywała się również w komisariacie policji w Grybowie, bowiem w 2011 roku poziom ten wyniósł 323 przestępstwa i był to jedyny spadek w analizowanej pięciolatce, który stanowił liczbę 14 przestępstw, tj. 4,2%. Jednak wzrost jaki wystąpił między rokiem 2007 a 2010 świadczy o bardzo dużym

zagrożeniu przestępczością kryminalną na tym terenie, bowiem osiągnął on liczbę 144 przestępstwa, co stanowi wzrost o 74,6%.

Analizując przestępczość na terenie działania komisariatu policji w Muszynie zauważono jej spadek między rokiem 2008 a 2009, gdzie z liczby 155 przestępstw nastąpił spadek do liczby 142 przestępstw, a więc o 13, tj. 8,4%. Jeszcze jeden spadek odnotowano w roku 2011, przestępczość wówczas spadła z liczby 159 w roku 2010 do liczby 135 przestępstw w 2011r., a więc o 24 przestępstwa, tj. 15,1%. Niemniej jednak w analizowanym okresie odnotowano również dwa wzrosty przestępstw, w roku 2008 o 47, co stanowi wzrost o 43,5% oraz w roku 2010 o 17 przestępstw, tj. o 12,0%.

Podobne zagrożenie odnotowano w jednostce terenowej, jaką jest Piwniczna. Z przeprowadzonej analizy wynika, iż najwyższy poziom przestępstw zauważono w roku 2010, gdzie osiągnął on stan 213 przestępstw i był to największy wzrost w porównaniu do roku 2007, bowiem osiągnął on liczbę 90 przestępstw, co stanowi wzrost o 73,2%. W analizowanym okresie odnotowano istotny spadek przestępczości kryminalnej w roku 2011, tj. z liczby 213 przestępstw w roku 2010 do 166 przestępstw, a więc w 2011 spadek ten wyniósł 47 przestępstw, co stanowi 22,1%.

Podkreślenia wymaga fakt, iż analizując zgromadzony materiał do najbardziej bezpiecznych jednostek zaliczono komisariat policji w Łososinie oraz posterunek policji w Nawojowej.

Na terenie działania posterunku policji w Nawojowej przestępczość systematycznie wzrastała z liczby 114 przestępstw w 2007 roku do 136 w roku 2008, a więc o 22 przestępstwa, tj. o 19,3%, następnie o 2 przestępstwa, tj. o 1,5% więcej w roku 2009. Największe zagrożenie wystąpiło w roku 2010 stan przestępczości wyniósł wówczas 161 przestępstw, tj. wzrost o 23 przestępstwa - 16,7% więcej. Natomiast w 2011 roku odnotowano spadek przestępstw o 15, tj. o 9,3%.

W KP Łososina najwyższy poziom przestępstw odnotowano w roku 2009, gdzie osiągnął on liczbę 153 przestępstw i był to wzrost w porównaniu do roku wcześniejszego o 31 przestępstw, tj. o 25,4%. Natomiast pomiędzy rokiem 2007 a 2008 zanotowano niewielki wzrost, tj. o 5 przestępstw, co stanowi 4,3%. Wzrost nastąpił również w 2011 roku, tj. z liczby 133 przestępstw w roku 2010 do 145 w roku 2011, a więc o 12 przestępstw, tj. 9,0%. Spadek odnotowano pomiędzy 2009 a 2010 rokiem, tj. o 20 przestępstw - 13,1%.

Rozmieszczenie zagrożenia, czyli tzw. geografia przestępczości na terenie komisariatów policji i posterunku policji nie była równomierna. Największe zagrożenie przestępczością kryminalną występowało na obszarze czterech komisariatów według

następującej kolejności: komisariat policji w Starym Sączu, Chełmcu, Krynicy, Grybowie, natomiast najmniej zagrożonymi okazały się komisariaty policji w Łososinie, Muszynie, Piwnicznej i posterunek policji w Nawojowej.

4.5. Badanie poszczególnych kategorii przestępstw zgłoszonych na terenie miasta Nowego Sącza.

Dotychczas przedstawione wyniki badań pozwoliły jedynie rozpoznać ogólną skalę przestępczości zgłaszanej w Komendzie Miejskiej Policji w Nowym Sączu. Natomiast w tym podrozdziale wyniki badań rozszerzają wiedzę na temat poszczególnych kategorii przestępstw.

Zjawisko przestępczości to problem ogólnokrajowy. Zagadnienie to na terenie Nowego Sącza nie zostało w sposób wyczerpujący opisane w literaturze naukowej. Nie mniej jednak problem jest znaczący, dlatego też w oparciu o zgromadzone dane przedstawiono w sposób możliwie szeroki powyższą problematykę. Prezentowana kwestia przestępczości na terenie Nowego Sącza skoncentrowana będzie na danych gromadzonych w Komendzie Miejskiej Policji, a w szczególności w Wydziale Prewencji.

Aby precyzyjnie przedstawić to zjawisko wykorzystano dane statystyczne stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego gromadzone w bazie danych przestępstw o charakterze kryminalnym w Wydziale Prewencji - zgłoszone policji przez obywateli.

Tymi danymi posłużono się, ponieważ największą ich zaletą jest możliwość zaprezentowania przestępczości w ich kategoriach, w rozkładzie przestrzennym, a przede wszystkim w podziale na dzielnice. Ze względu na charakter pracy, ograniczone możliwości przerobowe dane te może nie są wyczerpujące, ale są jedynymi, jakimi można się posługiwać.

Analizując ten materiał zaobserwowano bardzo niekorzystne tendencje, bowiem w ocenianym okresie jak wspomniano wcześniej nastąpił wyraźny wzrost z 1.837 przestępstw w roku 2007 do 2.405 w roku 2011, a więc o 568 zdarzeń więcej, tj. 31,0% - dynamika 131,0% .

Tab. nr 5. Zagrożenie podstawowymi kategoriami przestępstw w latach 2007-2011 na terenie działania KMP - miasto w Nowym Sączu.

NOWY SĄCZ MIASTO	RAZEM	ZABÓJSTWA	ZGWAŁCENIA	ROZBOJE	WŁAMANIA	KRADZIEŻE	BÓJKI I POBICIA	INNE P-STWA	w tym USZKODZENIA MIENIA
		OGÓŁEM							
	10629	6	25	605	1535	3196	144	5118	1492
2007 rok	1837	1	1	139	283	651	32	730	275
2008 rok	1965	0	6	120	255	643	27	914	320
2009 rok	2068	1	8	151	236	619	27	1026	300
2010 rok	2354	3	3	96	437	651	24	1140	298
2011 rok	2405	1	7	99	324	632	34	1308	299

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw w KMP Nowy Sącz.

Jak wynika z przytoczonych danych, największe zagrożenie dotyczyło podstawowych przestępstw skierowanych przeciwko mieniu (do podstawowych kategorii w tej sferze należą: kradzież z włamaniem, kradzież mienia i uszkodzenia mienia), bowiem spośród ogólnej liczby 10.629 zgłoszonych przestępstw, aż 6.224 miało taki charakter, co stanowi 58,6% ogółu zgłoszonych przestępstw.

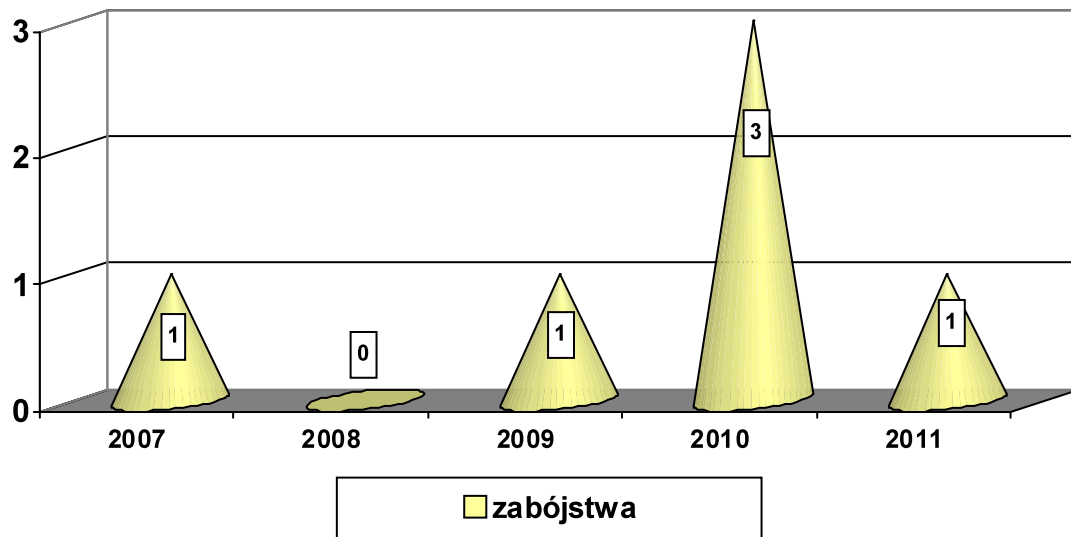
Posługując się tym wskaźnikiem stwierdzono, że na terenie Nowego Sącza na przestrzeni 5 lat zgłoszono 10.625 przestępstw, w tym:

- 6 zabójstw,
- 25 zgwałceń,
- 605 rozbojów i wymuszeń rozbójniczych,
- 1.535 kradzieży z włamaniem,
- 3.196 kradzieży mienia,
- 144 bójek i pobić,
- 5.118 innych przestępstw,

wśród innych przestępstw dominują uszkodzenia mienia, których zgłoszono 1.492.

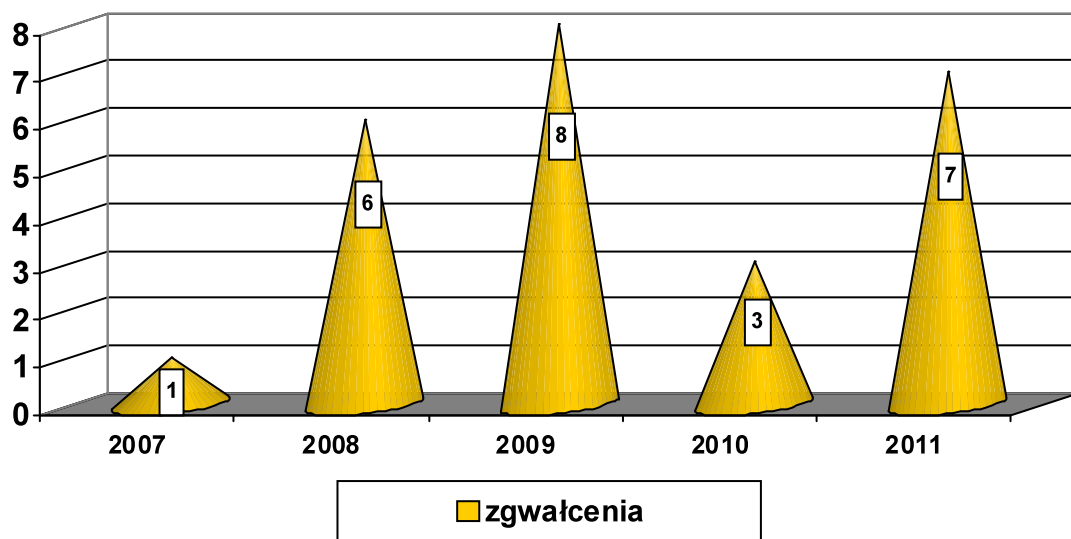
Wykres nr 5. Zagrożenie podstawowymi kategoriami przestępstw w latach 2007-2011 na terenie działania KMP - miasto w Nowym Sączu - **zabójstwa**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw w KMP N. Sącz.

Zabójstwo to najcięższa kategoria przestępstwa, Nowy Sącz wydawałby się spokojnym miasteczkiem, lecz nie omija go również najgorsza rzecz, jaką jest odebranie człowiekowi życia. Do takich sytuacji w 2010 roku doszło aż trzykrotnie, natomiast oprócz 2008 roku w pozostałych analizowanych latach dokonano po 1 zabójstwie.

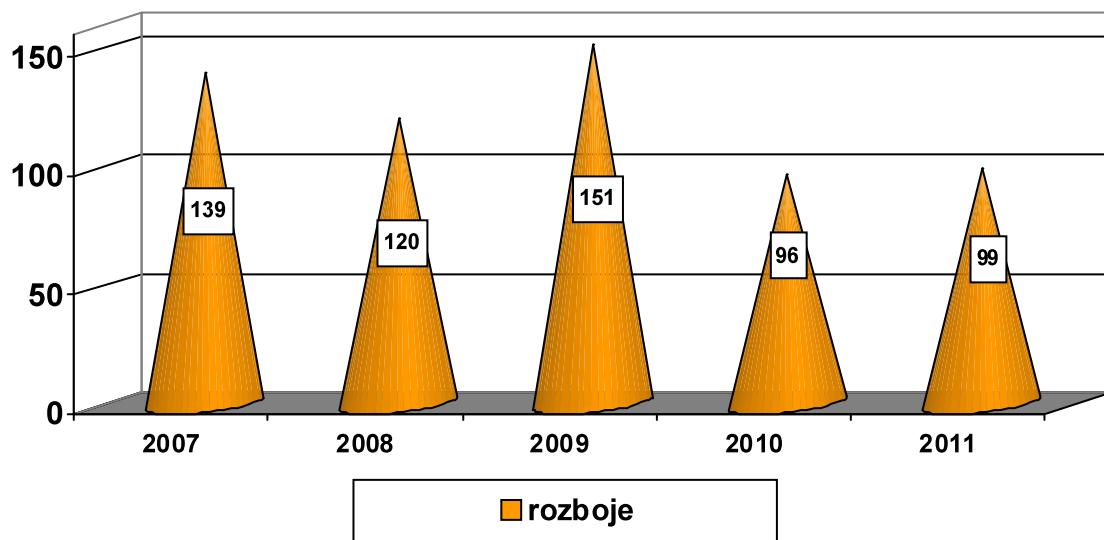
Wykres nr 6. Zagrożenie podstawowymi kategoriami przestępstw w latach 2007-2011 na terenie działania KMP - miasto w Nowym Sączu - **zgwałcenia**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw w KMP N. Sącz.

Jak przedstawia powyższy wykres liczba przestępstw w kategorii zgwałcenia w 2008 roku stanowiła 8 zgłoszeń, w 2007 roku – 7 zgłoszeń i w 2008 – 6 zgłoszeń, natomiast w 2010 – 3 przestępstwa, a w 2007 jedno. Ofiary takiej przemocy często po ochłonięciu z negatywnych emocji nie zgłaszają o takim zajściu, dlatego też kategoria ta może stanowić ciemną stronę tych przestępstw.

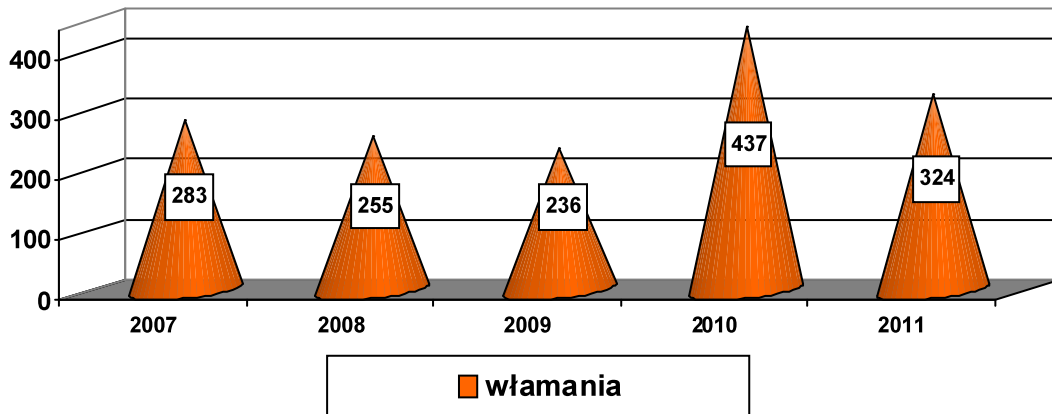
Wykres nr 7. Zagrożenie podstawowymi kategoriami przestępstw w latach 2007-2011 na terenie działania KMP - miasto w Nowym Sączu – **rozboje i wymuszenia rozbójnicze**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw w KMP N. Sącz.

Przechodząc do analizy zagrożenia przestępczością pospolitą jaką są rozboje i wymuszenia rozbójnicze zauważyć należy, że nie utrzymano pozytywnych tendencji związanych ze spadkiem rozbojów w roku 2008 o 13,7%, bowiem w następnym roku nastąpił ich wyraźny wzrost o 25,8%. Natomiast widoczny ich spadek można było odnotować w roku 2010 o 55 przestępstw, tj. o 36,4% mniej, który utrzymał się na zbliżonym poziomie w roku 2011. Wysokie zagrożenie w tej kategorii przestępstw, w tym coraz częściej z udziałem osób nieletnich, brutalizacja działań ich sprawców, jak również narastające zjawisko patologii społecznej mają niewątpliwie negatywny odbiór społeczny i rzeczywisty wpływ nie tylko na poziom bezpieczeństwa i porządku publicznego ale oddziałują również na poczucie bezpieczeństwa obywateli. Ofiarami nieletnich były młodsze dzieci, rówieśnicy, osoby, które poruszają się samotnie, starsze, słabsze fizycznie od swoich napastników. Sprawcy grożąc pobiciem lub wykręcając ręce, uderzając rękami po twarzy, ciele, kopiąc odbierają swoim ofiarom pieniądze, telefony itp.

Wykres nr 8. Zagrożenie podstawowymi kategoriami przestępstw w latach 2007-2011 na terenie działania KMP - miasto w Nowym Sączu – **kradzieże z włamaniem**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw w KMP N. Sącz.

Kolejny etap prowadzonych badań to grupa przestępstw wchodząca w skład zdarzeń przeciwko mieniu. Pierwsze trzy lata obrazują korzystną tendencję spadkową, jednak w 2010 roku nastąpił gwałtowny wzrost kradzieży z włamaniem aż o 201 przestępstw, tj. o 85,2%. Natomiast w następnym roku udało się osiągnąć dynamikę spadkową w tej kategorii, która wyniosła 74,1%.

Analizując dalej tę grupę przestępstw stwierdzić należy, że wśród zgłoszonych kradzieży z włamaniem najliczniejszą grupę stanowiły opisane poniżej w tabeli następujące podkategorie włamań.

Tab. nr 6. Zagrożenie kradzieżami z włamaniem w latach 2007-2011 na terenie działania KMP - miasto w Nowym Sączu.

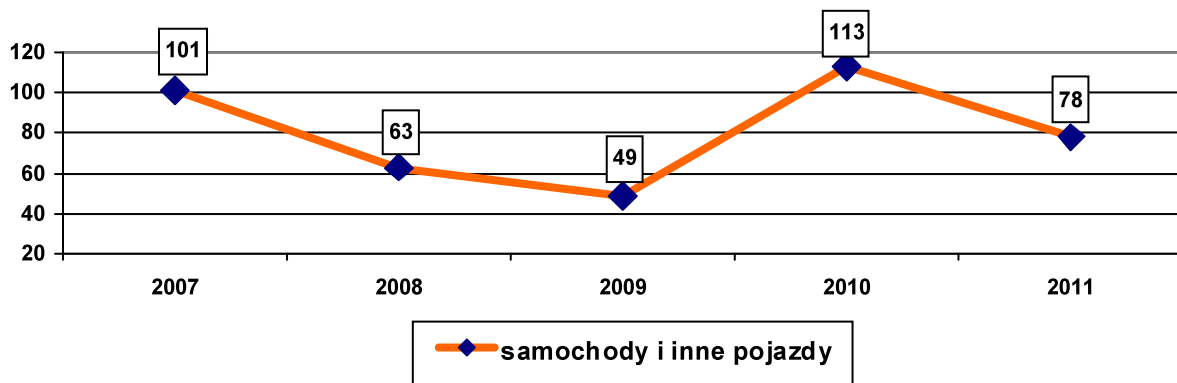
NOWY SĄCZ MASTO	RAZEM	placówki handlowe	samochody i inne pojazdy	mieszkania, domy	piwnice, komórki	garazę	domki letniskowe	zakłady pracy	inne obiekty
		OGÓLEM							
	1535	360	404	231	102	48	67	69	254
2007 rok	283	41	101	50	19	9	9	13	41
2008 rok	255	73	63	47	10	8	2	8	44
2009 rok	236	61	49	42	23	6	12	6	37
2010 rok	437	132	113	40	14	13	29	25	71
2011 rok	324	53	78	52	36	12	15	17	61

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw w KMP Nowy Sącz.

Jak wynika z zaprezentowanych danych do najczęściej zgłaszanych zdarzeń należały włamania do:

- samochodów i innych pojazdów - 404,
- placówek handlowych - 360,
- innych obiektów - 254,
- mieszkań, domów - 231,
- piwnic i komórek - 102.

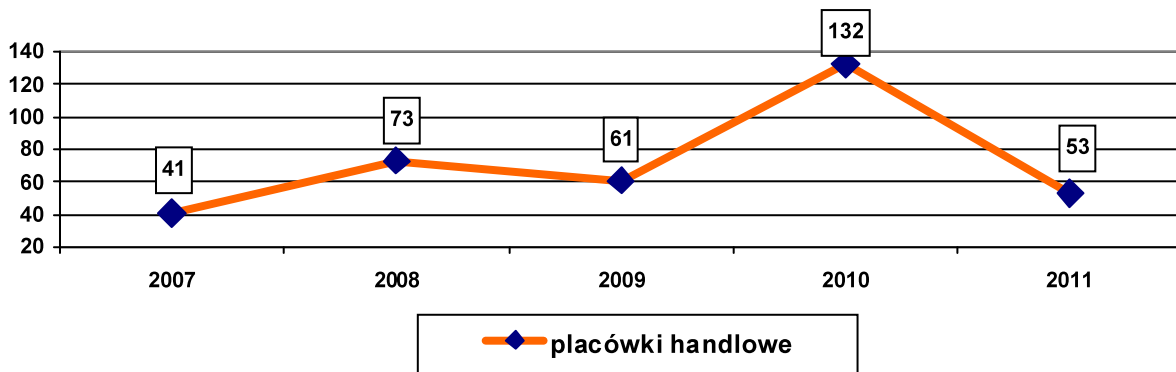
Wykres nr 9. Włamania do samochodów i innych pojazdów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: analizy przestępczości kryminalnej zaistniałej na terenie powiatu nowosądeckiego (grodzkiego i ziemskiego).

W okresie trzech kolejnych badanych lat zahamowano tendencje wzrostowe z liczby 101 do poziomu 49 przestępstw. Niestety w 2010 roku nastąpił gwałtowny ich wzrost do liczby 113 przestępstw, tj. o 64 przestępstwa (130,6% więcej). Natomiast w 2011 roku zaobserwowano kolejny spadek tych zdarzeń o 31,0%.

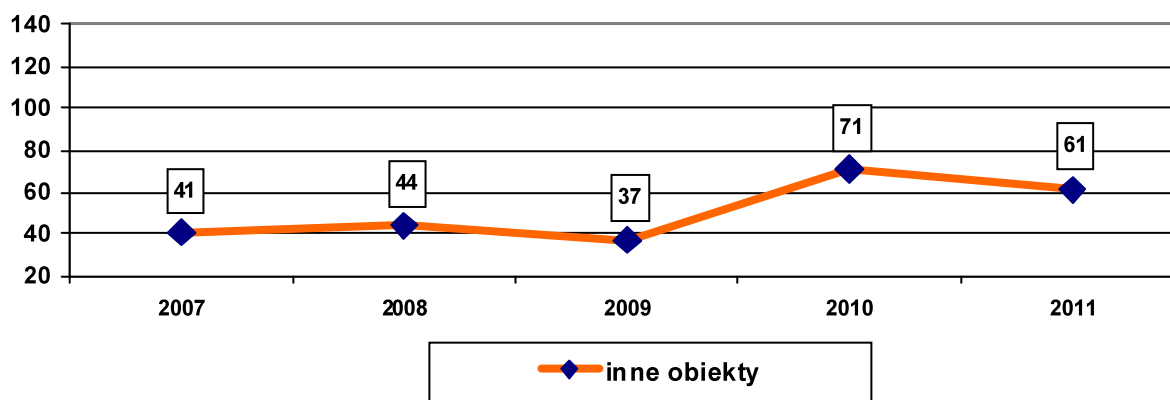
Wykres nr 10. Włamania do placówek handlowych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: analizy przestępczości kryminalnej zaistniałej na terenie powiatu nowosądeckiego (grodzkiego i ziemskiego).

Z analizy zagrożenia w kategorii włamań do placówek handlowych wynika, że między rokiem 2007 a 2011 odnotowano niewielki wzrost, tj. o 12 przestępstw. Jednak w 2010 roku poziom przestępstw w tej kategorii był bardzo wysoki, bowiem osiągnął on liczbę 132 przestępstwa.

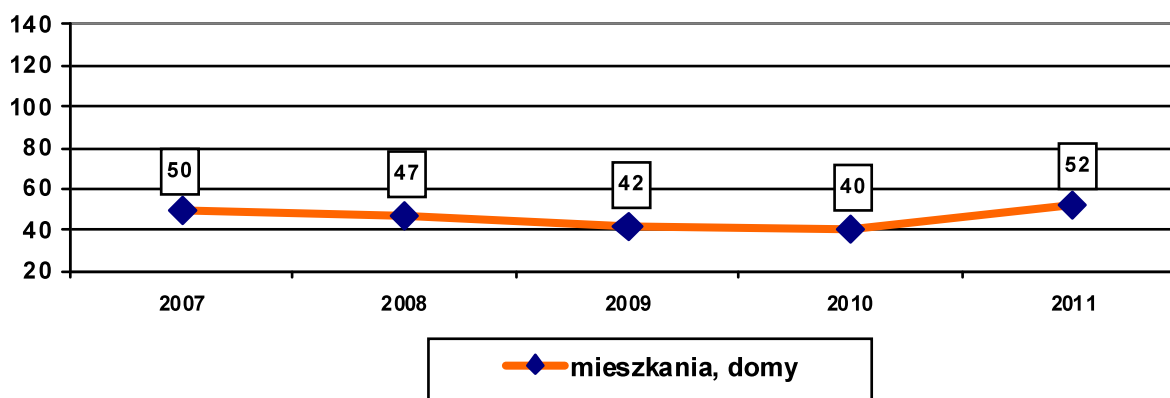
Wykres nr 11. Włamania do innych obiektów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: analizy przestępczości kryminalnej zaistniałej na terenie powiatu nowosądeckiego (grodzkiego i ziemskiego).

Pod pojęciem „inne obiekty” należy rozumieć wszelkie włamania oprócz wymienionych w tabeli nr 7, np. włamania do pomieszczenia z butlami gazowymi, do zbiorników z paliwem. W kategorii tej zaobserwowano, że przestępczość wzrastała tutaj wolniej. Między 2007 a 2011 rokiem wzrost nastąpił o 20 przestępstw.

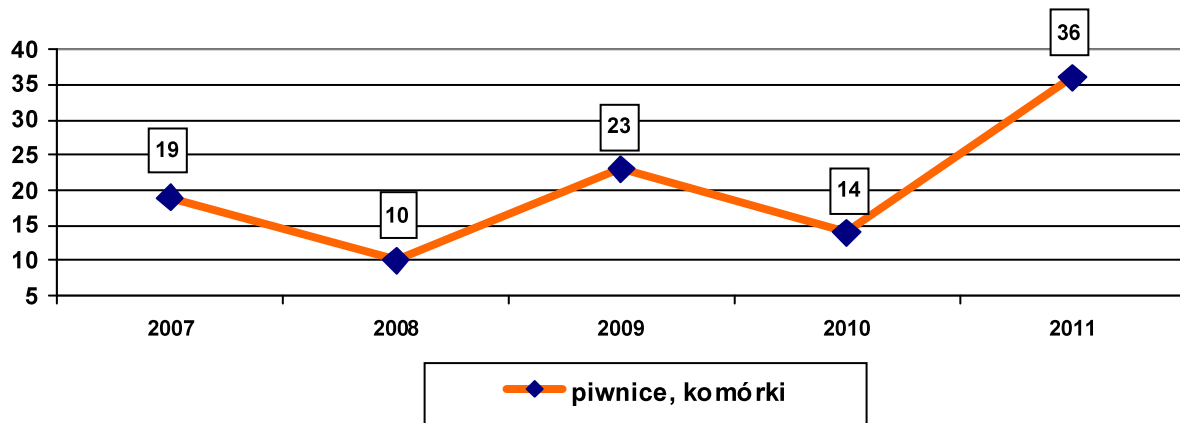
Wykres nr 12. Włamania do mieszkań, domów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: analizy przestępczości kryminalnej zaistniałej na terenie powiatu nowosądeckiego (grodzkiego i ziemskiego).

Podkreślenia wymaga fakt, że w kategorii tej utrwalono pozytywne tendencje związane ze spadkiem włamań do mieszkań i domów na przestrzeni 4 lat. Przestępczość ta utrzymywała się na podobnym poziomie, przy niewielkim wzroście w roku 2011.

Wykres nr 13. Włamania do piwnic, komórek.

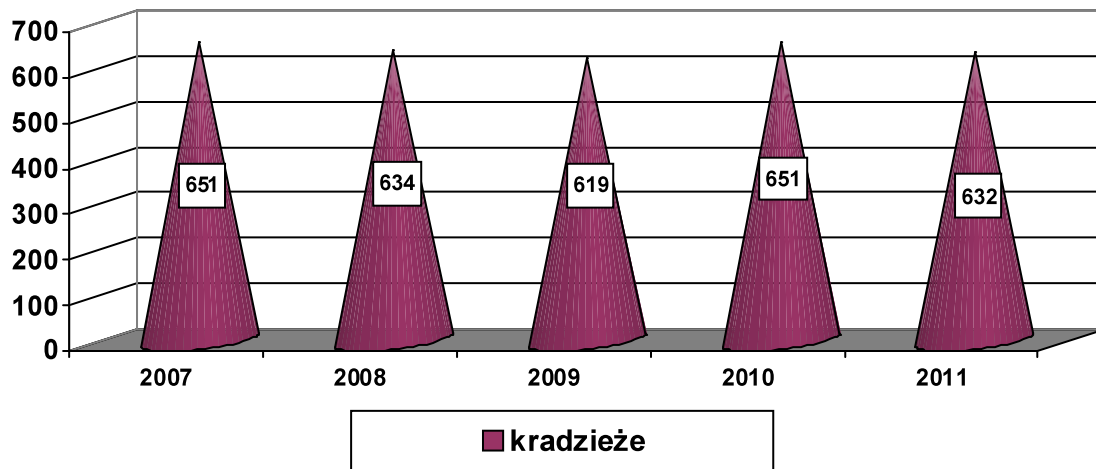

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: analizy przestępczości kryminalnej zaistniałej na terenie powiatu nowosądeckiego (grodzkiego i ziemskiego).

Dynamika włamań do piwnic i komórek przedstawiała się tutaj wahadłowo. Przy ich niewielkiej liczbie wzrosty i spadki w okresie pierwszych czterech latach wynosiły średnio około 6 przestępstw. Natomiast między 2010 a 2011 rokiem wzrost był wyższy i osiągnął on liczbę 22 przestępstwa, tj. o 157,1%.

Reasumując stwierdzić należy, że w kategorii kradzieże z włamaniem na przestrzeni 5 badanych lat udało się zahamować nagły ponad 85 procentowy wzrost, jaki wystąpił w 2010 roku, osiągając prawie 26 procentowy spadek w roku 2011.

Wykres nr 14. Zagrożenie podstawowymi kategoriami przestępstw w latach 2007-2011 na terenie działania KMP - miasto w Nowym Sączu – **kradzieże mienia**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw w KMP N. Sącz.

Dalszy etap prowadzonych badań to grupa przestępstw wchodząca również w skład zdarzeń przeciwko mieniu. Zagrożenie w tej kategorii było najwyższe spośród analizowanych. Z porównania tego wyniku, że w każdym badanym roku liczba zgłoszonych kradzieży mienia oscylowała między 619 a 651 zdarzeń. Kradzieże mienia po innych przestępstwach są najliczniejszą kategorią spośród wszystkich przestępstw, stanowią one bowiem 30,1% ogółu zgłoszonych przestępstw w mieście.

Tab. nr 7. Zagrożenie kradzieżami mienia w latach 2007-2011 na terenie działania KMP - miasto w Nowym Sączu.

NOWY SĄCZ MIASTO	RAZEM	rowery	motocykle, motorowery	samochody	okradanie samochodó	mieszkaniaowe	sklepowe	kieszonkowe	inne
		OGÓLEM							
	3196	153	15	124	144	213	206	783	1558
2007 rok	651	15	1	25	19	37	26	177	351
2008 rok	643	17	2	17	42	37	34	205	289
2009 rok	619	42	6	23	32	51	45	145	275
2010 rok	651	35	1	39	31	48	54	142	301
2011 rok	632	44	5	20	20	40	47	114	342

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw w KMP Nowy Sącz.

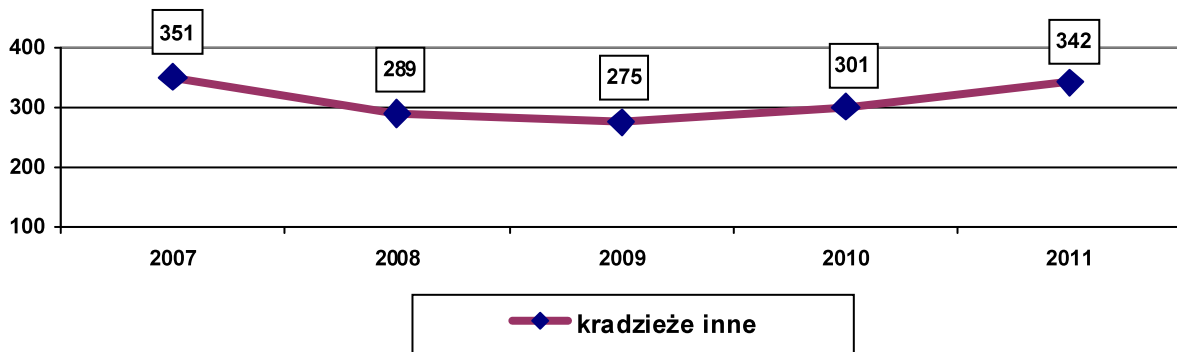
Dynamika przedstawiona w powyższej tabeli doskonale kreśli skalę zjawiska, w którym utrzymujący się wysoki poziom może świadczyć o poważnym problemie społecznym.

Analizując tę grupę przestępstw stwierdzić należy, że wśród zgłoszonych kradzieży mienia najliczniejszą grupę stanowiły w kolejności następujące kradzieże:

- inne - 1558,
- kieszonkowe - 783,
- mieszkaniowe - 312
- sklepowe - 206,
- jednoślady - 168,
- okradanie samochodów - 144,
- kradzieże samochodów - 124

Poniżej przedstawione zostaną kategorie przestępstw, których najwięcej zgłoszono przez obywateli w Komendzie Miejskiej Policji w Nowym Sączu na przestrzeni lat 2007-2011.

Wykres nr 15. Kradzieże inne.

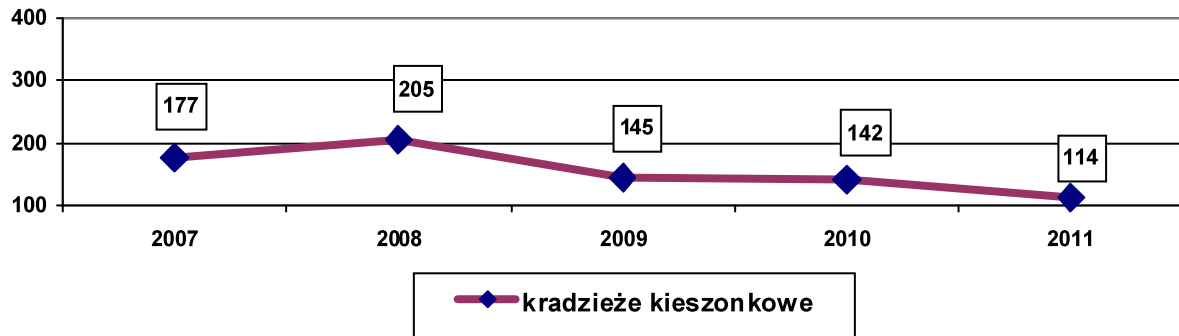

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: analizy przestępczości kryminalnej zaistniałej na terenie powiatu nowosądeckiego (grodzkiego i ziemskiego).

Pod pojęciem „kradzieże inne” należy rozumieć wszelkie kradzieże mienia oprócz wymienionych w tabeli nr 7 (pomijając „inne”), np. kradzieże dokumentów, rynien miedzianych, kabli telekomunikacyjnych, wyrwy, itp. W kategorii tej zauważono początkowy spadek przestępczość do 2009 roku o 75 przestępstw, a następnie niewielki wzrost z liczby 275 w roku 2009 do liczby 342 przestępstwa, w roku 2011, tj. o 67 więcej (24,4%).

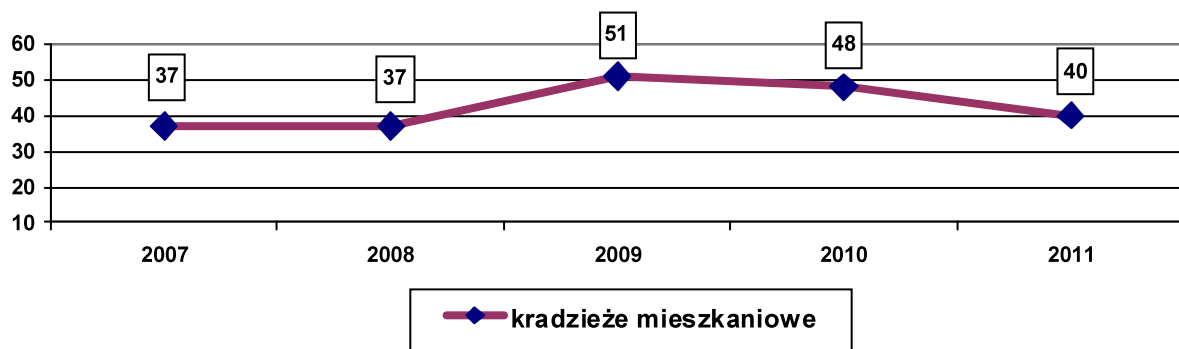
Wykres nr 16. Kradzieże kieszonkowe.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: analizy przestępczości kryminalnej zaistniałej na terenie powiatu nowosądeckiego (grodzkiego i ziemskiego).

Wśród kradzieży mienia oprócz innych kradzieży, najsilniejszą grupę stanowiły właśnie kradzieże kieszonkowe. Do kradzieży tych najczęściej dochodziło w ciągach komunikacyjnych, na dworcach autobusowych, głównie podczas wsiadania do nich, w placówkach handlowych oraz podczas zgromadzeń publicznych. Sytuacja ta jest niepokojącym zjawiskiem, któremu policja stara się zapobiegać. Kreśli to powyższy wykres, na którym uwidocznił się początkowy wzrost tych przestępstw o 28, tj. o 15,8%, a następnie dynamiczny spadek z liczby 205 w roku 2008 do 114 przestępstw w roku 2011, a więc o 91 zdarzeń, tj. o 44,4%.

Wykres nr 17. Kradzieże mieszkaniowe.

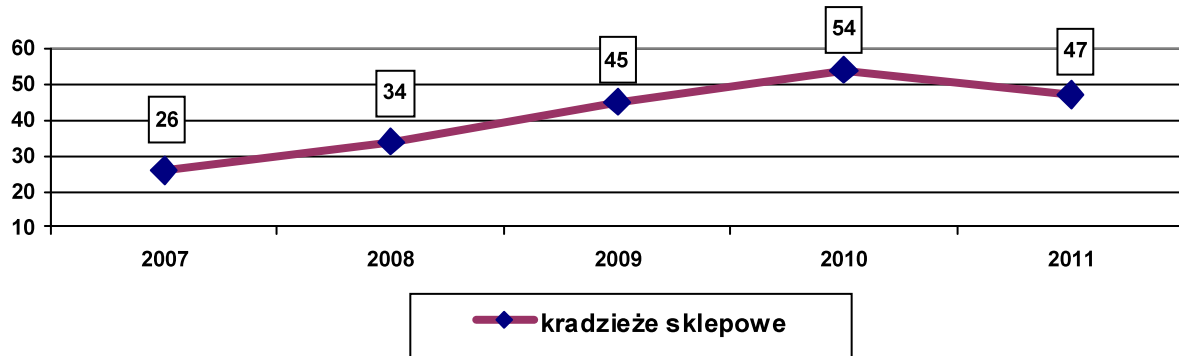

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: analizy przestępczości kryminalnej zaistniałej na terenie powiatu nowosądeckiego (grodzkiego i ziemskiego).

Obserwując powyższe dane zauważono ten sam poziom zgłoszonych kradzieży mieszkaniowych w roku 2007 i 2008. Jednak w roku 2009 odnotowano ich wzrost o 37,8%.

Kolejne lata przyniosły stopniowy spadek tych zdarzeń, początkowo w 2010 roku o 5,9%, a w 2011 roku o 16,7%.

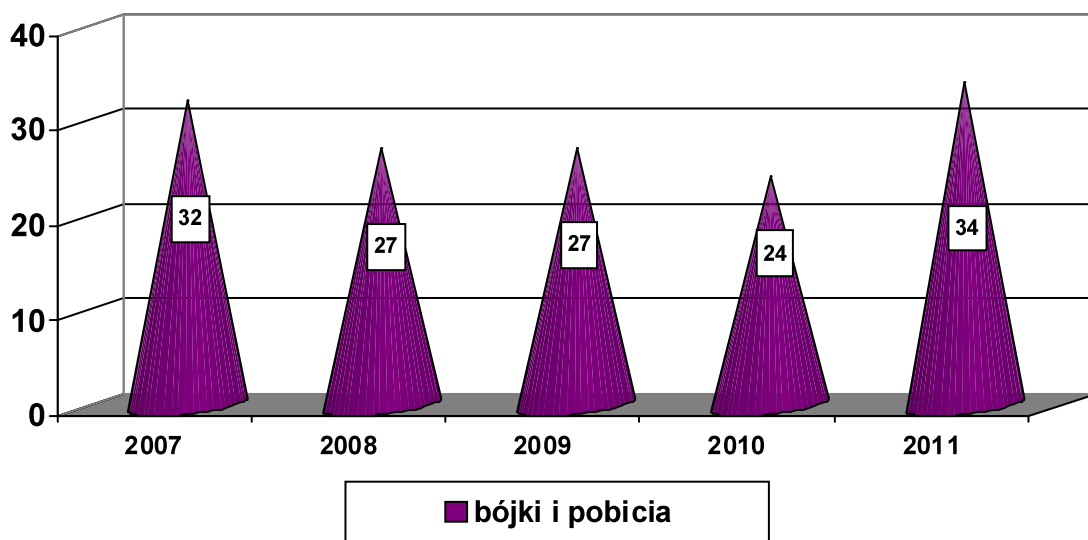
Wykres nr 18. Kradzieże sklepowe.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: analizy przestępczości kryminalnej zaistniałej na terenie powiatu nowosądeckiego (grodzkiego i ziemskiego).

Jeszcze wyraźniej niekorzystne tendencje w kategorii kradzieży mienia widać na podstawie analizy liczby przestępstw o charakterze kryminalnym dotyczących kradzieży sklepowych zgłoszonych policji przez obywateli, bowiem w ocenianym okresie nastąpił tutaj wyraźny wzrost w pierwszych 4 latach z 26 przestępstw w roku 2007 do 54 w roku 2010, tj. o 107,7%. Po czym w 2011 roku można było zaobserwować spadek o 13,0%

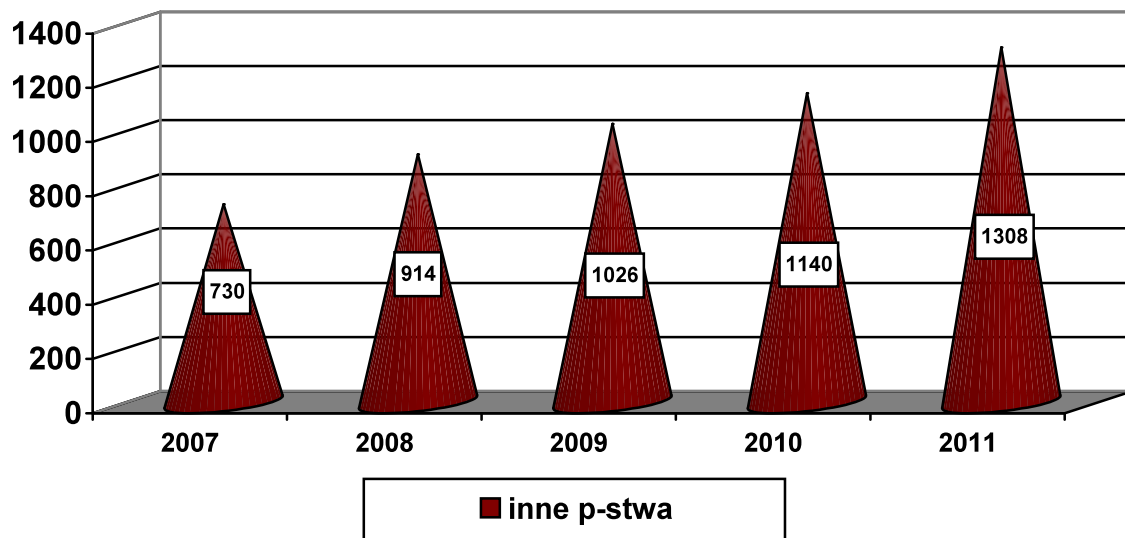
Wykres nr 19. Zagrożenie podstawowymi kategoriami przestępstw w latach 2007-2011 na terenie działania KMP - miasto w Nowym Sączu – **bójki i pobicia**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw w KMP N. Sącz.

Analizując tę kategorię przestępstw można zauważyć, że policja podejmując różnorodne działania dążyła do jak najlepszej poprawy stanu bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa, co obrazuje powyższy wykres, na którym zaobserwowano spadki pobic między 2007 a 2010 rokiem. W 2011 roku w porównaniu do roku 2007 nastąpił wzrost o 2 pobicia⁷⁰.

Wykres nr 20. Zagrożenie podstawowymi kategoriami przestępstw w latach 2007-2011 na terenie działania KMP - miasto w Nowym Sączu – **inne przestępstwa**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw w KMP N. Sącz.

Na przytoczonym wykresie wyraźnie widać systematyczną tendencję wzrostową tych zdarzeń, gdzie z 730 przestępstw w roku 2007 nastąpił wzrost do 1308 przestępstw w roku 2011, co stanowi zwiększenie o 578 przestępstw, tj. o 79,2% - dynamika 179,2%.

Poniżej przedstawiona zostanie uszczegółowiona ta kategorie przestępstw.

⁷⁰Tamże

Tab. nr 8. Zagrożenie innymi przestępstwami w latach 2007-2011 na terenie działania KMP - miasto w Nowym Sączu.

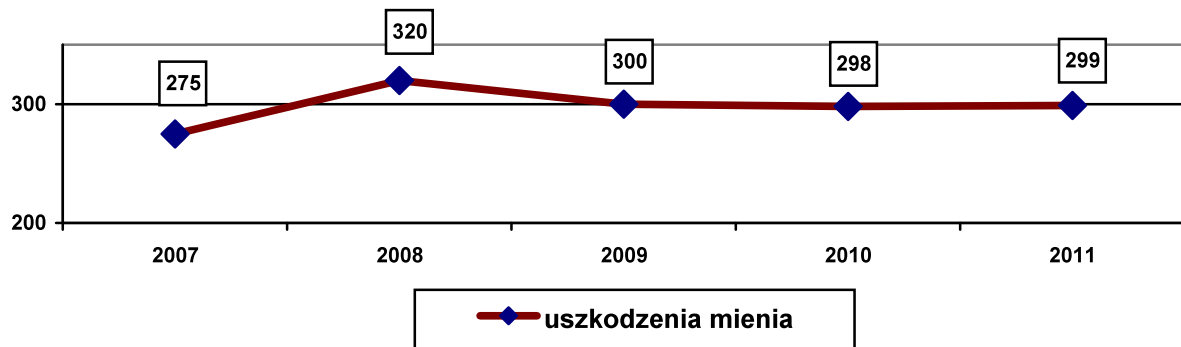
NOWY SĄCZ MASTO	RAZEM	w tym:				wprowadzono falszy eikat	oszustwo	fałszerstwo dok.	krótkotrwałe użycie pojazdu	czynna napaść	groźby karalne	znęcania	posiadanie narkotyków	inne
		uszkodzenie mienia	samochodów	placówek Handlowych	inne uszkodzenia									
		OGÓLEM												
	5118	1492	726	243	523	184	610	106	23	3	569	346	325	1460
2007 rok	730	275	107	73	95	15	80	29	4	1	72	36	38	180
2008 rok	914	320	160	48	112	8	73	18	7	1	97	49	77	264
2009 rok	1026	300	133	52	115	46	105	12	3	1	126	68	58	307
2010 rok	1140	298	154	44	100	63	142	28	2	0	132	90	76	309
2011 rok	1308	299	172	26	101	52	210	19	7	0	142	103	76	400

Zródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw w KMP N. Sącz.

Analizując dalej zagrożenie przestępstwami zauważono, że pogorszenie stanu bezpieczeństwa spowodowane było przede wszystkim wysoką liczbą zgłoszonych zdarzeń w kategorii innych przestępstw oraz uszkodzeń mienia. Bardzo wyraźnie te niekorzystne tendencje widać na podstawie analizy poszczególnych lat, w których stwierdzono systematyczny wzrost tych przestępstw średniorocznie o około 115. Posługując się tym wskaźnikiem stwierdzono, że wśród innych przestępstw największe zagrożenie dotyczyło przestępstw skierowanych przeciwko mieniu, bowiem spośród ogólnej liczby 5118 zgłoszonych przestępstw, aż 1492 miało taki charakter – co stanowi 29,2% ogółu innych przestępstw. Spośród uszkodzeń mienia najliczniejszą grupę stanowiły uszkodzenia samochodów, których odnotowano 48,7% ogółu zgłoszonych uszkodzeń mienia, dalej inne uszkodzenia 35,1%. Następnie w kolejności według zagrożenia były oszustwa 610 przestępstw, groźby karalne 569 przestępstw, znęcania – 346 przestępstw, posiadanie narkotyków 325 przestępstw.

Poniżej zaprezentowano przestępstwa, które są najbardziej uciążliwe dla społeczeństwa.

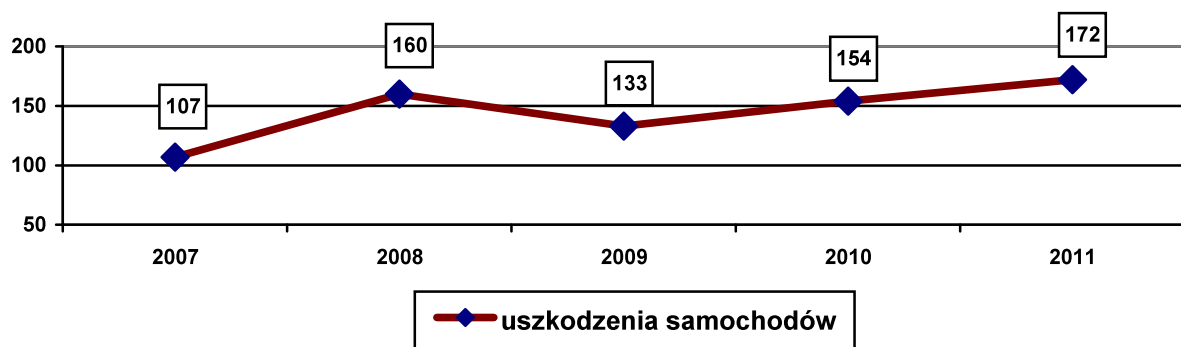
Wykres nr 21. Uszkodzenia mienia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: analizy przestępczości kryminalnej zaistniałej na terenie powiatu nowosądeckiego (grodzkiego i ziemskiego).

Na podstawie przeprowadzonych badań przedstawiono tutaj niekorzystne tendencje, które bardzo wyraźnie widać właśnie na podstawie analizy liczby przestępstw przeciwko mieniu. Są one przedmiotem najczęstszych zgłoszeń na policję, dokonywanych przez obywateli. W ocenianym okresie zauważono utrzymujący się wysoki ich poziom. Po przeszło 16 procentowym wzroście w roku 2008 nastąpił spadek uszkodzeń mienia z liczby 320 do 300 w roku 2009, tj. o 6,3%. W roku 2010 i 2011 przestępstwa te utrzymywały się na zbliżonym poziomie.

Wykres nr 22. Uszkodzenia samochodów

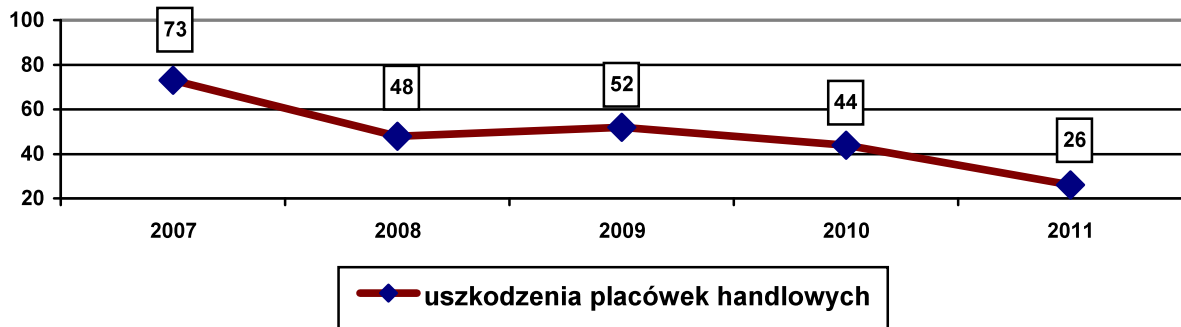

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: analizy przestępczości kryminalnej zaistniałej na terenie powiatu nowosądeckiego (grodzkiego i ziemskiego).

Jak wynika z przytoczonych danych, największe zagrożenie dotyczyło uszkodzeń samochodów. Zaobserwowano ich gwałtowny wzrost między rokiem 2007 a 2008,

który wyniósł 49,5%. Natomiast w 2009 odnotowano spadek o 16,9%, jednak następane lata przyniosły stopniowe wzrosty osiągając liczbę między 2007 a 2011 rokiem 65 przestępstw, co stanowiło 60,7% więcej.

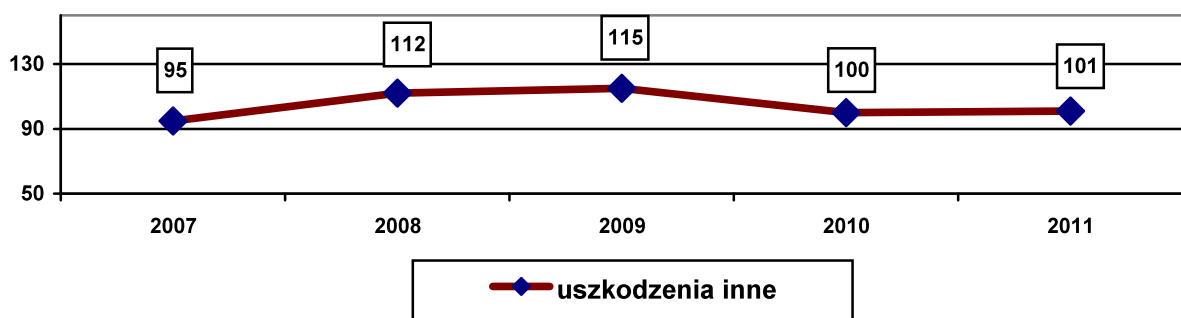
Wykres nr 23. Uszkodzenia placówek handlowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: analizy przestępczości kryminalnej zaistniałej na terenie powiatu nowosądeckiego (grodzkiego i ziemskiego).

Jak zbadano uszkodzenia placówek handlowych stanowią 16,3% ogółu uszkodzeń mienia. Powyższy wykres obrazuje stopniowy spadek tych przestępstw, gdzie między rokiem 2007 a 2011 uzyskał 64,4 procent spadku.

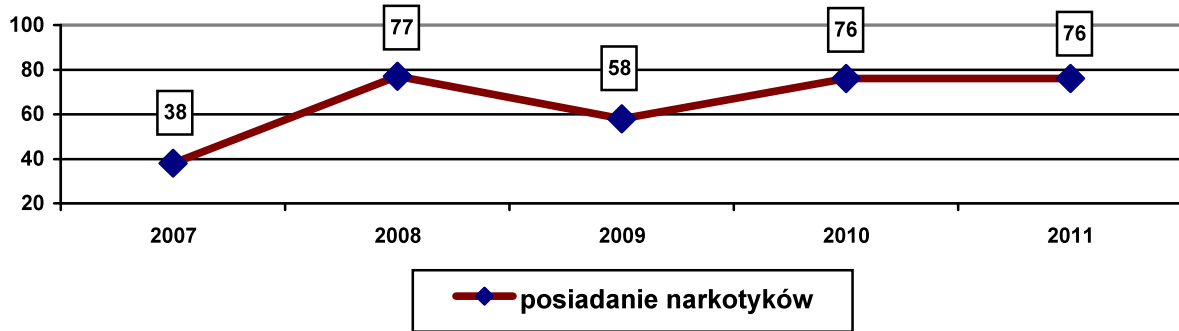
Wykres nr 24. Uszkodzenia inne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: analizy przestępczości kryminalnej zaistniałej na terenie powiatu nowosądeckiego (grodzkiego i ziemskiego).

Pod nazwą „uszkodzenia inne” rozumie się wszelkie uszkodzenia mienia oprócz uszkodzeń samochodów i placówek handlowych. Uszkodzenia te wahają się między liczbą 95 a 115 przestępstw.

Wykres nr 25. Posiadanie narkotyków

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: analizy przestępczości kryminalnej zaistniałej na terenie powiatu nowosądeckiego (grodzkiego i ziemskiego).

W związku z Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii odnotowano w 2007 roku 38 takich zdarzeń. Natomiast w 2008 już 77 przestępstw, tj. 102,6% więcej. Po czym w 2009r. liczba ta uległa spadkowi o 24,7%, a w 2010 i 2011 była na poziomie roku 2008.

A zatem zjawisko narkomanii na terenie Nowego Sącza w ostatnich dwóch latach utrzymywało się na stałym poziomie. Z rozpoznania Policji wynika, że zjawisko to ma charakter kawiarniano-uliczny w zależności od stopnia popularności danego lokalu wśród młodzieży. Koncentruje się głównie w dzielnicach Centrum, Rynek, Kaduk i Przydworcowe. Najpopularniejszym narkotykiem jest marihuana, amfetamina, która powoduje silne uzależnienie psychiczne i może prowadzić do sięgania po tzw. narkotyki "twarde". Wśród dzieci szkół podstawowych widoczne jest zainteresowanie środkami wziewnymi (kleje butapreny, rozpuszczalniki).

Analizując zgromadzony materiał stwierdzono, że najczęściej nieletnich łamie zapisy art. 62 (posiadanie narkotyków) - *art. 62.1. Kto, wbrew przepisom ustawy, posiada środki odurzające lub substancje psychotropowe, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3* oraz art. 58 (udzielanie i nakłanianie) - *art. 58. 1. Kto, wbrew przepisom ustawy, udziela innej osobie środka odurzającego lub substancji psychotropowej, ułatwia albo umożliwia ich użycie albo nakłania do użycia takiego środka lub substancji, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.*

2. Jeżeli sprawca czynu, o którym mowa w ust. 1, udziela środka odurzającego lub substancji psychotropowej małoletniemu lub nakłania go do użycia takiego środka lub substancji albo udziela ich w znacznych ilościach innej osobie, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8⁷¹.

Przytoczone dane statystyczne nie odzwierciedlają rzeczywistego zagrożenia tą patologią społeczną, bowiem z posiadanego rozpoznania wynika, że zjawisko tzw. "małej narkomanii" rozszerza się, a inicjacja narkotykowa dotyczy coraz młodszych osób, w tym także uczniów szkół podstawowych. Natomiast obszar zagrożeń przyjmuje najpoważniejsze rozmiary w sferze obrotu i dystrybucji narkotyków "twardych", szczególnie wśród młodzieży starszej, głównie w środowiskach szkół średnich i wyższych funkcjonujących na obszarze Nowego Sącza⁷². W następnym podrozdziale zostanie przedstawione między innymi, czemu powinny służyć przeprowadzone badania w niniejszej pracy.

4.6. Miejsca, w których najczęściej popełniane są przestępstwa kryminalne źródłem utworzenia mapy zagrożenia przestępczością

Jak w każdym ośrodku miejskim tak i w Nowym Sączu znajdują się miejsca nie cieszące się dobrą opinią wśród mieszkańców, gdzie poziom bezpieczeństwa obywateli jest zdecydowanie mniejszy niż w innych częściach miasta. Potwierdzeniem takich odczuć mogą być wyższe statystyki dot. przestępczości w tych rejonach.

Przedstawiając to zjawisko posłużono się danymi statystycznymi gromadzonymi w bazie przestępstw o charakterze kryminalnym, które są zgłaszane policji przez obywateli.

Wykorzystując dane z tej bazy jest możliwe przedstawienie ich w rozkładzie przestrzennym, i w podziale na dzielnice.

Rozmieszczenie zagrożenia, czyli tzw. geografia przestępczości na terenie Nowego Sącza nie była równomierna. Największe zagrożenie przestępczością kryminalną w analizowanych 5 latach występowało na obszarze 14 dzielnic, co przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

⁷¹ [www.abc.com.pl/du-akt/-/akt/dz-u-05-179-1485\(17.12.2012 18:17\)](http://www.abc.com.pl/du-akt/-/akt/dz-u-05-179-1485(17.12.2012 18:17))

⁷² sprawozdania z działalności Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu, a także informacje... op. cit.

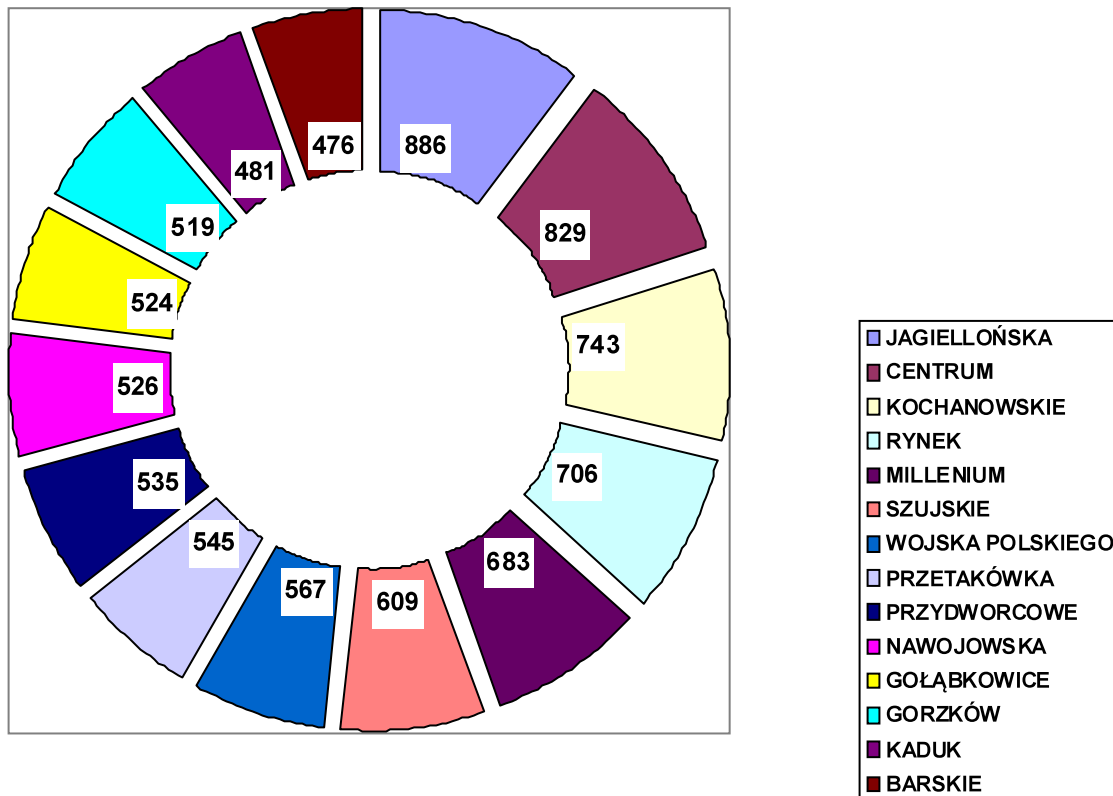
Tab. nr 9. Przestępczości na terenie Nowego Sącza w poszczególnych dzielnicach latach 2007-2011

L.p.	DZIELNICA	RAZEM	ZABÓJSTWA	ZGWALCENIA	ROZBOJE	WŁAMANIA	KRADZIEŻE	POBICIA	USZK. MIENIA	INNE
			OGÓLEM							
		10629	6	25	605	1535	3196	144	1492	5118
1	CHRUŚLICE	26	0	0	0	2	5	0	6	19
2	FALKOWA	65	0	1	2	21	13	3	11	25
3	PIĄTKOWA	66	0	0	1	15	17	0	7	33
4	ZABĘŁCZE	88	0	0	1	22	24	0	6	41
5	PORĘBA	88	0	1	2	18	18	3	14	46
6	DĄBRÓWKA	110	1	0	1	29	35	1	15	43
7	KILIŃSKIEGO	149	0	0	11	15	55	3	11	65
8	BIEGONICE	204	0	1	4	35	82	1	15	81
9	ZAWADA	213	0	0	8	16	50	2	22	137
10	WESTERPLATTE	313	0	1	8	69	79	6	77	150
11	WÓLKI	332	1	0	19	85	70	4	47	153
12	HELENA	346	0	1	12	65	78	5	56	185
13	BARSKIE	476	0	2	18	80	114	8	62	254
14	KADUK	481	0	2	22	80	136	8	80	233
15	GORZKÓW	519	0	0	16	67	172	3	75	261
16	GOŁĄBKOWICE	524	0	0	44	88	151	10	68	230
17	NAWOJOWSKA	526	0	2	40	70	142	10	75	262
18	PRZYDWORCOWE	535	0	1	40	70	133	2	94	289
19	PRZETAKÓWKA	545	1	1	23	91	165	11	80	253
20	WOJ. POLSKIEGO	567	3	1	25	96	125	6	91	311
21	SZUJSKIE	609	0	2	48	71	178	7	87	303
22	MILLENIU	683	0	1	40	98	250	8	91	286
23	RYNEK	706	0	1	33	50	305	16	83	301
24	KOCHANOWSKIE	743	0	3	39	113	168	10	155	410
25	CENTRUM	829	0	1	70	110	306	8	51	334
26	JAGIELLOŃSKA	886	0	2	78	59	325	9	113	413

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw w KMP N. Sącz.

Podkreślenia wymaga fakt, że na obszarze czternastu dzielnic zaliczonych do najbardziej zagrożonych zaistniało 8629 przestępstw, tj. 81,2% wszystkich zgłoszonych na terenie Nowego Sącza. Natomiast w strefie dzielnic stosunkowo najbardziej bezpiecznych znalazło się 12 dzielnic, w których ogólnie zgłoszono o popełnieniu 2000 przestępstw, tj. 18,8% ogółu.

Wykres nr 26. Przestępczości na terenie Nowego Sącza w najbardziej zagrożonych dzielnicach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw w KMP N. Sącz.

Jak wynika z przytoczonych danych najbardziej zagrożonym rejonem była dzielnica **Jagiellońska**, na której popełniono 8,3% ogółu zgłoszonych przestępstw na terenie Nowego Sącza. Drugą w kolejności była dzielnica **Centrum** - 7,8%, następnie dzielnica **Kochanowskie** - 6,9%, **Rynek** - 6,6% i **Millenium** - 6,4% ogółu przestępstw na terenie miasta Nowego Sącza. Dzielnice te stanowią centralną część miasta Nowego Sącza.

Celem sprawdzenia czy w/w najbardziej zagrożone dzielnice na przestrzeni lat 2007-2011 były również w podobnym stopniu zagrożone w poszczególnych tych latach poniżej zostaną zaprezentowane wyniki z przeprowadzonych badań z tej tematyki.

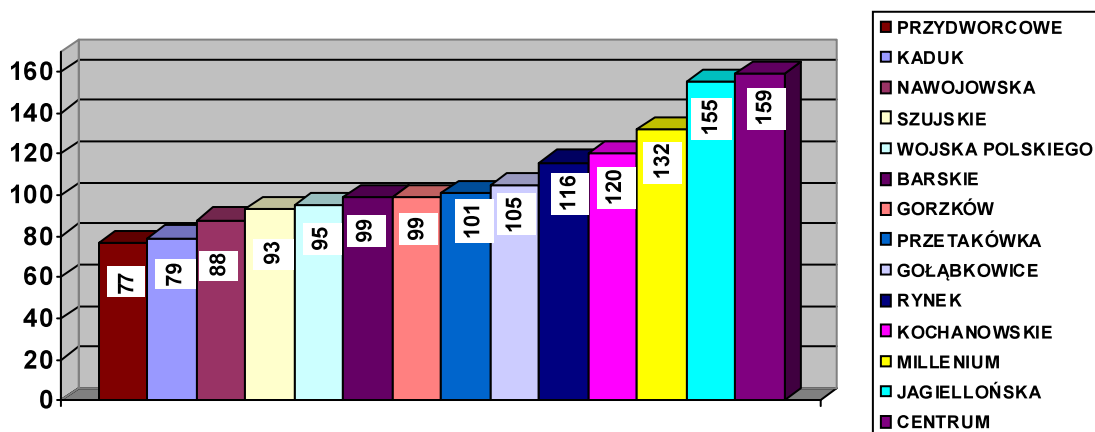
Tab. nr 10. Przestępczości na terenie Nowego Sącza w poszczególnych dzielnicach w 2007 roku

№	DZIELNICA	2007r.
1	CHRUŚLICE	3
2	FALKOWA	10
3	PIĄTKOWA	11
4	ZABELCZE	14
5	DĄBRÓWKA	16
6	POREBA	17
7	BIEGONICE	23
8	KILIŃSKIEGO	34
9	ZAWADA	38
10	WESTERPLATTE	47
11	WÓLKI	53
12	HELENA	53
13	PRZYDWORCOWE	77
14	KADUK	79
15	NAWOJOWSKA	88
16	SZUJSKIE	93
17	WOJ. POLSKIEGO	95
18	BARSKIE	99
19	GORZKÓW	99
20	PRZETAKÓWKA	101
21	GOŁĄBKOWICE	105
22	RYNEK	116
23	KOCHANOWSKIE	120
25	JAGIELLOŃSKA	132
24	MILLENIUM	155
24	CENTRUM	159
26	RAZEM	1837

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw w KMP N. Sącz.

Na przestrzeni 5 badanych lat dzielnica Centrum znajdowała się na drugim miejscu pod względem ilości przestępstw, natomiast w 2007 roku była najbardziej zagrożoną dzielnicą – ilość zdarzeń osiągnęła liczbę 159, stanowiło to 8,7% ogółu zgłoszonych przestępstw. Mniej zagrożonymi rejonami były obrzeża miasta Nowego Sącza.

Wykres nr 27. Przestępczości w 14 najbardziej zagrożonych dzielnicach w 2007 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw w KMP N. Sącz.

Zgodnie z powyższym wykresem stwierdzono, iż w 2007 roku geografia przestępczość pod względem jej ilości na poszczególnych dzielnicach była rozłożona bardziej w centralnych rejonach miasta Nowego Sącza.

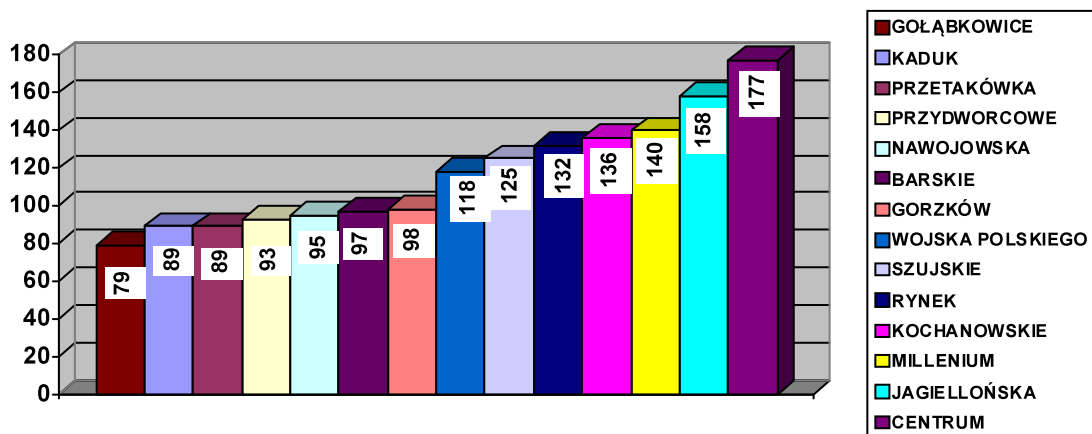
Tab. nr 11. Przestępczości na terenie Nowego Sącza w poszczególnych dzielnicach w 2008 roku

P. L.	DZIELNICA	2008r.
1	CHRUŚLICE	3
2	FALKOWA	9
3	PIĄTKOWA	11
4	PORĘBA	13
5	DĄBRÓWKA	15
6	BIEGONICE	15
7	ZABELCZE	18
8	KILIŃSKIEGO	34
9	ZAWADA	37
10	WESTERPLATTE	51
11	WÓLKI	65
12	HELENA	68
13	GOŁĄBKOWICE	79
14	KADUK	89
15	PRZETAKÓWKA	89
16	PRZYDWORCOWE	93
17	NAWOJOWSKA	95
18	BARSKIE	97
19	GORZKÓW	98
20	WOJ. POLSKIEGO	118
21	SZUJSKIE	125
22	RYNEK	132
23	KOCHANOWSKIE	136
25	MILLENIUM	140
24	JAGIELLOŃSKA	158
24	CENTRUM	177
26	RAZEM	1965

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw w KMP N. Sącz.

W analizowanych 5 latach dzielnica Centrum znajdowała się na drugim miejscu pod względem ilości przestępstw, natomiast w 2008 roku ponownie była najbardziej zagrożoną dzielnicą – ilość zdarzeń osiągnęła liczbę 177, stanowiło to 9,0% ogółu zgłoszonych przestępstw. W porównaniu do roku wcześniejszego na dzielnicy tej odnotowano wzrost o 19 przestępstw, tj. 11,3%. Mniej zagrożonymi rejonami były obrzeża miasta Nowego Sącza, oraz dzielnica Kilińskiego.

Wykres nr 28. Przestępczości w 14 najbardziej zagrożonych dzielnicach w 2008 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw w KMP N. Sącz.

Jak wynika z zaprezentowanych danych centralne rejony miasta Nowego Sącza są najbardziej zagrożone przestępstwami. Spośród przedstawionych na powyższym wykresie na siedmiu dzielnicach przestępczość była wyższa od 100 i mieściła się w granicach między 118 a 177 przestępstw.

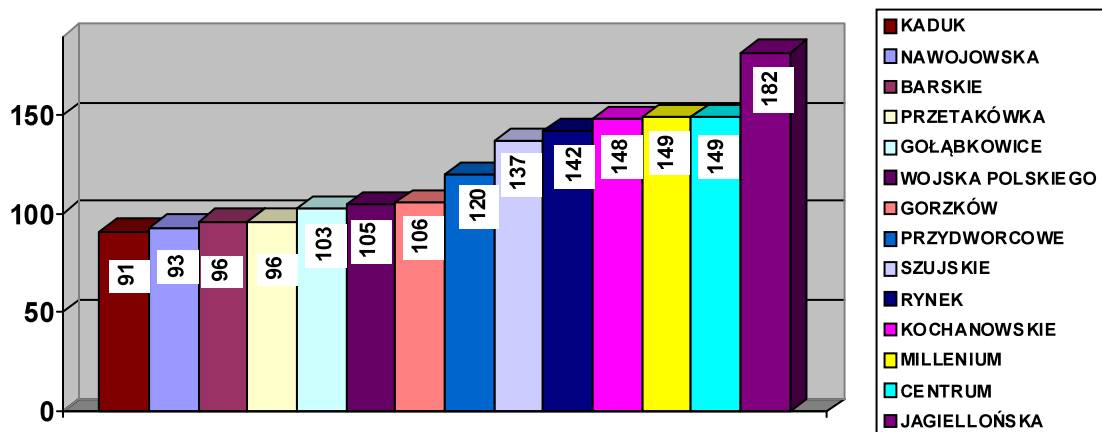
Tab. nr 12. Przestępczości na terenie Nowego Sącza w poszczególnych dzielnicach w 2009 roku

P. Lp.	DZIELNICA	2009r.
1	POREBA	6
2	CHRUŚLICE	7
3	PIĄTKOWA	12
4	DĄBRÓWKA	13
5	ZABELCZE	16
6	FALKOWA	20
7	KILINSKIEGO	27
8	BIEGONICE	29
9	ZAWADA	46
10	WÓLKI	53
11	WESTERPLATTE	59
12	HELENA	63
13	KADUK	91
14	NAWOJOWSKA	93
15	BARSKIE	96
16	PRZETAKÓWKA	96
17	GOŁĄBKOWICE	103
18	WOJ. POLSKIEGO	105
19	GORZKÓW	106
20	PRZYDWORCOWE	120
21	SZUJSKIE	137
22	RYNEK	142
23	KOCHANOWSKIE	148
25	MILLENIUM	149
24	CENTRUM	149
24	JAGIELLOŃSKA	182
26	RAZEM	2068

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw w KMP N. Sącz.

Analizując powyższe dane zauważono, że dzielnica Jagiellońska, która znajdowała się na pierwszym miejscu pod względem ilości przestępstw między rokiem 2007 a 2011, w roku 2009 również znajduje się na pierwszym miejscu pod względem zagrożenia, osiągając 182 przestępstwa, co stanowi 8,8 % ogółu zgłoszonych przestępstw w badanym roku.

Wykres nr 29. Przestępczości w 14 najbardziej zagrożonych dzielnicach w 2009 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw w KMP N. Sącz.

Zaprezentowane dane wskazują, że dzielnica Jagiellońska, Centrum, Millennium, Kochanowskie, Rynek, Szujskie i Przydworcowe należące do centralnych rejonów miasta odnotowały najwięcej przestępstw kryminalnych. W tym miejscu podkreślenia wymaga fakt, iż dzielnica Jagiellońska na której zgłoszono o popełnieniu 182 przestępstwa jest wyjątkowo zagrożoną dzielnicą, gdyż odnotowano tam przeszło dwudziesto dwu procentowy wzrost w porównaniu do dzielnicy Centrum i Millennium.

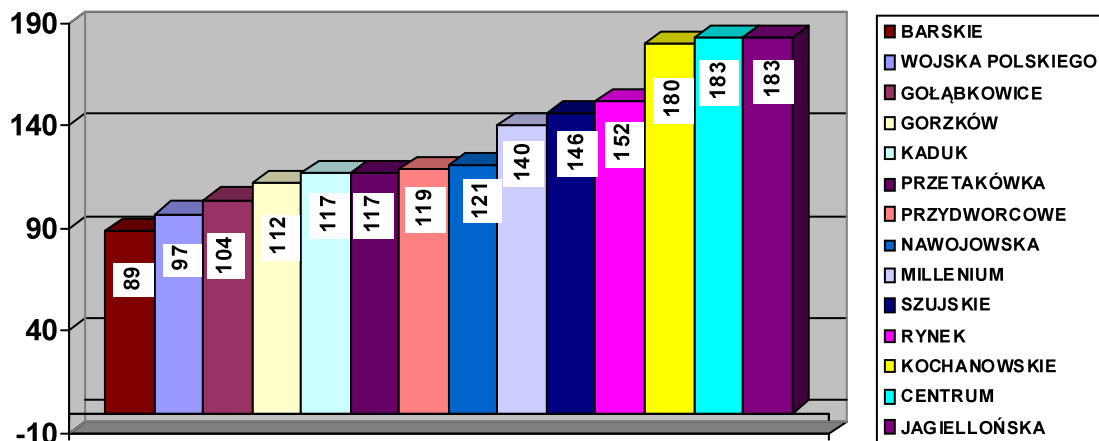
Tab. nr 13. Przestępczości na terenie Nowego Sącza w poszczególnych dzielnicach w 2010 roku

p. nr	DZIELNICA	2010r.
1	CHRUŚLICE	5
2	PIĄTKOWA	16
3	FALKOWA	18
4	ZABELCZE	27
5	PORĘBA	28
6	DĄBRÓWKA	29
7	KILIŃSKIEGO	32
8	ZAWADA	49
9	BIEGONICE	63
10	HELENA	71
11	WESTERPLATTE	75
12	WÓLKI	81
13	BARSKIE	89
14	WOJ. POLSKIEGO	97
15	GOŁĄBKOWICE	104
16	GORZKÓW	112
17	KADUK	117
18	RZETAKÓWKA	117
19	P PRZYDWORCOWE	119
20	NAWOJOWSKA	121
21	MILLENIUM	140
22	SZUJSKIE	146
23	RYNEK	152
25	KOCHANOWSKIE	180
24	CENTRUM	183
24	J AGIELLOŃSKA	183
26	RAZEM	2354

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw w KMP N. Sącz.

Jak wynika z danych w powyższej tabeli w 2010 roku mniej zagrożonymi rejonami znów były obrzeża miasta Nowego Sącza, tj. dzielnica Chruślice, Piątkowa, Falkowa, Poręba i Dąbrówka - na których zgłoszono do 30 przestępstw.

Wykres nr 30. Przestępczości w 14 najbardziej zagrożonych dzielnicach w 2010 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw w KMP N. Sącz.

Zgodnie ze wskazanym wykresem w 2010 roku na dzielnicy Jagiellońskiej i Centrum odnotowano taką samą ilość przestępstw i są to najbardziej zagrożone rejony miasta, przy nich należy wymienić jeszcze cztery kolejne, na których zgłoszono również dużą ilość przestępstw, a są to dzielnica Kochanowskie - 180 przestępstw, Rynek - 152 przestępstwa, Szujskie – 146 przestępstw i Millenium – 140 przestępstw.

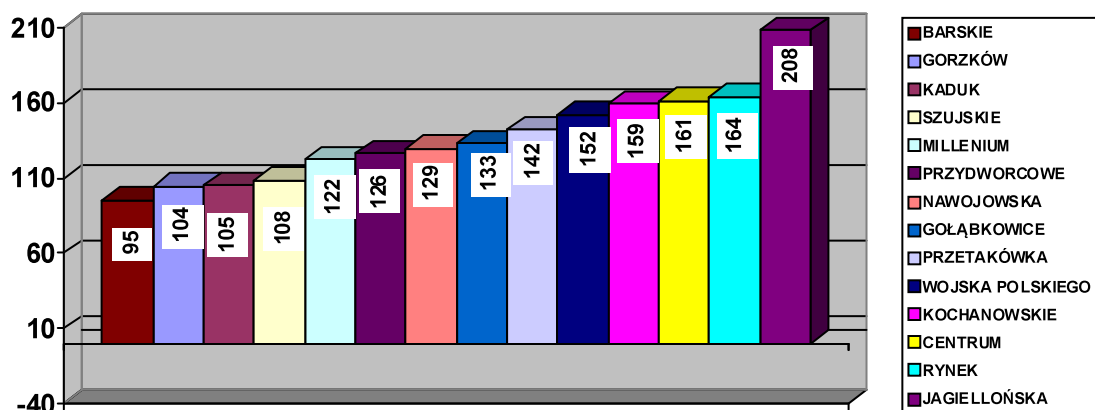
Tab. nr 14. Przestępczości na terenie Nowego Sącza w poszczególnych dzielnicach w 2011 roku

p. nr	DZIELNICA	2011 r.
1	CHRUŚLICE	8
2	FALKOWA	8
3	ZABELCZE	13
4	PIĄTKOWA	16
5	KILIŃSKIEGO	22
6	PORĘBA	23
7	DĄBRÓWKA	37
8	ZAWADA	44
9	BIEGONICE	74
10	WÓLKI	0
11	WESTERPLATTE	81
12	HELENA	91
13	BARSKIE	95
14	GORZKÓW	104
15	KADUK	105
16	SZUJSKIE	108
17	MILLENIUM	122
18	P PRZYDWORCOWE	126
19	NAWOJOWSKA	129
20	GOŁĄBKOWICE	133
21	PRZETAKÓWKA	142
22	WOJ. POLSKIEGO	152
23	KOCHANOWSKIE	159
25	CENTRUM	161
24	RYNEK	164
24	J AGIELLOŃSKA	208
26	RAZEM	2405

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw w KMP N. Sącz.

W analizowanym czasookresie dzielnica Jagiellońska należała do najbardziej zagrożonych pod względem ilości zgłoszonych przestępstw w Nowym Sączu. W 2011 roku również była najbardziej zagrożoną dzielnicą – odnotowano wówczas 208 przestępstw, co stanowiło 8,6 % ogółu zgłoszonych zdarzeń.

Wykres nr 31. Przestępczości w 14 najbardziej zagrożonych dzielnicach w 2011 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw w KMP N. Sącz.

Jak wskazuje powyższy wykres nadal na wysokim poziomie kształtowała się przestępczość w dzielnicach Jagiellońska, Centrum, Kochanowskie i Rynek, przy czym o 44 przestępstwa, tj. o 26,8% więcej w porównaniu do dzielnicy Rynek zgłoszono na dzielnicy Jagiellońska. Reasumując prawdziwą staje się hipoteza, że dzielnice znajdujące się w centralnych rejonach miasta są najbardziej zagrożone przestępczością kryminalną.

Powyższe badania dają możliwość zbudowania narzędzia, pozwalającego określić najbardziej prawdopodobny obszar, w którym może dojść do popełnienia przestępstwa. Narzędziem tym jest mapa zagrożenia przestępstwami, co poniżej jest przedstawione.

Mapa nr 1. Przestępczości na terenie Nowego Sącza w najbardziej zagrożonych dzielnicach

Jedną z przyczyn zwiększonego zagrożenia w wymienionych dzielnicach jest intensywne zabudowanie i zaludnienie, bowiem na 85.493 zameldowanych osób w całym mieście, aż 59064⁷³ zamieszkuje w opisywanych dzielnicach, co stanowi 69,9%. Natomiast analizując wskaźnik ilości przestępstw na 10 tysięcy mieszkańców stwierdzono, że w analizowanych czternastu dzielnicach wskaźnik ten wynosi o 43,5 przestępstw więcej niż w pozostałych dzielnicach. Poniżej przedstawiono wskaźnik zagrożenia przestępczością.

⁷³ Urząd Miasta Nowego Sącza – Wydział Spraw Obywatelskich – Załącznik... op. cit.

Tab. Nr 15. wskaźnik zagrożenia przestępstwami na 10 tys. mieszkańców Nowego Sącza

L.p.	JEDNOSTKA	Ilość mieszkańców	Wskaźnik ilości p-stw na 10 tys. mieszk.	Średnia ilość p-stw w latach 2007-2011
1	KMP Nowy Sącz - miasto	85493	248,7	2125,8
2	wybrane dzielnice	59064	292,2	1725,8
Różnica wskaźnika			43,5	X

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zestawienia Urzędu Miasta Nowego Sącza – Wydział Spraw Obywatelskich – Załącznik do pisma WSO.0200-17/09) oraz bazy zgłoszonych przestępstw w KMP N. Sącz.

Obliczenie wskaźnika:

$$\text{Średnia ilość przestępstw : } \frac{\text{Ilość mieszkańców}}{10.000}$$

W związku z tendencją wzrostową przestępczości Komenda Miejska Policji w Nowym Sączu wypracowała koncepcje celów i kierunków strategicznych oraz podjęła kluczowe przedsięwzięcia wykonawcze na obszarze swojego działania⁷⁴. Jednak w świetle analizy zebranych danych oraz przeglądanych materiałów można sugerować, iż jest to niewystarczające. Dlatego też należałoby zwiększyć liczbę i częstotliwość patroli policyjnych zwłaszcza w godzinach wieczorowych i nocnych w najbardziej zagrożonych dzielnicach. A przede wszystkim należałoby tworzyć mapy zagrożenia przestępczością, które powinny przyczynić się do szybkiego i skutecznego reagowania na przestępczość w celu jej ograniczenia. Jednocześnie dzięki takim mapom można by również właściwie zorganizować dalsze rozmieszczenie monitoringu miejskiego.

⁷⁴ Materiały KMP w Nowym Sączu: Informacja o realizacji przedsięwzięć... op. cit.

5. Rozwój przestępczości i niektóre sposoby jej zwalczania

Zjawisko przestępczości to problem ogólnokrajowy. Skala problemu różni się w zależności od regionu kraju, jednak są to niewielkie wahania procentowe.

Aby zweryfikować i potwierdzić hipotezy dotyczące czynników, które mogłyby wpływać na większy rozwój przestępczości oraz przyczyny zróżnicowania jej na niektórych dzielnicach poświęcony zostanie poniższy podrozdział.

5.1. Czynniki sprzyjające rozwojowi przestępczości oraz wpływające na ocenę policji

Znaczącym czynnikiem sprzyjającym rozwojowi przestępczości w ogóle jest pijaństwo i nadużywanie alkoholu w miejscach publicznych. Zjawisko to jest poparte badaniami przeprowadzonymi wśród więźniów osadzonych za morderstwa, z których 49,5% przed popełnieniem przestępstwa spożywało alkohol oraz 44,3% osadzonych za rozboje i napady również spożywało alkohol⁷⁵.

Natomiast istotnym czynnikiem mającym wpływ na postrzeganie i ocenę policji jest poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Na poczucie bezpieczeństwa wpływa wiele czynników w znacznej mierze niezależnych od działań policyjnych. Można wśród nich wymienić:

- bezkarność przestępców,
- faktyczny stan przestępczości w danym rejonie, przy czym najbardziej dokuczliwe wybryki chuligańskie, wymuszenia, żebractwo, bezkarność określonych grup (np. Romowie) kradzieże czy rozboje, (osoby pijące alkohol w miejscach publicznych, wulgarne, zakapturzone budzą lęk nawet wówczas, gdy nie są agresywne w stosunku do osób postronnych).
- przestępczość w kraju,
- działanie zorganizowanych grup przestępczych,
- fikcyjne zagrożenia przekazywane przez media, czy też jako plotki,
- brak wiary w pomoc ze strony policji oraz w skuteczność działań policyjnych,
- wykrywalność przestępstw,

---

⁷⁵ G. Kelling, C. Coles, *Wybite szyby...*, *op.cit.*, s. 62

- skuteczność wymiaru sprawiedliwości (działającego zgodnie lub niezgodnie z oczekiwaniami społecznymi),
- sytuacja społeczno-ekonomiczna regionu⁷⁶.

Oceniając uwarunkowania kryminologiczne można stwierdzić, że mają one ogromny wpływ zarówno na stan bezpieczeństwa, jak i poczucie bezpieczeństwa samych mieszkańców, bowiem obrazują one w sposób wyraźny najbardziej charakterystyczne zagrożenia oraz tendencje i kierunki rozwoju przestępczości, zjawisk i czynników kryminogennych.

W celu zbadania miejsc, które sprzyjają rozwojowi przestępstw dokonano gruntownej analizy zgromadzonych materiałów, w wyniku której przedstawiono poniżej wyniki.

Legenda:

- Kk - kradzieże kieszonkowe
- K - kradzieże
- Wpl - włamania do placówek handlowych
- Wsam - włamania do samochodów
- Wm - włamania do mieszkań
- Usam - uszkodzenia samochodów
- Upl - uszkodzenia placówek handlowych
- Um - uszkodzenia mienia (inne)
- R - rozboje, kradzież rozbójnicza, wymuszenia rozbójnicze,
- A - spożywanie alkoholu (zaczepianie przechodniów)
- M - gromadzenie się młodzieży
- Wyrw - wyrwy (torebek, portfeli, telefonów)
- Łpp - zakłócenia ładu i porządku publicznego
- Kl,plzab- klatki schodowe i place zabaw
- N - posiadanie narkotyków
- P - bójki i pobicia

---

⁷⁶ Materiały KMP w Nowym Sączu

Tab. nr 16. Miejsca sprzyjające rozwojowi przestępstw

Dzielnica	Miejsca sprzyjające rozwojowi przestępstw					
	Placówki handlowe (galerie, pawilony, sklepy, gastronomia i inne)	Szkoły: podstawowe, gimnazja, średnie	Parkingi (dworce, przystanki)	Obiekty kulturalne (hala sportowa, basen, kina)	Bloki, domy (klatki schodowe i place zabaw, garaże i miejsca niedoświetlone)	parki
CHRUŚLICE	K,					
FALKOWA	K,		Wsam,			
PIĄTKOWA	K,		Wsam,			
ZABELCZE	K,		Wsam,			
POREBA	K,		Wsam,			
DĄBRÓWKA	Kk,Wpl,Usam,				K,R,	
KILIŃSKIEGO	Kk,R,K, Usam,	N,	R,Kk,Wsam,		Wm,R,Łpp, Wsam. Plzab,Kl,	
BIEGONICE	K,Kk,Wpl, Wsam,Usam,R,		Usam.		Wm,	
ZAWADA	K,	R,				
WÓLKI	R,Wpl, Usam,		Wsam. Usam,		R, Wsam,	
WESTERPLATTE	K,Kk, Wsam,R, Usam,		Wsam, Usam,		Wm,R, Łpp, Wsam. Plzab, Kl,	
HELENA	R,Kk,	R,	Wsam,		Wm,	
KADUK	Wyrw,Łp.p.	R,P,	Wyrw.		K, Wsam,Usam,,R ,P,	
BARSKIE	Kk,Wpl,R,A Usam, Łp.p.P,	R,M,P, Łp.p.	Wsam,Usam,P,		R,Usam, Łpp, Wsam. Plzab, Kl,P,	
GORZKÓW	A,R,Um,K,Kk,Wpl, Usam,P, Łpp,	Um,Łpp, A.P.	Wsam,Usam,P, Łpp,		A,Usam,Wm, Łpp, Wsam. Plzab, Kl,R,P,	
NAWOJOWSKA	K,Kk, Wpl, Usam,P,R, Łpp,	P,R, Łpp,	Wsam,Usam,P,		Łpp, Wsam. Plzab,P,R	
PRZYDWORCOWE	Łpp,M,Wpl,A,R,Kk,Usam, Wsam, P,	M,Um,A, P,R, Łpp,	R,Kk,P, Usam, Wsam. Łpp,		A,Łpp,Um,Upl,Us am, Wsam.P,R, Łpp,	
SZUJSKIE	R,K,Wpl,Um,Wpl, Usam,P, Łpp,	R,K,P,	Wsam,Usam,R, P, Łpp,		Łpp, Wsam. Plzab, Kl,Wyrw,R,P,	R,Kk, P,
PRZETAKÓWKA	R,K,Wpl,Um,Wpl, Usam,P, Łpp,	R,K,Kk, P,	Usam, Wsam,R, P, Łpp,		A,Łpp,Um,Upl,Us am, Wsam.P, Wyrw,R,	
GOŁĄBKOWICE	R,Usam,K,Kk, Wpl,P,	M,A,Um,	Usam,R,P,	Wsam,K,	Łpp, Wsam. Plzab,P,R	
WOJ. POLSKIEGO	A,R,Um,K,Kk, Wpl, Usam,P, Łpp,	Um, Łpp, A,R,P,	Wsam,Usam,R, P, Łpp,		A, Łpp, Wsam. Plzab, Kl, Wyrw,R,P,	
MILLENIUM	R,K,Kk,Wpl,Um,Wpl, Usam,P, Łpp,	R,K,P, Łpp,	Wsam,Usam,R, P, Łpp,		Łpp, Wsam. Plzab, Kl, Wyrw,R,P,	
RYNEK	Kk,Łpp, Wpl, Usam,R,P,	R, Wsam, P,	Usam,Łpp, Wsam.R,P,	Kk,K,R,P	M,A,Łpp, Wsam.P, Wyrw,R,	R,Kk,K, Um, Wyrw,P, Łpp,
KOCHANOWSKIE	Kk,R,A,Wyrw,Łpp,Wpl, Usam,P,	R, Wsam, P, Łpp,	Wsam,Usam, Łpp,		A,Łpp, Wsam. Plzab, P, Kl, Wyrw,	R, Wsam, P, Wyrw, Łpp,
CENTRUM	Kk,R,K,Kk, Wpl, Usam,P, Łpp,	N,	R,Kk, Wsam,P, Usam, Wyrw,		P,Łpp, Wsam. Wyrw, R,	
JAGIELLOŃSKA	K,Kk,Łpp, Wpl, Usam,R,P,	R, Wsam, P,	Usam,Łpp, Wsam.R,P,	Kk,K,R,P	P,Łpp, Wsam,R, Wyrw,	Kk, Wsa m,R,,A,N ,P, Łpp,

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy zgłoszonych przestępstw i „ceduły” KMP N. Sącz.

Czynnikami, jakie można było wyłonić na bazie dostępnych dokumentów były miejsca, które w szczególny sposób sprzyjały dokonywaniu przestępstw, do takich należały:

- rejony placówek handlowych (galerie, pawilony, sklepy, gastronomia itp.), jako miejsca gromadzenia się osób spożywających alkohol. W związku z powyższym odnotowywane tam są dewastacje mienia, zaczepianie przechodniów, wymuszanie drobnych kwot „na piwo”, zakłócenia ładu i porządku publicznego, nieobyczajne wybryki,
- klatki schodowe, w których najczęściej gromadzi się młodzież zachowująca się wulgarnie, odstrasza swym wyglądem i zachowaniem mieszkańców, często po spożyciu alkoholu niszczy elewacje, zanieczyszcza teren,
- place zabaw, w godzinach wieczorowo-nocnych przesiaduje tam młodzież, która najczęściej spożywa tam alkohol, niszczy wyposażenie placu zabaw,
- miejsca mało oświetlone, jako miejsca schadzek szczególnie upatrzone przez stałych bywalców spożywających tam niskowartościowe trunki,
- garaże osiedlowe i inne wolnostojące obiekty znajdujące się w okolicy osiedli mieszkaniowych, dochodzi tam najczęściej do nieobyczajnych wybryków i kradzieży torebek przechodzącym kobietom,
- ławki przy blokach, są miejscem spotkań młodzieży oraz osób spożywających alkohol w godzinach wieczorowych, dochodzi tam do zaczepiania przechodniów, zakłócenia ładu i porządku publicznego oraz do włamań i uszkodzeń samochodów na pobliskich parkingach,
- parki, najczęściej dochodzi tam do rozbojów na osobach starszych i młodzieży szkolnej,
- okolice klubów i pubów, dochodzi tam do zakłócenia ładu i porządku publicznego oraz ciszy nocnej, występują tam również uszkodzenia samochodów, koszy na śmieci i innego mienia, jak również do pobić i rozbojów,
- rejony szkół, najczęściej dochodzi tam do wymuszeń rozbójniczych oraz bójek,
- boiska sportowe, są to miejsca, gdzie w porze wieczorowej gromadzi się młodzież spożywająca alkohol oraz niszcząca wyposażenie boisk,
- obiekty kulturalne, między innymi kina, hale sportowe, basen, odnotowywane są tam kradzieże kieszonkowe, rozboje i wymuszenia rozbójnicze,
- dworce autobusowe i kolejowy, dochodzi tam do rozbojów, pobić, kradzieży kieszonkowych i uszkodzeń samochodów,

- parkingi, najczęściej osiedlowe, dochodzi tam do uszkodzeń samochodów, włamań do samochodów, ich okradanie, a nawet występują kradzieże samochodów⁷⁷.

Przyczynami zróżnicowania przestępczości na poszczególnych dzielnicach, a tym samym zwiększonego zagrożenia np. w dzielnicach Gorzków, Nawojowska, Kochanowskie, Millenium, Wojska Polskiego, Gołąbkowice, Szujskie, Barskie jest intensywne zabudowanie i zaludnienie. Dzielnice takie mają charakter tzw. „sypialni”, czyli blokowiska.

Negatywnym czynnikiem jest fakt, iż Nowy Sącz stanowi ważny węzeł komunikacyjny i znajduje się w obszarze o charakterze turystycznym, co sprawia, że wywołuje to ujemne odbicie w kwestii bezpieczeństwa społecznego, gdyż wiąże się z występowaniem dużej anonimowości sprzyjającej działalności przestępców. Największa anonimowość występuje w dzielnicach: Przetakówka, Rynek, Jagiellońska, Centrum i Przydworcowe,

Dzielnice znajdujące się w najbardziej centralnych rejonach miasta, takie jak Rynek, Jagiellońska, Centrum, Przydworcowe, Przetakówka mimo, że nie są intensywnie zamieszkałe, również charakteryzują się wysoką przestępczością. Głównym czynnikiem takiego stanu rzeczy jest to, że w rejonach tych znajdują się prawie wszystkie instytucje państwowe, banki, parki, bazy, większe występowanie kościołów i obiektów kulturalnych. W związku z powyższym występuje bardzo duże przemieszczanie się osób, co sprzyja dokonywaniu przestępstw pospolitych takich jak: rozboje, pobicia, kradzieże kieszonkowe, włamania do samochodów i ich uszkodzenia.

W rejonie wymienionych miejsc i obiektów dochodzi do wielu niebezpiecznych sytuacji, co jest równoznaczne ze zwiększoną liczbą przestępstw i wykroczeń w tych okolicach. Instytucje odpowiedzialne za kształtowanie przestrzeni miejskiej nie zawsze brały pod uwagę kształtowania jej pod względem bezpieczeństwa – przykładem tego jest „labirynt zakamarków” wokół pawilonu „Piast”. Na dzielnicy Millenium znajduje się również Dom Pomocy Społecznej, co sprawia, że w większej mierze poruszają się w tym rejonie ludzie starsi, ma to z kolei wpływ na możliwość zaistnienia przestępstw na tych osobach, takich jak wrywanie torebek, czy rozboje. Równocześnie na terenie dzielnic tzw. „sypialni miasta” znajdują się placówki oświatowo-wychowawcze (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły średnie, kluby), czyli skupiska dzieci i młodzieży. W takich rejonach winno się zatem szczególnie dbać o poziom bezpieczeństwa. Ze względu na zróżnicowanie etniczne środowiska lokalnego, dochodzi do konfliktów na tym tle. Szczególnie problematyczna jest

---

⁷⁷ Sprawozdania z działalności Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu, a także informacje o stanie porządku i bezpieczeństwa publicznego, na terenie Nowego Sącza w latach 2007-2011

tutaj społeczność romska, która pada ofiarą dyskryminacji, ale też stanowi grupę o wysokim czynniku kryminogennym.

Cała ta infrastruktura i uwarunkowania mają swoje negatywne odbicie w kwestii bezpieczeństwa mieszkańców, gdyż również wiąże się z występowaniem dużej anonimowości, która z kolei stanowi sprzyjające warunki dla działalności przestępców, czyli występowania większej ilości przestępstw i wykroczeń⁷⁸.

5.2. Oczekiwania społeczne

Współczesne definicje słownikowe określają bezpieczeństwo, jako stan pewności, spokoju, braku zagrożenia poczucia zabezpieczenia i wskazują, że oznacza ono brak zagrożenia oraz ochronę przed niebezpieczeństwami.⁷⁹

Aby poziom bezpieczeństwa, jak również poczucie bezpieczeństwa były bardziej odczuwalne przez obywateli realizowane są przez Komendę Miejską Policji w Nowym Sączu oczekiwania społeczne. Najistotniejszym postulatem, który wysuwa obecnie społeczeństwo, jest poprawa poczucia bezpieczeństwa. Nie zwiększenie wykrywalności, nie żonglowanie cyframi, a właśnie poprawa indywidualnego poczucia bezpieczeństwa. Nie można tego celu osiągnąć bez realizacji szerokich programów uspołeczniania działań policji w kooperacji z lokalnymi partnerami w dziedzinie rozpoznawania problemów przestępczości i bezpieczeństwa, określania bilansu sił i środków, a wreszcie wspólnego działania. Policja winna, jako formacja specjalistycznie przygotowana, początkowo jedynie inspirować pewne działania, zaś następnie funkcjonować, jako jeden z podmiotów przedsięwzięcia. W Polsce wciąż konstrytuje się społeczeństwo obywatelskie - tym samym Policja realizuje zadania w zakresie zapobiegania przestępczości z innej perspektywy. Efekty takiego właśnie pojmowania działań policji obserwujemy dziś na przykładach lokalnych programów zapobiegania przestępczości. To właśnie uświadamianie zagrożeń, edukacja w zakresie oczywistych zachowań przyczynią się, w perspektywie czasu, do poprawy indywidualnego poczucia bezpieczeństwa. Ponadto ważnym priorytetem wśród przedsięwzięć kierunkowych komendy stała się pomoc ofiarom przestępstw i prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej, w tym wyuczanie zachowań zwiększających bezpieczeństwo osób i mienia

⁷⁸ Baza zgłoszonych przestępstw na terenie Nowego Sącza oraz ceduły.

⁷⁹ *Słownik Języka polskiego PWN*, pod red. M. Szymczaka, Warszawa 1996, s.215.

m.in. jak unikać zagrożeń, aby nie stać się ofiarą przestępstwa. Ten kierunek profilaktyczny został mocno rozwinięty przy udziale samorządów lokalnych⁸⁰.

Do Komendy Miejskiej Policji zgłaszane są bieżące informacje na temat poziomu poczucia bezpieczeństwa, które są oparte na opiniach i oczekiwaniach społeczności lokalnej.

Najczęściej zgłaszanymi problemami są:

- zakłócenie ładu i porządku publicznego w godzinach wieczorowo-nocnych w rejonach placówek handlowych, gdzie grupuje się młodzież spożywająca alkohol i dewastująca mienie,
- gromadzenie się osób w godzinach wieczorowo-nocnych na terenie placów zabaw - młodzież spożywa tam alkohol, zakłóca ład i porządek publiczny oraz dewastuje mienie,
- spożywanie alkoholu w miejscach mniej oświetlonych oraz dopuszczanie się nieobyczajnych wybryków,
- gromadzenie się młodzieży w rejonach bloków oraz na klatkach schodowych,
- zakłócenia ładu i porządku publicznego w godzinach wieczorowych w rejonach bloków, a w szczególności przy placach zabaw,
- gromadzenie się młodzieży o różnych porach doby w rejonach bloków i dopuszczającej się niszczenia domofonów oraz dewastacji klatek schodowych,
- gromadzenie się osób wokół terenów przy placówkach handlowym, spożywających alkohol i dopuszczających się wybryków chuligańskich, jak również zaczepiania przechodniów,
- słabo oświetlone rejony garaży oraz parkingi osiedlowe - dochodzi tam do uszkodzeń mienia, włamań do samochodów, okradania samochodów⁸¹.

Analizując dostępne materiały można było zauważyć występowanie pewnej rozbieżności pomiędzy faktycznymi zagrożeniami czyhającymi na obywateli, a ich oczekiwaniami. Lepszemu zapoznaniu się z tymi oczekiwaniami służą przeprowadzone badania zmierzające do zdiagnozowania stanu bezpieczeństwa mieszkańców osiedla Millenium w Nowym Sączu, które zostały zrealizowane w 2009 roku przez Naukowe Koło Marketingowe „Marketer” i Koło Naukowe Rozwoju Regionalnego działające w Instytucie Ekonomicznym Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Nowym Sączu, we współpracy z Komendą Miejską Policji w Nowym Sączu

---

⁸⁰ Materiały KMP w Nowym Sączu: Analiza zagrożeń i oczekiwań społecznych na terenie Nowego Sącza w oparciu o wybrane dzielnice

⁸¹ Materiały KMP Nowy Sącz „Oczekiwania społeczne”.

Jak wynika z przytoczonych danych, zagrożenia według ocen i danych policyjnych, różnią się dość wyraźnie z odczuciami mieszkańców i priorytetami wskazanych zagrożeń oraz koniecznych do podjęcia przez Policję działań. Na poczucie bezpieczeństwa mają wpływ przede wszystkim zagrożenia związane z kradzieżami, pobiciami, wymuszeniami, a także zakłócaniem ładu i porządku publicznego. Ludzie odczuwają lęk w sytuacjach bezpośredniego zagrożenia, stąd na poczucie bezpieczeństwa mają wpływ grupy agresywnej młodzieży wystającej pod blokami, osoby zaczepiające przechodniów, żebrzące, zakłócające ciszę nocną, wulgaryzmy itp.

W odczuciu mieszkańców zbyt mało jest patroli policyjnych zwłaszcza w godzinach nocnych. W poczuciu mieszkańców policja nie interesuje się ich zgłoszeniami, dlatego też wiele osób uważa, że dzwonięcie na policję nie ma sensu⁸².

Stąd też główne zadania służb policyjnych zmierzały do wyeliminowania zakłóceń porządku publicznego, szczególnie w miejscach zagrożonych i w rejonach osiedli, a stosowana taktyka pełnienia służby uwzględniała "widoczność" służb prewencyjnych, ich szybką i skuteczną reakcję na popełnianie nawet najdrobniejszych wykroczeń, a także szybkość działania i prawidłowość postępowania przy podejmowaniu, załatwianiu i efektywnym zakończeniu zgłaszanych interwencji (w tym zwłaszcza zgłaszanych przez mieszkańców zagrożonych tymi zjawiskami).

5.3. Nasycenie służb patrolowych na terenie miasta Nowego Sącza

Dokonując analizy szybkości podejmowania interwencji oraz oceniając nasycenie służb patrolowych na terenie Nowego Sącza zauważono, że na przestrzeni ostatnich 5-ciu lat przestępczość oscylowała pomiędzy liczbami 1837 a 2405. Niestety obserwując ich tendencję wzrostową w ostatnim czasie należy przytoczyć niepokojący fakt, iż w tym też okresie ilość funkcjonariuszy w służbie patrolowej zmniejszyła się ze 133 w 2007r. do 117 w 2011r. Niewątpliwie, oprócz innych czynników, ma to wpływ na odpowiednie nasycenie miasta służbami patrolowymi oraz na szybkość podjęcia interwencji⁸³, co jest podstawowym wyznacznikiem skuteczności i efektywności policji.

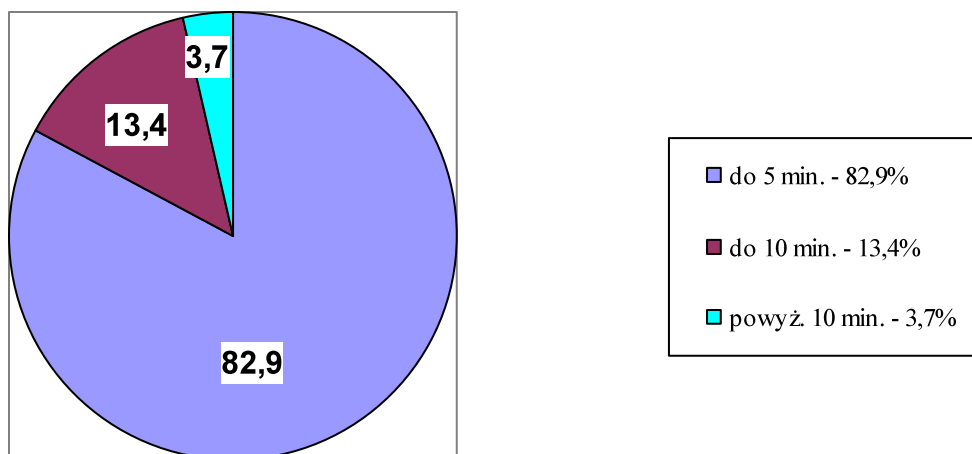
⁸² Raport z badań „Analiza stopnia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców osiedla Millenium” – Nowy Sącz 2009.

⁸³ Zestawienie wykonanych służb, dyspozycyjności, zmianowości i efektywności policjantów pionu prewencji w latach 2007-2011.

Przyczyny wydłużającego się czasu interwencji są różnorodne, w zasadzie nie zależne od podejmujących interwencje, chociaż nie spuszcza się z pola widzenia szybkości jej załatwienia (najczęściej to nieumiejętność oceny sytuacji i brak zdecydowania). Mankamenty te, trudne do uchwycenia poprzez analizę dokumentacji są korygowane przez bieżący nadzór ze strony kierowników ogniwi, kierownika referatu patrolowo-interwencyjnego, jak również oficera dyżurnego zlecającego interwencje i przyjmującego materiały z wykonanych czynności. Dane zawarte w bazie interwencji pozwalają ocenić pracę wykonywaną przez funkcjonariuszy. Jednym z podstawowych parametrów branych tutaj pod uwagę jest czas reakcji na zgłoszenie.

Czas trwania interwencji jest uzależniony od jej rodzaju, miejsca zdarzenia oraz liczby pełniących służbę patroli. Średni czas reakcji na zgłoszenie w poszczególnych latach obrazuje poniższy wykres.

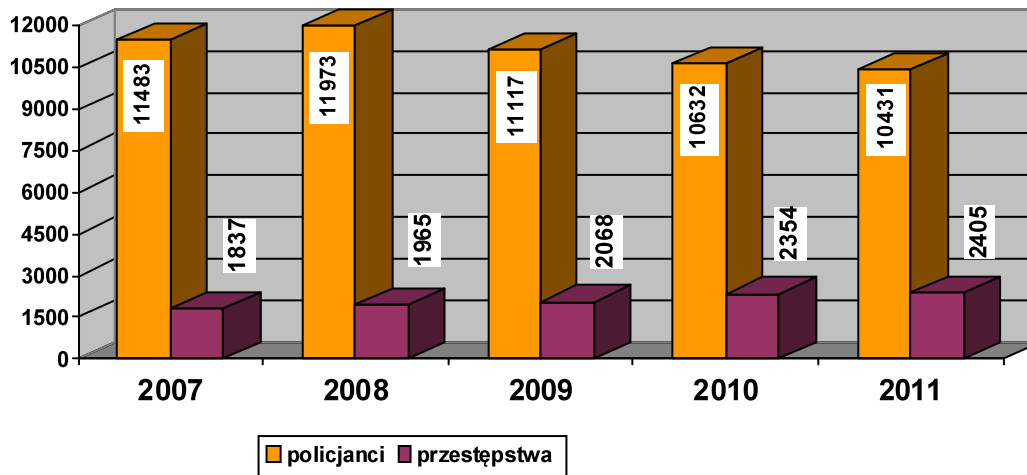
Wykres nr 32. Czas reakcji policji na zgłoszenie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: bazy podjętych interwencji KMP w Nowym Sączu

Jak pokazują zgromadzone dane, aż w przypadku 82,9% interwencji czas reakcji na zgłoszenie nie przekroczył 5 minut, 13,4% to interwencje do 10 minut, a tylko 3,7% to zgłoszenia, w których czas reakcji przekroczył 10 minut. Takie wyniki przemawiają na korzyść funkcjonariuszy oraz świadczą o wysokiej dbałości o poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.

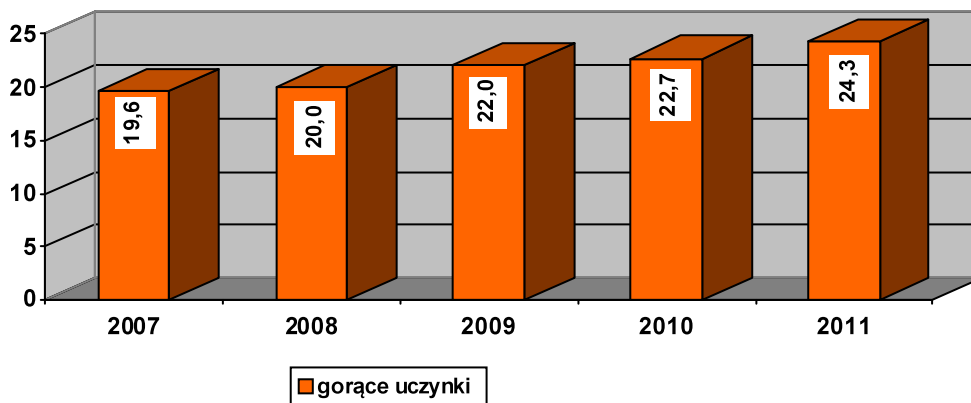
Wykres nr 33. Średnia liczba policjantów skierowanych do służby patrolowej Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu za okres 12 m-cy w latach 2007-2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KMP w Nowym Sączu

Z wykresu tego wynika jednoznacznie, iż zmniejszająca się ilość policjantów skierowanych do służby patrolowej ma duży wpływ na wzrost ilości zgłoszonych przestępstw w Komendzie Miejskiej Policji Nowy Sącz.

Wykres nr 34. Procentowy stosunek gorących uczynków do ilości zdarzeń na przestrzeni 5 lat.

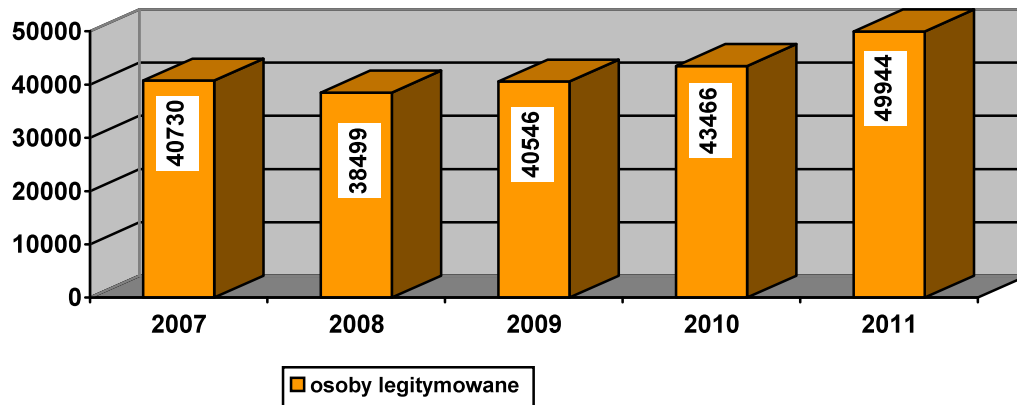

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KMP w Nowym Sączu: baza uzyskanych wyników

Analizując dalej dostępne materiały nie można stwierdzić, że inne czynniki ze strony policji mogły mieć wpływ na zwiększenie zagrożenia przestępstwami, bowiem w badanym okresie zaobserwowano systematyczny wzrost zatrzymań sprawców na gorącym uczynku zaistniałego przestępstwa, w porównaniu do ilości zdarzeń przestępczych .

Zauważono również wysoką efektywność na poziomie ilości legitymowanych osób i podjętych interwencji. Poniższe wykresy obrazują te zjawiska.

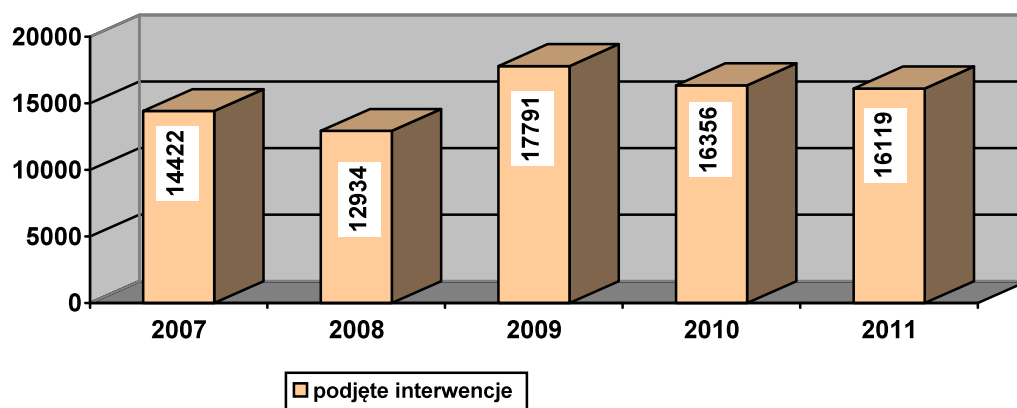
Wykres nr 35. Osoby legitymowane przez policjantów prewencji na przestrzeni 5 lat.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KMP w Nowym Sączu: baza uzyskanych wyników

Powyższy wykres prezentuje, iż pomiędzy 2007 i 2008 rokiem odnotowano spadek osób legitymowanych o 2231. Niemniej jednak w następnych latach można było zaobserwować systematyczny ich wzrost. Pomiedzy rokiem 2007 a 2011 ilości osób legitymowanych zwiększyła się o 9214, co przy spadku ilości policjantów skierowanych do służby dowodzi o zasadniczym zwiększeniu ich efektywności.

Wykres nr 36. Podjęte interwencje przez policjantów prewencji na przestrzeni 5 lat.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KMP w Nowym Sączu: baza uzyskanych wyników

Wyższa ilość podjętych interwencji zaobserwowana między 2007 a 2011 rokiem o 1697, mimo obniżonego stanu ewidencyjnego, który spowodował spadek w tych latach

o 1052 służby patrolowe, również wskazuje na wysoką efektywność policjantów w służbie patrolowej. A zatem gdyby stan etatowy był uzupełniony, to wówczas z pewnością mogło by to mieć duży wpływ na obniżenie przestępczości pospolitej.

Biorąc powyższe dane można prognozować, że obszar zagrożeń w najbliższych latach, może przyjąć najpoważniejsze rozmiary przede wszystkim w następujących sferach:

1. W zakresie budowy poczucia bezpieczeństwa i skuteczności służb prewencyjnych w odniesieniu do oczekiwań społecznych, a zwłaszcza szybkiej reakcji na zgłoszenie obywatela o interwencji lub zdarzeniu, zdeterminowane przede wszystkim niewystarczającą ilością służb patrolowo-interwencyjnych, znacznym ich udziałem w zabezpieczaniu imprez masowych oraz dużym obciążeniem czynnościami zlecanymi przez sądy, prokuratury oraz inne upoważnione organy.
2. Przestępczości kryminalnej i gospodarczej, a w szczególności:
  - przestępstw przeciwko mieniu, w tym zwłaszcza włamań do obiektów handlowych i mieszkań oraz kradzieży mienia,
  - przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, głównie w kategoriach rozbojów, kradzieży i wymuszeń rozbójniczych,
  - przestępczości samochodowej, w tym zwłaszcza kradzieży, włamań, okradania samochodów i ich uszkodzeń,
  - przestępstw w obrocie gospodarczym, ze szczególnym uwzględnieniem zagarnięć mienia, oszustw i fałszerstw, wyłudzeń kredytów, nielegalnego obrotu alkoholem.
3. Przestępczości narkotykowej i zjawiska narkomanii, a zwłaszcza:
  - rozszerzania się zjawiska tzw. "małej narkomanii", szczególnie wśród młodzieży szkolnej, związanej z coraz częstszym używaniem narkotyków "miękkich" i środków zastępczych (chemicznych),
  - obrotu i dystrybucji narkotyków "twardych", szczególnie wśród młodzieży starszej, głównie w środowiskach szkół średnich i wyższych funkcjonujących na obszarze Nowego Sącza⁸⁴.
4. W zakresie zagrożeń sytuacjami kryzysowymi, zbiorowymi zakłóceniami porządku publicznego, w tym zwłaszcza ekscesami chuligańskimi uczestników imprez masowych (przede wszystkim podczas imprez sportowych i koncertów) oraz ze strony

---

⁸⁴ Materiały KMP w Nowym Sączu: Wprowadzenie do problematyki nieletnich, patologii, narkomanii oraz programu zapobiegania niedostosowaniu społecznemu i przestępczości wśród dzieci i młodzieży

młodzieżowych grup subkulturowych, głównie na osiedlach i w miejscach uczęszczanych przez młodzież (modne dyskoteki, kluby i puby, "otwarte" miejsca spotkań)⁸⁵.

5. Rozszerzenia się zjawiska kryminalizacji nieletnich, spadku autorytetu szkoły i dysfunkcji rodziny, w tym zwłaszcza:

- większego udziału nieletnich w dokonywaniu przestępstw i swoistej "specjalizacji" w przestępstwach: rozbojów, kradzieży i wymuszeń rozbójniczych, popełnianych na szkodę młodzieży dojeżdżającej do szkół w Nowym Sączu, kradzieży z włamaniem do samochodów, do słabo zabezpieczonych technicznie obiektów handlowych, (głównie niewielkich sklepów, kiosków i barów małej gastronomii), piwnic i garaży oraz kradzieży mienia w sklepach i jednośladów,
- przestępstw o podłożu podkulturowym lub z pobudek chuligańskich, mających postać bójek, pobic i uszkodzeń ciała oraz niszczenia i uszkodzania mienia (głównie ze strony "dresiarzy"),
- negatywnego wpływu ze strony sekt i grup podkulturowych, szczególnie o charakterze agresywnym i nacjonalistycznym,
- alkoholizacji nieletnich,
- rosnącej przemocy w rodzinie, w tym znęcania się nad rodziną, na podłożu alkoholowym,
- rosnącej przemocy w szkole, w tym przestępstw i wykroczeń mających postać kradzieży, wymuszeń rozbójniczych, gróźb, znęcań i pobic, popełnianych przez coraz to młodszych sprawców.⁸⁶

5.4. Proponowane przedsięwzięcia zmierzające do poprawy i ochrony porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli.

Z przeprowadzonych badań jednoznacznie wynika, iż na przestrzeni ostatnich pięciu lat wystąpiły niekorzystne tendencje wzrostowe przestępczości. W związku z powyższym należałoby podjąć działania zmierzające do poprawy zaistniałej sytuacji. Wydaje się, że głównym priorytetem w pracy Policji byłaby konieczność zintensyfikowania współpracy i współdziałania Policji ze społeczeństwem, w tym szczególnie z organizacjami i instytucjami mogącymi przyczynić się do osiągnięcia poprawy bezpieczeństwa obywateli.

---

⁸⁵ Materiały KMP w Nowym Sączu: Sprawozdanie z zakresu rozpoznania i profilaktycznej pracy KMP w Nowym Sączu na rzecz zapobiegania demoralizacji nieletnich oraz patologiom społecznym

⁸⁶ Sprawozdanie z działalności Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu, a także informacje... op. cit.

Usytuowanie bowiem Policji w powiatowej administracji zespolonej pod zwierzchnictwem Prezydenta Miasta, spowodowane jest potrzebą i koniecznością jak najszerszego współdziałania Policji z podmiotami pozapolicyjnymi, które powinny dać szansę powstania spójnych i skoordynowanych działań przeciwprzestępczych.

Rosnące zagrożenie przestępczością popoliłą, w tym szczególnie przestępstw przeciwko mieniu, a zwłaszcza kradzieży, głównie kieszonkowych, sklepowych, mieszkaniowych, jednośladów oraz kradzieży z włamaniem, w szczególności do samochodów, placówek handlowych i mieszkań, przestępstw cechujących się dużym stopniem brutalności wobec ofiar, mających głównie postać rozbojów i wymuszeń rozbójniczych oraz pobić, rozszerzające się zjawisko przestępczości narkotykowej i zjawisko kryminalizacji nieletnich, powinny wymuszać konieczność wypracowania efektywnych form i metod zapobiegania tym przestępstwom i patologiom oraz zwiększenia skuteczności ścigania ich sprawców.

Osiągnięcie postępu, a zwłaszcza systematyczne osiągnięcie rzeczywistej poprawy stanu bezpieczeństwa na terenie miasta Nowego Sącza i poprawa poczucia bezpieczeństwa jego mieszkańców, nie będą możliwe bez zwiększenia wsparcia działań Policji, szczególnie przez władze samorządowe i administracyjne miasta oraz stworzenia np. lokalnej koalicji różnych podmiotów na rzecz poprawy bezpieczeństwa.

Na podstawie istniejącego stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz prognozowanych zagrożeń rozwoju przestępczości i zjawisk kryminogennych, wysuniętych na podstawie przeprowadzonych badań w tej pracy należałoby postawić kilka celów głównych zmierzających do zminimalizowania tych negatywnych tendencji, tj.:

- 1) stworzenie map zagrożenia poszczególnych dzielnic,
- 2) podjęcie właściwej organizacji monitoringu miejskiego,
- 3) ograniczenie przestępczości, w tym zwłaszcza następujących kategorii przestępstw:
  - a) rozbojów i wymuszeń rozbójniczych, w szczególności dokonywanych na szkodę dzieci i młodzieży szkolnej,
  - b) kradzieży kieszonkowych, mieszkaniowych, sklepowych, jednośladów,
  - c) kradzieży z włamaniem do samochodów, placówek handlowych, domów i mieszkań,
  - d) uszkodzeń mienia, w tym zwłaszcza samochodów, placówek handlowych i innych uszkodzeń,
- 4) ograniczenie rozszerzającego się zjawiska narkomanii i przestępczości narkotykowej, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży szkolnej,

5) odczuwalnej poprawy poczucia bezpieczeństwa społecznego, zwłaszcza wśród mieszkańców dzielnic najbardziej zagrożonych oraz dzieci i młodzieży szkolnej.

Systematyczne przybliżanie się do osiągnięcia takich celów, skutkować powinno osiągnięciem także innych, równie ważnych, celów pośrednich, do których niewątpliwie należałoby zaliczyć:

- uzyskanie pozytywnego wydzwiku społecznego i akceptacji dla inicjatyw podejmowanych na rzecz poprawy bezpieczeństwa publicznego w mieście,
- wzrost zaufania społecznego dla organów samorządowych, policji i innych podmiotów zaangażowanych w realizację tego przedsięwzięcia,
- wzrost aktywności grup i środowisk zaangażowanych w realizację przedsięwzięcia lub będących jego odbiorcami, a zwłaszcza integrację środowisk osiedlowych i szkolnych,
- edukację i w konsekwencji wzrost świadomości prawnej, kryminologicznej i wiktymologicznej obywateli skutkującej większym zaangażowaniem się w problemy bezpieczeństwa i minimalizowaniem ryzyka stania się ofiarą przestępstwa,
- współpracę policji ze społeczeństwem i kształtowanie wizerunku policjanta, jako godnego zaufania stróża porządku i bezpieczeństwa publicznego, pełniącego służebną rolę wobec społeczeństwa,
- urzeczywistnienie w praktyce koncepcji dzielnicowego, jako policjanta "pierwszego kontaktu", który powinien być rzeczywistym "gospodarzem terenu", mającego stały kontakt z mieszkańcami swojej dzielnicy, inicjującego przedsięwzięcia na rzecz poprawy bezpieczeństwa w dzielnicy,
- właściwe dyslokowanie służb prewencyjnych, na podstawie map zagrożenia, stosownie do występującego zagrożenia i oczekiwań mieszkańców oraz zapewnienia szybkiej reakcji na zgłoszenie obywatela o zdarzeniu lub interwencji,
- skoncentrowanie i zespolenie działań różnych podmiotów realizujących przedsięwzięcia na rzecz profilaktyki i zapobiegania przestępczości, narkomanii, alkoholizmowi, przemocy w rodzinie i innym patologiom, w tym szczególnie w odniesieniu do środowiska szkolno-wychowawczego i rodzinnego.

Policja samodzielnie nie jest w stanie rozwiązywać wszystkich problemów związanych z przestępczością, a zwłaszcza z rosnącą liczbą rozbojów i wymuszeń rozbójniczych, kradzieżami i kradzieżami z włamaniem np. do samochodów, placówek handlowych i mieszkań oraz rozszerzającymi się zjawiskami patologii społecznych, w tym

szczególnie przestępczością i demoralizacją nieletnich, narkomanią i alkoholizmem - także w środowisku młodzieżowym, rosnącą falą przemocy, brutalizacji zachowań, oraz różnych przejawów chuligaństwa i zwyczajnego chamstwa, coraz częściej widocznych i dotkliwych głównie w centralnych rejonach miasta i na dużych osiedlach mieszkaniowych, które to zjawiska generują zachowania przestępcze lub mają z nimi bezpośredni związek. Stąd też, w celu skuteczniejszych działań i uzyskania wyraźnego postępu w ograniczaniu i neutralizowaniu tych zjawisk, Policja powinna uzyskać wsparcie ze strony innych podmiotów, a zwłaszcza samorządu lokalnego.

Dla zapewnienia prawidłowej realizacji przedstawionych celów, koniecznym powinno być utworzenie np. odpowiedniej komisji wspierającej bezpieczeństwo oraz wspomaganie jej przez oświatę, czy instytucje odpowiedzialne za rodzinę przy jednoczesnym utworzeniu zespołu, którego podstawowym zadaniem byłoby opracowywanie konkretnych działań programowych, mających na celu poprawę bezpieczeństwa. Podejmowane przez zespół działania powinny sprowadzać się do zachęcania i proponowania konkretnych rozwiązań wykonawczych oraz konsolidowania podmiotów wokół dwóch zasadniczych kierunków prac:

- 1) poprawie bezpieczeństwa w rejonach osiedli i dzielnic, poprzez wdrożenie kompleksowych działań w oparciu o istniejące już założenia programowe "Bezpieczne Osiedle" i "Bezpieczny Biznes", w ramach których możliwe byłoby ograniczenie np. liczby kradzieży i kradzieży z włamaniem do samochodów i mieszkań m. in. poprzez wdrażanie i rozwijanie koncepcji zapobiegawczych pn. "Bezpieczny Parking" i "Bezpieczny Dom",
- 2) poprawie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, w tym kreowanie postaw anty przestępczych, prospołecznych oraz minimalizowanie ryzyka stania się ofiarą przestępstwa, niedopuszczaniu do szerzenia się przemocy, a zwłaszcza handlu środkami odurzającymi na terenie szkoły i w jej najbliższym otoczeniu poprzez realizację bloku programowego pn. "Bezpieczna Szkoła", w ramach którego rekomendowane winny być do realizacji następujące koncepcje i programy szczegółowe: "Zero tolerancji" , "Dealer", "Niebieska Karta", "Uwaga zagrożenie", "Przyjazna szkoła", "Współpracujmy", "Nie ma czasu na nudę", "Bezpieczna droga do szkoły", "Bezpieczne ferie" i "Bezpieczne wakacje"⁸⁷. Realizacja przez Policję i podmioty wspomagające w/w założeń, powinna przyczynić się wydatnie do stopniowego osiągnięcia kolejnych celów głównych,

---

⁸⁷ Materiały KMP w Nowym Sączu: Informacja o realizacji przedsięwzięć... op. cit.

tj. ograniczenia liczby rozbojów i wymuszeń rozbójniczych, przemocy w szkole oraz rozpoznawania i neutralizowania handlu narkotykami.

Jeśli by przyjęto takie priorytety, to powinny one zmierzać do uzyskania widocznej i odczuwalnej poprawy bezpieczeństwa, w tym zwłaszcza:

- ograniczenia liczby przestępstw, w tym szczególnie przeciwko mieniu w dzielnicach: Barskie, Gołąbkowice, Kaduk, Kochanowskie, Millenium, Nawojwoska, Przetakówka, Szujskie, WOP, Centrum, Gorzków, Jagiellońska, Przydworcowe, Rynek, a więc dzielnic zaliczonych do najbardziej zagrożonych, dążąc równocześnie do stopniowej poprawy bezpieczeństwa w dzielnicach mniej zagrożonych,
- poprawy bezpieczeństwa uczniów, szczególnie dojeżdżających z pobliskich miejscowości do szkół w Nowym Sączu, poprzez poprawę bezpieczeństwa i porządku publicznego w rejonach: Plant Miejskich, dworców PKP i PKS i na drogach dojścia do nich, w rejonie przystanków autobusowych, zwłaszcza przy Al. Wolności oraz w obrębie szkół usytuowanych na obszarze w/w dzielnic,
- rozpoznawania i ograniczania wpływów dealerów narkotykowych, szczególnie w środowiskach młodzieżowych, a zwłaszcza w modnych młodzieżowych klubach i dyskotekach.

Wydaje się, że realizacja proponowanych powyższych przedsięwzięć powinna przynieść oczekiwane rezultaty, szczególnie poprzez skoordynowanie działań (często rozproszonych) różnych podmiotów we współpracy z policją. Ideą tej współpracy powinna być zasada wzajemnego uzupełniania się, celem zapobieżenia powielaniu działań oraz marnotrawieniu czasu, sił i środków.

Poprzez wykorzystanie sił policyjnych oraz innych podmiotów wykonawczych w ramach współdziałania międzyinstytucjonalnego, powinien nastąpić odczuwalny wzrost poczucia bezpieczeństwa w zagrożonych rejonach, miejscach i wśród osób zagrożonych.

Realizacja tych przedsięwzięć powinna przynieść również wzrost więzi międzyspołecznych w danym środowisku, bowiem problem bezpieczeństwa osób zagrożonych stanie się problemem nie tylko ich i policji, ale także ogółu społeczeństwa, władz samorządowych i administracyjnych, szkół i innych organizacji i instytucji.

Podjęmowane działania w zakresie kształtowania bezpieczeństwa społecznego powinny podlegać okresowej ocenie i być przedmiotem dyskusji społecznej.

Wnioski

Przeprowadzone badania dotyczące przestępczości popełnionej na terenie Nowego Sącza w latach 2007-2011 miały dostarczyć odpowiedzi na przedstawione problemy badawcze oraz dokonać analizy postawionych hipotez badawczych.

Dokonana analiza zgromadzonego materiału dostarczyła wyczerpujących odpowiedzi na postawione problemy badawcze, jak również potwierdziła prawdziwość hipotez badawczych i pozwoliła ostatecznie na wyprowadzenie kilku wniosków:

- liczba przestępstw zgłoszonych w Komendzie Miejskiej Policji w Nowym Sączu w roku 2011 była większa niż w roku 2007 o 46,2%;
- liczba przestępstw popełnionych na terenie Nowego Sącza w latach 2007-2011 systematycznie wzrastała;
- stwierdzono, że przestępczość w poszczególnych dzielnicach nie kształtowała się jednakowo, bowiem dzielnice usytuowane w centralnych rejonach miasta były najbardziej zagrożonymi rejonami w całym okresie poddanym badaniu;
- przestępczość skierowana przeciwko mieniu była najbardziej odczuwalnym zagrożeniem na terenie Nowego Sącza;
- przestępczość w podstawowych kategoriach utrzymywała się na wysokim poziomie;
- zaobserwowano występowanie czynników, które sprzyjały większemu rozwojowi przestępczości, czynnikami tymi były m.in.:
  - zakłócanie ładu i porządku publicznego, głównie przez młodzież,
  - specyficzne zakątki, jako miejsca schadzek szczególnie upatrzone przez osoby tam przebywające,
  - spożywanie alkoholu w miejscach publicznych,
  - miejsca słabo oświetlone,
- przyczynami zróżnicowania przestępczości na poszczególnych dzielnicach były:
  - intensywne zabudowania i zaludnienie,
  - skupiska prawie wszystkich instytucji państwowych,
  - większe przemieszczanie się osób,
  - występowanie dużej anonimowości,
- przeprowadzone badania pokazały, że na ich podstawie istnieje możliwość tworzenia map zagrożenia przestępczością, co powinno przyczynić się do szybkiego i skutecznego reagowania na przestępczość, w celu jej ograniczenia oraz możliwość właściwej organizacji monitoringu miejskiego;

- spadek policyjnych służb prewencyjnych miał istotny wpływ na wzrost przestępstw, szczególnie w kategoriach typu bójki, pobicia, rozboje, włamania, kradzieże, uszkodzenia mienia;
- skala przestępczości przekłada się na zmniejszenie poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców, co stwierdzono na podstawie przesyłanych do KMP w Nowym Sączu materiałów dotyczących oczekiwań społecznych;
- Komenda Miejska Policji prowadziła działania profilaktyczne (programy), które miały na celu zmniejszenie liczby przestępstw kryminalnych,
- policja (na wszystkich szczeblach organizacyjnych) dokładała starań, by doprowadzić do zmniejszenia przestępczości, mimo wysokiej efektywności policji celu tego nie udało się osiągnąć.

Niemniej jednak, można by jeden z problemów pozostawić otwarty, jako materiał do dalszego badania. Chodzi tutaj o czynniki sprzyjające rozwojowi przestępstw na poszczególnych dzielnicach miasta Nowego Sącza. Prowadzone prace badawcze oparto na dostępnych materiałach Komendy Miejskiej Policji, z których to można było wyłonić tylko niektóre przyczyny występowania przestępstw na tych dzielnicach. Natomiast przeprowadzając np. badania ankietowe można by stworzyć rozbudowaną pracę na temat uwarunkowań i czynników sprzyjających rozwojowi wzrastającej przestępczości na terenie miasta Nowego Sącza. Warto by takie studia przeprowadzić, ponieważ dałyby one z dużym prawdopodobieństwem możliwość ustalenia źródła patologii oraz zbadać, co jest przyczyną wzrastającej tej patologii przestępczości. Mając taką wiedzę o wiele łatwiej byłoby zniwelować te niekorzystne tendencje, jakie zaobserwowano na podstawie przeprowadzonych badań w tej pracy.

Podsumowanie

Rosnące zagrożenie przestępczością pospolitą, w tym coraz częściej z udziałem osób nieletnich, brutalizacja działań sprawców i narastające zjawiska patologii społecznej, zwłaszcza przemocy w rodzinie, narkomanii i alkoholizmu obserwuje się na terenie miasta Nowego Sącza od pięciu lat. Podobne tendencje związane z rosnącą przestępczością i pogorszeniem poczucia bezpieczeństwa obywateli widoczne są także w skali województwa i kraju. Jest to zjawisko, które w ostatnich latach przybiera na sile. Obecnie żyjemy w trudnych czasach, gdzie napotyka się na wiele nowych niebezpieczeństw wynikających z ogromnego postępu cywilizacyjnego. Dzisiaj ludzie mają szerszy dostęp do wszelkiego rodzaju używek (alkohol, narkotyki, papierosy), spotykają się z różnymi zagrożeniami, nie zawsze wiedząc jak na nie reagować.

W pracy tej dało się zaobserwować, że skala przestępczości zgłaszanej w Komendzie Miejskiej Policji Nowy Sącz w badanym okresie wykazała tendencję wzrostową. Co więcej, nie jest to tylko i wyłącznie lokalny trend, świadczy to o ogromnej skali problemu. Taka sytuacja przekłada się także na zmniejszenie poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców, co powoduje dyskomfort oraz uzasadnione poczucie zagrożenia, będące realną przeszkodą w normalnym funkcjonowaniu. Mają na to wpływ przede wszystkim zagrożenia związane z rozbojami i wymuszeniami rozbójniczymi (605), kradzieżami, według kolejności: kieszonkowe (784), mieszkaniowe (213), sklepowe (206), jednoślady (168), okradania samochodów (144) oraz ich kradzieże (124); włamania, głównie do samochodów (404), placówek handlowych (360) i do mieszkań (231); uszkodzenia mienia, a w szczególności samochodów (726); pobicia (144), a także zakłócanie ładu i porządku publicznego. Ludzie odczuwają lęk w sytuacjach bezpośredniego zagrożenia, stąd na poczucie bezpieczeństwa mają również wpływ grupy agresywnej młodzieży wystającej pod blokami, osoby zaczepiające przechodniów, żebrzące, zakłócające ciszę nocną, wulgaryzmy itp.

Problem przestępczości stanowi obecnie jeden z ważniejszych dylematów społecznych. Zapewnienie bezpieczeństwa poprzez zmniejszenie liczby popełnianych przestępstw to jakże aktualne i trudne wyzwanie, przed którym stoją instytucje w Polsce. Wysoki poziom przestępczości jasno pokazuje, że podejmowane w tej kwestii środki zapobiegawcze nie są wystarczające, a system wciąż niedoskonały. Oczywistym wydaje się fakt, że nigdy nie uda się całkowicie wyeliminować problemu, jednak efektywne i zaplanowane współdziałanie może skutecznie obniżyć liczbę przestępstw.

Przeprowadzone badania i analiza zgromadzonego materiału umożliwiła wskazanie miejsc o najwyższym zagrożeniu, co powinno pozwolić w sposób adekwatny zorganizować i dyslokować służby policyjne oraz inne zajmujące się bezpieczeństwem. Dzięki takim badaniom można tworzyć mapy zagrożenia oraz podjąć właściwą organizację monitoringu miejskiego. Diagnoza na podstawie tych badań pozwoli zintensyfikować służbę patroli wokół realnego zagrożenia, co wpłynie na skuteczniejsze działania zmniejszające zagrożenie przestępczością i ewentualne zwiększenie poczucia bezpieczeństwa

Komenda Miejska Policji w Nowym Sączu, podobnie jak inne jednostki w całym kraju prowadziła działania profilaktyczne, które miały na celu zmniejszenie liczby przestępstw, a jednocześnie zapewnienie poczucia bezpieczeństwa. Osiągnięcie założonych celów, tj. ograniczenie tendencji wzrostowych wymaga wielokierunkowych działań policji podejmowanych nie tylko przy współdziałaniu z organami prokuratorskimi i sądowymi oraz innymi wyspecjalizowanymi służbami, ale przy daleko idącej współpracy z organami samorządowymi wszystkich szczebli, organizacjami pozarządowymi, podmiotami wspierającymi szeroko rozumianą sferę bezpieczeństwa, a zwłaszcza z samymi mieszkańcami miasta Nowego Sącza.

Wszystkim nam zależy na poprawie bezpieczeństwa, szczególnie najmłodszych członków społeczeństwa. To właśnie młodzi ludzie narażeni są na liczne zagrożenia, które mogą prowadzić ich do konfliktu z prawem. Jednak to na dorosłych ciąży obowiązek ochrony młodzieży, dlatego należy kontynuować prowadzone już działania profilaktyczne, jednocześnie zwiększając ich różnorodność. Edukacja może bowiem realnie zniwelować poziom przestępczości. Warto też zastanowić się nad poprawą systemu prawnego, który nie do końca chroni obywateli. Tylko ustawiczne działania zapobiegawcze mogą doprowadzić do poprawy sytuacji.

Aneks

Spis tabel :

1. tabela nr 1.....	s.33
2. tabela nr 2.....	s.34
3. tabela nr 3.....	s.35
4. tabela nr 4.....	s.36
5. tabela nr 5.....	s.40
6. tabela nr 6.....	s.43
7. tabela nr 7.....	s.47
8. tabela nr 8.....	s.52
9. tabela nr 9.....	s.57
10. tabela nr 10.....	s.59
11. tabela nr 11.....	s.60
12. tabela nr 12.....	s.61
13. tabela nr 13.....	s.62
14. tabela nr 14.....	s.63
15. tabela nr 15.....	s.65
16. tabela nr 16.....	s.68

Spis wykresów:

1. wykres nr 1.....	s.33
2. wykres nr 2.....	s.34
3. wykres nr 3.....	s.35
4. wykres nr 4.....	s.37
5. wykres nr 5.....	s.41
6. wykres nr 6.....	s.41
7. wykres nr 7.....	s.42
8. wykres nr 8.....	s.43
9. wykres nr 9.....	s.44
10. wykres nr 10.....	s.44
11. wykres nr 11.....	s.45
12. wykres nr 12.....	s.45
13. wykres nr 13.....	s.46
14. wykres nr 14.....	s.47
15. wykres nr 15.....	s.48
16. wykres nr 16.....	s.49
17. wykres nr 17.....	s.49
18. wykres nr 18.....	s.50
19. wykres nr 19.....	s.50
20. wykres nr 20.....	s.51
21. wykres nr 21.....	s.53
22. wykres nr 22.....	s.53
23. wykres nr 23.....	s.54
24. wykres nr 24.....	s.54
25. wykres nr 25.....	s.55
26. wykres nr 26.....	s.58
27. wykres nr 27.....	s.59
28. wykres nr 28.....	s.60
29. wykres nr 29.....	s.61

30. wykres nr 30.....	s.62
31. wykres nr 31.....	s.63
32. wykres nr 32.....	s.74
33. wykres nr 33.....	s.75
34. wykres nr 34.....	s.75
35. wykres nr 35.....	s.76
36. wykres nr 36.....	s.76

Spis map:

1. mapa nr 1.....	s.64
-------------------	------

Bibliografia

I. Źródła archiwalne:

Analizy przestępczości kryminalnej zaistniałej na terenie powiatu nowosądeckiego (grodzkiego i ziemskiego).

Baza podjętych interwencji porządkowych przez Referat Patrolowo-Interwencyjny Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu w latach 2007-2011.

Baza uzyskanych wyników KMP w Nowym Sączu.

Baza zgłoszonych przestępstw na terenie Nowego Sącza.

Baza zgłoszonych przestępstw na terenie komisariatów i posterunku policji.

Cedule – Wydział Prewencji KMP w Nowym Sączu.

Materiały KMP Nowy Sącz „Oczekiwania społeczne”.

Materiały KMP w Nowym Sączu, Analiza zagrożeń i oczekiwań społecznych na terenie Nowego Sącza w oparciu o wybrane dzielnice.

Materiały KMP w Nowym Sączu: Informacja o realizacji przedsięwzięć przez Wydział Prewencji KMP w N.S. wpisujących się w obszar zadań ogólnopolskich i małopolskich programów oraz akcjach i działaniach.

Materiały KMP w Nowym Sączu: Narada roczna Wydziału Prewencji KMP w Nowym Sączu.

Materiały KMP w Nowym Sączu: Podział Nowego Sącza na dzielnice.

Materiały KMP w Nowym Sączu: Sprawozdanie z zakresu rozpoznania i profilaktycznej pracy KMP w Nowym Sączu na rzecz zapobiegania demoralizacji nieletnich oraz patologiom społecznym.

Materiały KMP w Nowym Sączu: Szczegółowy Zakres Działania Wydziału Prewencji KMP w Nowym Sączu.

Materiały KMP w Nowym Sączu: Wprowadzenie do problematyki nieletnich, patologii, narkomanii oraz programu zapobiegania niedostosowaniu społecznemu i przestępczości wśród dzieci i młodzieży.

Raport z badań „Analiza stopnia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców osiedla Millenium” – Nowy Sącz 2009.

Sprawozdania z działalności Komendy Miejskiej Policji w Nowym Sączu, a także informacje o stanie porządku i bezpieczeństwa publicznego, na terenie Nowego Sącza w latach 2007-2011.

Urząd Miasta Nowego Sącza – Wydział Spraw Obywatelskich – Załącznik do pisma WSO.0200-17/09).

Zestawienia wykonanych służb, dyspozycyjności, zmianowości i efektywności policjantów pionu prewencji w latach 2007-2011.

II. Źródła drukowane:

Dz. U. z 2002r., nr 7, Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji.

Dz. U. z 2002r., nr 11, Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Dz. U. z 2002r., nr 11, Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

Dz. U. z 2009r., nr 62 poz. 504, zmiana (Dz. U. z 2010r. nr 152 poz. 1021., Dz. U. z 2010r. nr 127 poz. 857, Dz. U. z 2011r. nr 217 poz. 1280) Ustawa z dnia 20 marca 2009r, o bezpieczeństwie imprez masowych.

Dz. U. z 2002r. nr 7, Zarządzenie nr 590 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 października 2003r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich.

Dz. U. z 2002r., nr 11, Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Dz. U. nr 23, poz. 108. powołana ustawą z dnia 13 czerwca 1967r.,. ORMO.

Uchwała Rady Ministrów z 7 grudnia 1954r., o zakresie działania ministra spraw wewnętrznych oraz jego organów terenowych (Mon. Pol. Nr 8, poz.83).

Dz. U. z 1988r., nr 26, poz. 183, (tekst jednolity), Ustawa z dnia 20 lipca 1983 r. o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego.

Dz. U. nr 106, poz. 668, Ustawa z dnia 17 sierpnia 1998r., o zmianie niektórych ustaw kompetencyjnych organów administracji publicznej, w związku z reformą ustrojową państwa.

Dz. U. nr 96, poz. 603, Ustawa z dnia 24 lipca 1998r., o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa.

Dz. U. nr 91, poz. 577, Ustawa z dnia 5 czerwca 1998r., o administracji rządowej w województwie.

Dz. U. nr 91, poz. 587, Ustawa z dnia 5 czerwca 1998r., o samorządzie powiatowym.

Dz. U. nr 91, poz. 576. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998r., o samorządzie województwa.

Dz. U. Z 1996 r. nr 13, poz. 74, z późn. zm. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym.

III. Literatura:

- Ambroziak A., Stępnik P., *Służba więzienna wobec problemów resocjalizacji penitencjarnej*, Poznań 2004.
- Bałandynowicz A., *Kara pozbawienia wolności jako totalne ograniczenie wolności jednostki*, w: *Penitencjarna kultura fizyczna*, pod red. A. Rejzner, Warszawa 2002.
- Bałandynowicz A., *Probacja Wychowanie do wolności*, Warszawa 1996, s. 41-53.
w: *Człowiek w obliczu prawa*, pod red. B. Pastwa-Wojciechowska, Kraków 2008.
- Bardach J., Leśniorski B., Pietrzak M., *Historia państwa i prawa polskiego*, Warszawa 1985.
- Bezpieczny Obywatel - Bezpieczne Państwo*, pod red. J. Czapska, J. Widacki, Lublin 1998.
- Błachut J., Gaberle A., Krajewski K., *Kryminologia*, Gdańsk 2001.
- Bolesta S., *Pozycja prawna MO w systemie PRL*, Warszawa 1973.
- Buchała K., Wolter W., *Wykład prawa karnego na podstawie kodeksu karnego z 1969r. cz. I, Zeszyt I*, Kraków :UJ 1971, w: *Człowiek w obliczu prawa*, pod red. B. Pastwa-Wojciechowska, Kraków 2008.
- Chodubski AJ., *Wstęp do badań politologicznych*, Gdańsk 2004.
- Cielecki T., *Prewencja kryminalna. Studium z profilaktyki Kryminologicznej*, Opole 2004.
- Cielecki T., *Realizacja przez Policję strategii prewencyjnej w zwalczaniu przestępczości i innych patologii*, Słupsk 1999.
- Czapska J., Wójcikiewicz J., *Policja w społeczeństwie obywatelskim*, Kraków 1999.
- Czapska J., *Bezpieczeństwo lokalne, Społeczny kontekst prewencji kryminalnej*, pod red. Janiny Czapskiej i Jana Widackiego, Warszawa 2000.
- Człowiek w obliczu prawa*, pod red. B. Pastwa-Wojciechowska, Kraków 2008.
- Dobkowski B., *Funkcje resortu spraw wewnętrznych w ujęciu prawnohistorycznym*, Instytut Prawa ASW, Warszawa, 1984.
- Encyklopedia PWN*, red. J. Wojnowski, Warszawa 2004.
- Gaberle A., *Patologia społeczna*, Wydawnictwo prawnicze, Warszawa 1993.
- Hołyst B., *Kryminologia*, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 2007.
- Hołyst B., *Wiktymologia*, Warszawa 2000.
- Kardas P., *Przestępstwo ciągle w prawie karnym materialnym*, Kraków 1999.
- Kawula S., *Pedagogika rodziny: obszary i panorama problematyki*, Toruń 1988.
- Kelling G., Coles C., *Wybite szyby. Jak zwalczać przestępczość i przywracać ład w najbliższym otoczeniu*. Warszawa 2000.
- Krajewski K., *Teorie kryminologiczne a prawo karne*, Warszawa 1994.

- Krawiec S., *Niektóre uwarunkowania przemocy w Polsce. Aspekty socjologiczne* [w:] *Socjologiczne i psychologiczne aspekty przemocy*, pod red. J. Wawrzyniak, Łódź 2007.
- Lernel L., *Zarys kryminologii ogólnej*, Warszawa 1983.
- Lernell L., *Podstawy nauki polityki kryminalnej w: Przystępczość i zjawiska patologiczne w województwie mazowieckim* pod red. F. Prusak, Warszawa 2003.
- Lernell L., *Wykład Prawa Karnego*, Warszawa 1961, w: *Człowiek w obliczu prawa*, pod red. B. Pastwa-Wojciechowska, Kraków 2008.
- Lowe G., *Picie młodzieży a style życia w rodzinie*, Warszawa 2000.
- Łobocki M., *Metody i techniki badań pedagogicznych*, Kraków 2006.
- Łobocki M., *Wprowadzenie do metodologii badań pedagogicznych*, Kraków 2007.
- Machel H., *Psychospołeczne uwarunkowania pracy resocjalizacyjnej personelu więziennego*, Wyd. UG. Gdańsk 2001.
- Majkowski W., *Czynniki dezintegracji współczesnej rodziny polskiej*, Warszawa 1999.
- Misiuk A., *Policja a społeczeństwo*, Szczytno 1997.
- Młodzież z grup ryzyka. Perspektywy profilaktyki*, pod red. M. Prajsner, Gdańsk 2003.
- Nowak S., *Metodologia badań socjologicznych*, Warszawa 2003.
- Pilch T., *Zasady badań pedagogicznych*, Warszawa 1998.
- Prawne i socjokulturowe uwarunkowania profilaktyki społecznej i resocjalizacyjnej*, pod red. F. Kozaczuka, Rzeszów 2009.
- Prusak F., *Przystępczość w Polsce w latach 90*, red. Feliks Prusak, Warszawa 2002.
- Przystępczość i zjawiska patologiczne w województwie mazowieckim* pod red. F. Prusak, Warszawa 2003.
- Resocjalizacja instytucjonalna. Perspektywy i zagrożenia*, pod red. F. Kozaczuka, Rzeszów 2004.
- Różański M., *O przystępczości w dziewiętnastowiecznej Warszawie w: Przystępczość i zjawiska patologiczne w województwie mazowieckim* pod red. F. Prusak, Warszawa 2003.
- Sitarczyk M., *Nieletni sprawcy zabójstw. Sylwetki psychologiczne*, Lublin 2004.
- Słownik Języka polskiego PWN*, pod red. M. Szymczaka, Warszawa 1996.
- Socjologiczne i psychopedagogiczne aspekty przemocy*, pod red. J. Wawrzyniak, Łódź 2007.
- Szczepaniak P., *Kara pozbawienia wolności a wychowanie*, Kalisz-Warszawa, 2003.
- Tyszkiewicz T., *Kryminologia. Zarys systemu*, Katowice 1983.
- Urban A., *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych*, Warszawa 2009.

Ustrój i organizacja Policji w Polsce oraz jej funkcje i zadania w ochronie bezpieczeństwa i porządku, reforma Policji - cz. I, pod red. Jan Widacki.

Wesołowska A.M., *Bezpieczeństwo młodzieży. Poradnik prawny*, Warszawa 2008.

Wieczorek L., *Polityka sądów wobec nieletnich w Polsce w okresie transformacji ustrojowej*, Katowice 2007.

Wolter W., *Granice i zakres prawa karania*, Państwo i Prawo, 1957, w: *Człowiek w obliczu prawa*, pod red. B. Pastwa-Wojciechowska, Kraków 2008.

Wolter W., *Niektóre zagadnienia prawa karnego w świetle konstytucji PRL*. Państwo i Prawo, 1954, w: *Człowiek w obliczu prawa*, pod red. B. Pastwa-Wojciechowska, Kraków 2008.

Zachowania dewiacyjne. Symptomy, uwarunkowania, pod red. I. Budrewicz, Bydgoszcz 2008.

Zapobieganie przestępczości w społecznościach lokalnych, pod red. J. Czapska, J. Widacki, Warszawa 1999.

IV. Źródła internetowe:

<http://lex.pl/>

http://pl.wikipedia.org/wiki/Prawo_karne

<http://www.nowysacz.pl/>

<http://www.nowysacz.pl/demografia>

<http://www.nowysacz.pl/oswiata>

<http://www.nowysacz.pl/uczelnie-wyzsze>

<http://www.stat.gov.pl>

http://www.stat.gov.pl/gus/index_PLK_HTML.htm

www.abc.com.pl/du-akt/-/akt/dz-u-05-179-1485